

FLATTIVIESTI

4/2020 - www.flatti.net

PIDÄN SINUSTA HUOLTA ♥

KAUNEUTTA & TERVEYTTÄ

TERVEET
TASSUT

SUOJAA JA
RAVITSEE IHOA

ELÄINLÄÄKÄRIT
SUOSITTELEVAT

KAIKILLE TURKEILLE

**TOTEAA
VAIKUTUS
2-6 VIIKOSSA**

KASVATTAJAT JA
TRIMMAAJAT
SUOSITTELEVAT

patented · patented
EU USA
· EP 2 370 074 B1 ·
· US 8 47 0876 ·

KAUNIS TURKKI, TERVE IHO JA TERVEET TASSUT

Omega-6 linolihappo on välttämätön ihon kosteustasapainolle. Tätä pitää yllä erityinen ihon suojaokerros. Jos se järkkyy, iho kuivuu ja altistuu erilaisille ongelmille. Tällöin myös turkki muuttuu elottomaksi ja karvaa lähtee normaalia enemmän.

WWW.NUTROLIN.FI

ESTD 2007

#NUTROLINLIFE

2	NUTROLIN
4	NOME-VALMENNUSRENGAS 2021
5	PUHEENJOHTAJAN TERVEISET
6	MILLAISIA SAIRAUKSIA VASTAAN ROKOTAMME KOIRIAMME
8	ROTUMÄÄRITELMÄSTÄ OSA 2 - FLATIN PÄÄ
10	FLATTIEN TOKO-MESTARUUS ASIKKALASSA
12	SPONDYLOOSIKUVAUSTUKI / PENTUVÄLITYS
13	ROTUJÄRJESTÖ TOIVOTTAÄ HYVÄÄ JOULUA
14	MITÄ TEHDÄ KUN RIISTAKOLARI SATTUU?
18	KOULUTUSVINKKI: YLEISTÄMINEN KOIRAN KOULUTUKSESSA
20	FLATTIPENTUJEN PERUSKOULUTUS- JA RIISTAPÄIVÄT
22	KANTAVAN JA IMETTÄVÄN NARTUN RUOKINTA
25	NOME-NURKKA: ETEEN! LINJAN ALKEET
26	KYNSIEN LEIKKAAMINEN ON HELPPOA, JOS SEN OSAA
28	TASSU- JA KYNSIVARIOT - HOITO JA SUOJAAMINEN
30	FLATTI LUTIKKAKOIRANA
32	MITÄ NAKSUTINKOULUTUS ON?
34	TULEVAT TAPAHTUMAT / KIERTOPALKINNOT
34	JOULUTERVEHDYKSET
40	FLATTIEN TOKO-KOULUTUSPÄIVÄN ANTIA
41	VÅGA SATSA PÅ A-PROV MED FLAT
43	USKALLA PANOSTAA A-KOKEESEEN FLATIN KANSSA
45	ILOTULITUSPELON HOITOKEINOT VERTAILUSSA
46	KOIRAN ALLERGIA JA ATOPIA
47	FLATTIEN SYYSTREFFIT JÄRJESTETTIIN KAARINASSA
49	FLATTIEN KESÄLEIRI 2021
50	VANHAT JA VIISAAT -PALSTA
53	TARVIKEMYNTI
54	UUDET VALIOT
58	VIISIKOKOUS- JA SYYSKOKOUSPÖYTÄKIRJA
60	KASVATAJAILMOITUKSET
62	JÄSENASIAKAS JA TILITIEDOT / FLATTIVIESTIN AIKATAULUT
62	JÄRJESTÖN YHTEYSTIEDOT
60	BOZITA ROBUR

Kuva Tuula Hursti

PÄÄTOIMITTAJA

Mari Mamia

TOIMITUSSIHTEERI

Jaana Kontto, flattiviesti@gmail.com

TAITTO

Elisa Pekki, flattiviesti@gmail.com

TOIMITUSKUNTA

Jalostus-, näyttely-, mejä-, nou/nome- ja har-
rastuslajien toimikunnat, hallitus sekä jäsenet.

KANNEN KUVA

Tanja Noel

FLATTIVIESTIEN MATERIAALI

flattiviesti@gmail.com

VALIOILMOITUKSET

flattiviesti@gmail.com

ILMOITUSKOOT

1/1 sivu 210 mm x 297 mm
1/2 sivu (vaaka) 186 mm x 133,5 mm
1/2 sivu (pysty) 90 mm x 273 mm
1/4 sivu 90 mm x 133,5 mm
1/8 sivu 90 mm x 64 mm
Kasvattajaboxi 88 mm x 50 mm

ILMOITUSHINNASTO JÄSENILLE

1/1 sivu 60€/lehti, 200€/vuosi
1/2 sivu 40€/lehti, 140€/vuosi
1/4 sivu 30€/lehti, 100€/vuosi
1/8 sivu 15€/lehti, 40€/vuosi

Kasvattajaboxi 15€/lehti, 40€/vuosi
Valioilmoitus normaali taittokoossa ilmainen

Ilmoitusmaksut Suomen sileäkarvaiset noutajat
ry:n tilille: FI28 5620 0920 4247 50. Ilmoitusai-
neistot osoitteeseen flattiviesti@gmail.com. Il-
moituksen mukana tulee lähettää maksukuitti.

FLATTIVIESTI NRO 1/2021

ilmestyy: 25.2.2021, aineistopäivä: 25.1.2021

AINEISTOVAATIMUKSET

Tekstiedostot Wordin doc/docx/rtf-muodos-
sa. Kuvat jpg/tif/pdf-muodossa, 300 dpi. Ma-
tala-resoluutioiset kuvat menevät printissä sut-
tuisiksi, emmekä valitettavasti voi käyttää niitä.

Toimitus huomauttaa, että artikkeleiden mieli-
piteet ovat kirjoittajien omia, eivätkä välttämät-
tä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n hallituk-
sen tai toimituksen. Flattiviestiin kirjoitetuissa
jutuissa on aina oltava kirjoittajan oikea nimi
ja yhteystiedot, jotka pyydyttäessä jäävät vain
toimituksen tietoon. Artikkeleiden ja kuvien
osittainkin lainaaminen ilman toimituksen
ja kirjoittajan lupaa on kielletty.

PAINOPAikka

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

NOME-Valmennusrengas vuodelle 2021

Renkaaseen haetaan koiran tulosten ja vapaamuotoisen hakemuksen perusteella viimeistään 31.1.2021.

Valinnat tekee NOME-toimikunta. Hakulomake:

www.flatti.net/toiminta/nome-valmennusrengas-2021

Tiedustelut: koivisto.riitta@gmail.com

Kuva: Markku Kastepohja

Valmennusrenkaan tavoitteet:

On tärkeää saada edustusjoukkueisiin koiria ja jopa uusia käyttövalioita. Mutta sinne ei voi oikaista, eli myös perustan on oltava kunnossa. Siksi valmennusrengas panostaa myös nuoriin koiriin. Toivomme, että saamme renkaaseen erittäin motivoituneita ihmisiä, jotka haluavat flattinsa kanssa huipulle ja näyttämään mitä osaavat aina kansainväliselle tasolle asti.

Tasovaatimukset:

- *Nuorten koirien rengas:* tasovaatimuksena vähintään NOU1, etusija nuorimmilla koirilla.
- *Kokoneiden koirien rengas:* tasovaatimuksena vähintään oikeus kilpailla avoimessa luokassa NOME-B:ssä ja/tai WT-kokeissa.

Tähän mennessä varmistuneet koulutukset:

- 20.3.-21.3.2021 Korpilahti, Esa Valkonen (lauantai nuoret, sunnuntai kokeneet)
- 10.4.-11.4.2021 Petäjaveden ympäristö, Maija Haltsonen (lauantai nuoret, sunnuntai kokeneet)
- 22.5.-23.5.2021 Ähtäri, Barbro Fagerholm ja Petri Paavola (kahden päivän koulutus kaikille)
- 17.7.2021 Paimio, Ville Suhonen (aamupäivä nuoret, iltapäivä kokeneet)

Perustele miksi juuri sinun pitäisi päästä renkaaseen. Kerro, mitkä ovat sinun ja koirasi vahvuudet ja missä asioissa tarvitsisitte apua.

Miten valmennusrengas toimii?

Valmennusrinki järjestetään osallistujille omakustannehintaan niin, että kouluttajan kulut peittyvät. Hinta on n. 10-30 euroa per koulutus. Tarkka hinta ilmoitetaan lähempänä. Oletus on, että valmennusrinkiläiset osallistuisivat mahdollisimman moneen koulutuspäivään, mutta mukaan voi hakea, vaikka ei pääsisikään kaikkiin tapahtumiin. Osa nuorten koirien ohjaajien koulutusta on oikeus osallistua kuunteleoppilanaan kokeneempien koirien koulutukseen. Toivomme, että huomioitte tämän hakiessanne renkaaseen. Kumpikin ryhmä tarvitsee myös joitakin avustajia. Toivomme, että osa ryhmäläisistä toimii avustajana toisessa koulutusryhmässä, jossa ei ole oman koiran kanssa. Kumpaankin ryhmään otetaan myös varalle koiria, joten juoksun tai sairastumisen sattuessa ryhmät saadaan täyteen. Jos saat paikan ja myöhemmin käy ilmi, ettei pääsekään kaikkiin koulutuksiin, ilmoitathan siitä mahdollisimman aikaisin.

Kulunut vuosi on ollut seisahtuneisuuden aikaa. Tunnelma on ollut kummallinen, toisinaan odottava ja toisinaan ärsyyntynyt maailmanlaajuisen pandemian moukaroidessa milloin mitään valtiota. Rotujärjestön tapahtumia on peruttu, erityisesti kesäleirin ja erikoisnäyttelyn peruminen on tuntunut puheenjohtajasta pahalta ja rotujärjestön näkökulmasta ennenkuulumattomalta. Olen kuitenkin todella iloinen, että loppukesällä, ennen pandemian toista aaltoa, saimme kunnialla järjestettyä rotujärjestön tärkeimmän tapahtuman, Flattimestaruuden Outokummussa. Iso kiitos tästä Ramin Miraftabelle joukkoineen.

Puheenjohtajalta *- Kummallinen koronavuosi*

Syystreffien yhteydessä, jonne jälleen oli kokoontunut ilahduttava määrä jäseniä, järjestettiin keväältä siirretty järjestön vuosikokous, sekä syyskokous. Vuosikokouksen agendalla ollut jäsenen aloite flattien selän spondyloosikuvausten tukemiseen hyväksyttiin kokouksessa yksimielisesti. Päätöksen mukaan rotujärjestö tukee spondyloosikuvauksia 50 eurolla per koira ensi vuoden aikana. Tästä lisää tämän Flattiviestin sivuilla. Syyskokouksessa hyväksyttiin flateille pevisa, sekä jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2022–2026. Kiitän myös jäsenistöä luottamuksesta tultuani valituksi rotujärjestön puheenjohtajaksi kaudelle 2021.

Nyt, kun koronapandemia laittaa meidät tekemään uudenlaisia valintoja esimerkiksi joulun- ja uudenvuoden vieton suhteen, ehdotan ajanvietteeksi kirjaa Valkohäntäpeura, jonka on kirjoittanut Juha Kairikko, sekä Jorma Leppäniemen ja Tapio Hallan kirjoittamaa Hirvieläimet kirjaa. Nämä teokset käsittelevät tuttuja tuntemattomia, maamme runsaslukuisimpia hirvieläimiä kansantajuisesti, jakavat tietoa ja oikaisevat vääriä käsityksiä luontomme kruunupäistä. Tämän Flattiviestin sivuilla on avattu hieman hirvieläinten kanssa Suomessa sattuneita kolaritilastoja, sekä sitä miten tulee toimia riistakolarin sattuessa. Juttusarja jatkuu seuraavissa Flattiviestin numeroissa MEJÄ- ja VAHI-yliuomari Toni Tunkkarin kirjoittamana kolaritilanteessa vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämisestä, sekä muista jahtitilanteista. Toinen mielenkiintoinen juttusarja on Riitta Niemelän kirjoittama, jossa Riitta avaa erittäin hyvin rotumääritelmän taustaa siitä, minkälaisia vaatimuksia flatin ulkoisille ominaisuuksille asetetaan ja mihin eri vaatimukset ja ominaisuudet perustuvat. Viime jaksossa käsiteltiin flatin tyyppiä ja mittasuhteita ja nyt on vuorossa kirjoitus flatin niin tunnistettavasta ominaisuudesta, flatin pää. Kaiken tämän lukemisen ja itsensä sivistämisen välillä voi kuitenkin mieluusti pitää lepohetken, poski poskea vasten flatin kanssa tuhisten, kuvan esimerkin mukaan.

Viime vuoden viimeisessä Flattiviestin numerossa kerroin lempperi reseptistäni hirvenpaistin suhteen. Nyt ajattelin julkaista toisen suunnitelmällisen reseptin, joka taipuu hyvin peuran, hirven ja poron potkasta, vaikka tehdäänkin yleensä kotikaupungissaan Milanossa nauttanpotkasta. Osso buco on odottelemisen arvoinen herkku. Siinä tiivistyvät tomaattikastike, peuran potka, valkoviini, sekä pitkä haudutus. Se tarjoillaan perinteisesti risoton kera.

Toivotan jäsenistöllemme nautinnollista ja levollista joulun aikaa, sekä paljon yhteistä laatuakaa rakkaiden flattiemme seurassa. Toivon parhaita onnea uudelle vuodelle jokaiseen flattikotiin. Tapaamisiin ensi vuonna järjestön tapahtumissa!

- Mari

Osso buco, ainekset, 8 annosta

2 kg Osso buco, n. 3 cm paksuiseksi siivuksi sahattua potkalihaa
1 dl vehnäjuuhoja
2 tl suolaa
1 tl mustapippuria
2 kpl sipulia
3 kpl valkosipulinkynttä
3 kpl porkkanaa
2 kpl lehtisellerin varsia
2 rkl öljyä
2 dl valkoviiniä
800 g paseerattua tomaattia (tai tomaattimurskaa)
1 tl mustapippuria
2 tl sokeria
muutama oksa tuoretta timjamia (tai 2 tl kuivattua)
2 kpl lihaliemikuutiota
1 tl suolaa, (1 kpl tuoretta chiliä)

Pyörittele potkaviipaleet suolalla ja mustapipurilla maustetuissa jauhoissa. Ruskista osso buco viipaleet pannulla öljyssä. Siirrä syrjään odottamaan. Kuori ja hienonna sipulit ja valkosipulit. Kuori ja kuutioi porkkanat. Viipaloi sellerinvarret. Kuullota kaikki kasvikset kevyesti padassa tilkassa öljyä. Lisää valkoviini ja tomaattimurska, sekä mausteet (ja pilkottu chili) ja murskatut lihaliemikuutiot. Kiehauta, tarkista maku ja lisää halutessasi suolaa tai pippuria. Lisää lopuksi lihat. Laita kansi päälle ja hauduta pataa 175-asteisessa uunissa noin 3 tuntia. Nauti esimerkiksi tattirisoton kanssa, hyvien ystävien seurassa.

Minkälaisia sairauksia vastaan me rokotamme koiriamme Suomessa?

Koirien rokottaminen on yksi eläinlääkäriaseman tavallisimmista toimenpiteistä ja kaikille koiranomistajille tuttu rutiini joka toistuu muutaman vuoden välein. Rokottaminen on tärkein ennaltaehkäisykeino monia viruksia vastaan, mutta millaisia tauteja vastaan me taistelemme?

Parainfluenssa

Koirien yleisin virusinfektio on tarttuva keuhkoputkentulehdus eli ”kennelyskä”. Hengitystieinfektion aiheuttaa useimmiten parainfluenssavirus yhdessä tai yksinään muiden virusten ja Bordetella bronchiseptica-bakteerin kanssa. Infektio aiheuttaa koirille ihmisten influenssan kaltaista oireilua eli kuivaa yskää ja kirkasta sierainvuotoa. Koiran yskiminen kuulostaa usein siltä, että kurkkuun olisi tarttunut jotakin, mitä koira yrittää rykiä ulos nielustaan. Aikuiselle koiralle kennelyskä on useimmiten harmiton flunssa, jonka tärkeimpänä hoitona on lepo. Kennel-yskä on erittäin helposti tarttuva, jolloin on tärkeää välttää koirakontakteja noin kahden viikon ajan oireiden loppumisen jälkeen. Myös perheen oireettomien koirien on oltava karanteenissa, sillä oireetomat koirat voivat levittää virusta sille altistuttuaan. Joskus kennelyskä voi pahentua

keuhkokuumeeksi, jolloin on syytä hakeutua eläinlääkäriin tarkempiin tutkimuksiin. Keuhkokuumeen merkkejä ovat yleisvoimien heikkeneminen, kuumeilu ja vaikeus hengittää.

Parainfluenssarokotteita on kahdenlaisia: perinteisenä pistoksena nahan alle annettava sekä suoraan nenään ruiskutettava. Parainfluenssarokote on muista rokotteista poiketen voimassa vain yhden vuoden kerrallaan. Rokottaminen ei aina estä infektiota sairastumista, mutta sen ansiosta oireet lievenevät.

Parvo

Koirien parvoviruksen aiheuttama ripuli on Suomessakin kohtalaisen yleinen varsinkin nuorilla rokottamattomilla pennuilla. Virusta esiintyy kaikkialla ympäristössä ja se leviää helposti koirien välillä säilyen esi-merkiksi turkissa ja pinnoilla pitkiä aikoja.

Taudin itämisaika on 3-7 päivää. Taudinkuva vaihtelee lievästä ruokahaluttomuudesta ja löysästä ulosteesta vakavaan systeemiseen tautiin, jossa ilmenee kuumetta, oksentelua, veripulua ja yleisvoimien heikkenemistä. Sairastumisherkkyyteen vaikuttavat vastustuskyky eli immuniteetti, jota rokotuksilla vahvistetaan, viruksen taudinaihuttamiskyky ja ympäristötekijät.

Luovutusikäisellä pennulla on elämässään paljon stressiä, kun se vieroitetaan emästään ja samalla ympäristö ja ihmiset vaihtuvat, jolloin pienempikin virusmäärä riittää infektion aiheuttamiseen. Pentua suojaavat ensimmäiset elinviikot emän ternimaidosta saadut vasta-aineet, joiden määrä alkaa vähentyä 8-12 viikon kohdalla. Vasta-aineiden vähenemisen takia pennut rokotetaan ensimmäisen kerran 12 viikon ikäisenä. Pennut sairastuvat usein vakavaan tautimuotoon,

joka vaatii ympärivuorokautista sairaala- hoitoa useamman päivän ajan. Ongelmana on erityisesti kuivuminen runsaan nesteen menetyksen takia, jolloin tärkeimmät hoitomuodot ovat suonensisäinen nesteytys ja elektrolyyttitasapainon ylläpito. Nuorten koirien vakavien ripulien yhteydessä halutaan aina poissulkea parvovirus. Diagnoosi tehdään ulostenäytteestä joko epätarkalla pikatestillä tai herkällä, mutta hitaalla PCR- menetelmällä. Usein tilanteen varmistamiseksi tehdään molemmat testit. Koira erittää virusta ulosteessaan suuria määriä noin 1-2viikon ajan, jolloin on tärkeää rajoittaa koirakontakteja ja kerätä ulosteet kotipihas- takin. Ympäristössä virus säilyy kuukausia- kin. Koirien parvovirus ei tartu ihmiseen.

Rabies

Luonnonvaraisten eläimien levittämä rabies eli raivotauti (eli vesikauhu) voi tarttua kaikkiin nisäkkäisiin, myös lemmikkieläimiin ja ihmiseen. Sairastuminen vaatii yleensä pureman sairastuneelta eläimeltä. Taudin levittäjinä toimivat erityisesti ketut, sudet ja supikoirat. Taudin itämisaika vaihtelee parista viikosta muutamaa kuukauteen. Virus leviää keskushermoston kautta kaikkialle elimistöön aiheuttaen keskushermosto- oireita, jotka eivät palaudu ja johtavat aina kuolemaan. Oireet jaetaan raivoisaan ja hiljaiseen muotoon. Samallakin eläimellä oirei- lu voi vaihdella ympäristön häiriöstä riippu- en. Raivoisassa muodossa eläin käyttäytyy levottomasti ja voi hyökkäillä sekä purra muita eläimiä, ihmisiä tai tavaroita. Hiljai- sassa muodossa eläin yleensä vetäytyy omiin oloihinsa. Rabieksen oireena voi olla myös liiallinen rohkeus, jolloin luonnonvaraiset

eläimet voivat yrittää tunkeutua asuntoihin tai tulla aivan ihmisen lähelle. Taudin muo- dosta riippumatta eläimelle tulee aluksi nie- lemisvaikeuksia, jotka johtavat lopulta eläi- men halvaantumiseen muutamassa päivässä.

Rabieksen voi todeta vasta kuoleman jälkeen aivojen kudostutkimuksessa. Jos koiran ro- kotushistoriasta ei ole tietoa, verestä voi- daan mitata rabiesrokotevirusvasta-aineita, jotka kertovat onnistuneesta rokotuksesta. Rabies kuuluu Suomessa lakisääteisesti vas- tustettavaan, vaarallisiin eläintauteihin ja sen leviämistä yritetään estää myös luonnonva- raisissa eläimissä. Kaakkoisrajalla käytetään luonnonvaraisille eläimille tarkoitettuja luontoon levitettyjä syöttirokotteita mah- dollisesti Venäjältä tulevien tartuntaketjujen katkaisemiseksi. Rokotteet ovat muutaman senttimetrin kokoisia ruskeita paloja, joita ei tule kerätä pois luonnosta vaikka sellaiseen törmäisikin.

Koiran matkustaessa maailmalle rabiesro- kote on usein ainoa pakollinen rokote, jon- ka vastaanottajamaa vaatii. Rokotteen teh- on katsotaan alkavan vasta kolmen viikon (21vrk) kuluttua rokotuksesta, joka kannat- taa ottaa huomioon matkoja suunniteltaessa.

Penikkatauti

Penikkatauti tarttuu koirien lisäksi moniin muihinkin eläinlajeihin, mutta ei kuiten- kaan kotikissoihin eikä ihmiseen. Penik- katauti tarttuu pääasiassa pisara- ja aero- solitartuntoina koirien välillä, mutta leviää myös ihmisten ja tavaroiden kautta. Taudin itämisaika on 1-2 viikkoa. Myös penikkatau- dissa on lievempi ja vakavampi tautimuoto.

Lievemmissä tautimuodossa oireet ovat kuume, apeus, ruokahaluttomuus, oksen- telu, ripulointi sekä silmä- ja sierainvuoto. Vakavammassa muodossa on edellä mainit- tujen lisäksi keskushermosto-oireita ja hen- gitystieoireilu voi edetä keuhkokuumeeksi. Joskus myös iho reagoi tuottamalla runsaasti sarveisainetta anturoihin ja kirsuun. Penik- katauti voidaan todeta limakalvojen sively- näytteestä. Penikkatauti on nykyään harvi- nainen Suomessa sekä muissa maissa, joissa sitä vastaan rokotetaan.

Tarttuva maksatulehdus

Tarttuvaa maksatulehdusta ei esiinny Suo- messa rokotusohjelman ansiosta. Tarttuvaa maksatulehdusta aiheuttava adenovirus le- viää tehokkaasti koirien välillä syljen, veren, virtsan ja ulosteen välityksellä. Virus voi le- vitä myös välillisesti esimerkiksi tavaroiden tai ihmisten kautta ja se säilyy ympäristössä useita kuukausia. Nuoret koirat ovat her- kempiä sairastumaan. Infektion oireet ovat kuume, ruokahaluttomuus, ripuli, oksente- lu ja limakalvojen keltaisuus. Näiden lisäksi ultraäänitutkimuksessa todetaan usein laa- jentunut maksa. Myös muut koiraeläimet ovat herkkiä sairastumaan tarttuvalle mak- satulehdukselle, mutta virus ei tartu ihmi- seen.

Kirjoittaja Janita Lauri on viidennen vuoden eläinlääketieteen opiskelija eli tulevan kesän ”kandi”. Mukana eläimellisessä menossa ovat labradorit Zara ja Juju. Lisää heidän seikkai- lujaaam löydät Instagramista @chocolabzara.

Koirien rokotesuosituksukset koiran iän mukaan jaoteltuna sekä tehosterokotuksen tarve

Rokote	Koiran ikä			Tehosterokote
	12 vko	16 -20 vko	Noin 1 vuosi	
Penikkatauti, tarttuva maksatulehdus ja parvo	x	x	x	3 vuoden välein
Penikkatauti, tarttuva maksatulehdus, parvo ja parainfluenssa	x	x	x	3 vuoden välein (parainfluenssa vuoden välein)
Parvo	x	x	x	3 vuoden välein
Rabies		x	x	3 vuoden välein

Taulukko: Ruokavirasto (www.ruokavirasto.fi)

'Rotumääritelmästä' on ulkokuototuomari Riitta Niemelän kirjoittama juttusarja, jonka jokaisessa eri osassa keskitytään palaseen flatin rotumääritelmää. Juttusarjassa avataan rotumääritelmän taustaa siitä, minkälaisia vaatimuksia flatin ulkoisille ominaisuuksille asetetaan ja mihin eri vaatimukset ja ominaisuudet perustuvat. Juttusarjan ensimmäinen osa julkaistiin Flattiviestissä 3/2020.

Rotumääritelmästä osa 2 – Flatin pää

Sileäkarvaisen noutajan pää on erityinen ja voidaankin sanoa, että flatti on siltä osin 'päärotu'. Jokaisen noutajarodun pää on erilainen toisiinsa verrattuina ja viimeistään pään tulisikin erottaa flatti muista noutajista!

Sileäkarvaisen noutajan rotumääritelmässä kuvataan päätä melko niukasti, mutta siitä saa kuitenkin hyvän ohjenuoran käyttöön. On selvä, että niukasti kuvattu rotumääritelmä vaatii tulkintaa ja perehtymistä rodun alkutaipaleeseen niille vuosikymmenille, kun flattia on alettu jalostaa.

Kallo-osa ja kuono

Kokonaiskuvaltaan ja sivusta katsottuna pää on pitkänomainen ja kauniisti muovautunut. Flatin päässä ei pitäisi tuntua teräviä reunoja tai linjoja. Kallo-osa on tasainen ja siinä on vain kohtuullisesti leveyttä ja se on reunaosiltaan kevyesti pyöristynyt. Kallo-osa on vain hie-man leveämpi kuin on ihanteellinen kuononselän leveys. Kallo-osa ja kuono ovatkin suunnilleen yhtä pitkät. Niskakyhmy on havaittavissa, mutta se ei ole läheskään niin voimakas kuin esim. settereillä. Pää on kuiva, eikä flatilla ole runsasta nahkaa päässä tai kaulassa. Etenkin ylhäältä päin katsottuna pää on muodostunut kuin yhdestä puusta ja se kapenee vain aavistuksen kallosta kuonoa kohti mentäessä. Silmien alla olevat tiiviit posket täydentävät tätä vaikutelmaa.

Silmien kohdalla on kevyt ja loiva otsapenger, se ei ole millään muotoa korostunut, eikä kuono saa antaa nousevaa eikä laskevaa yleiskuvaa. Kun päätä katsotaan sivulta, niin kuonon ja kallon linjat ovat yhdensuuntaiset, eikä kuonossa ole myöskään kyömyä (ns. Roman nose). Kuononselkä ei saa olla nouseva eikä laskeva. Kirsu on reilun kokoinen, sieraimet ovat suuret ja avoimet. Leuat ovat pitkät ja vahvat, jotta niillä saa hyvän otteen kookkaastakin riistasta (esim.

Kuva 1:
Kuono ja kallo-osa ovat yhtä pitkät. Loiva, kuitenkin selvästi erottuva otsapenger. Pitkä pää, joka veistetty yhdestä puusta, vahva kuono-osa.

Kuva 2:

Kaunis, pitkä ja kuiva uroksen pää, jossa yhtenevät kuonon ja kallon linjat ja oikeat mittasuhteet = kuono ja kallo ovat yhtä pitkät. Sopiva otsapenger. Erinomainen kuono-osan vahvuus ja oikein kiinnittyneet hyvänkokoiset korvat. Tiiviit huulet. Miellyttävä ilme.

fasaani). Kuono-osa on täyteläinen kirsusta aina poskiin asti ja silmien allakin on riittävästi täytettä, kuten jo aiemmin mainittiin.

Täyteläiseen ja vahvaan kuonoon kuuluu hyvä ja täydellinen hampaisto (42 hammasta), joka muodostaa leikkaavan puren eli alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat terveet ja vahvat.

Silmät ja ilme

Flatin silmät ovat keskikokoiset ja väriltään tumman- tai pähkinäruskeat. Pähkinäruskealle on vaikea löytää tarkkaa määritelmää, mutta vanhoissa englanninkielisissä määritelmissä puhutaan 'punaruskeasta' ja 'poltetun sokerin väristä'. Ruskeilla koirilla silmien väri ei pitäisi olla keltainen, vaan mahdollisimman tumma.

Silmät ovat asettuneet horisontaalitasoon kohtuullisen etäälle toisistaan ja silmät eivät ole vinoasentoiset. Muodoltaan silmät muistuttavat ovaalia. Silmäluomien tulee olla tiiviit, joskin nuorilla koirilla alaluomet voivat olla vielä avoimet ennen pään kehittymistä. Flatin silmien ilme on erittäin älykäs! Pyöreät, lähelle toisiaan sijoittuneet ja

ulkonevat silmät eivät sovi jaloon kokonaisuuteen eivätkä metsästyskoiralle. Siksi ne ovatkin hyvin ei-toivottuja ominaisuuksia silmien osalta.

Ilmeeseen kuuluu tärkeänä osana myös korvat. Flatin korvat ovat melko pienet ja ne ovat kiinnittyneet kohtalaisen korkealle silmäkulman tasolle. Korvien tulee asettua tiiviisti päätä myöten. Harvemmin flateilla kuitenkin näkee liian suuria korvia ja tulee myös muistaa, että korvat elävät flatin mielialan mukaan: tarkkaavaisina korvat ovat ylempänä ja toisinaan ne ovat paljon alempana.

Kaula

Pää kiinnittyy pehmeästi kaulaan, kaula on keskipitkä ja vahva. Flatin kaulan tulisi olla kuiva, joten siinä ei pidä olla löysää kaulanahkaa. Kaula kaartuu harmonisesti ja kiinnittyy lavanseutuun ilman 'kynnyksiä' kun lavat ovat hyvin kulmautuneet. Kaulan ei tarvitse olla pitkä eikä myöskään lyhyt, vaan jotain siltä väliltä mahdollista esim. jäljestystyön, riistan kantamisen ja taloudelliset liikkeet. Kun kaula on hyväasentoinen, koiran on helppo seistä ja liikkua ja kun kaula on oikea-asentoinen, koiran pää kurottuu hieman eteen liikkeessä. Tämä on hyvä muistaa esim. näyttelykehässä eli flatin saa parhaiten esitettyä löysähköllä hinnalla, jolloin liike suuntautuu parhaiten eteen – eikä ylöspäin.

Ensi kerralla lisää selästä ja rungosta...

Kuva 3 oikealla:

Vahva maskuliinen pää, pitkä ja voimakas kuono-osa. Hieman pyörästynyt ja takaluisu kallo-osa. Sopiva otsapenger, riittävän tummat silmät (voisivat olla tummemmat). Oikein kiinnittyneet, sopivan kokoiset korvat. Hieman löysyyttä huulissa. Miellyttävä ilme.

Kirjoittajan esittely

Kirjoittaja Riitta Niemelä on harrastanut aktiivisesti noutajia noin 25 vuoden ajan aloittaen kultaisilla noutajilla, mutta sattuman kautta elämä heitti hänen eteensä sileäkarvaisen noutajan ja sillä tiellä hän on edelleen. Riitta perheineen kasvattaa pienimuotoisesti kultaisia- ja sileäkarvaisia noutajia. Kennelnimi Morrini on ollut Riitalla vuodesta 2003. Hän on valmistunut ulkomuototuomariksi vuonna 2010, alkaen ryhmästä FCI 8, jonka jälkeen hän on laajentanut oikeuksiaan FCI ryhmien 5,6 ja 7 rotuihin, pääasiallisesti metsästysrotuja. Arvostelutehtävät ovat kuljettaneet Riittaa monissa maissa ympäri Eurooppaa ja etenkin kutsuja rotujen erikoisnäyttelyihin hän arvostaa korkealle – niissä useimmiten on paljon rodun edustajia esillä ja ulkomuototuomarina näkee yhdellä kerralla laajan kirjon rodusta.

Tuomarintehtävien lisäksi Riitta käy omien koriensa kanssa näyttelyissä ja harvakseltaan myös koepuolella. Noutajien metsästyskokeiden koetoimitsijana hän on toiminut parikymmentä vuotta ja lisäksi hän on HIRV-kokeiden palkintotuomari. Riitta on toiminut aktiivisesti omien rotujensa yhdistyksissä, niin aikanaan Golden Ring ry:ssä kuin Suomen Sileäkarvaiset noutajat ry:ssä. Tällä hetkellä hän on jäsenenä Sileäkarvaisten noutajien

jalostustoimikunnassa sekä puheenjohtajana ulkomuototuomaritoimikunnassa. Koiraharrastuksen ohella Riitta nauttii liikunnasta ja vapaalla hänet saattaakin löytää maastopyöräilemästä, suunnistamasta ja miksei myös uimahallista.

– Ulkomuototuomarin tehtävä on kehässä arvioida sitä, kuinka koira vastaa rotunsa rotumääritelmää. Aina se ei ole helppoa, mutta Suomessa on vankalla pohjalla oleva tuomarikoulutus ja jo perusvaatimukset ulkomuototuomarikurssille pääsyyn ovat suhteellisen korkeat. Niin näyttelytuomarin kuin koetuomarin tehtäviin pääsy vaatii pitkäjänteistä ja aktiivista harrastamista ja se vaatii myös kiinnostusta monipuoliseen harrastamiseen. Avoin mieli, hurtti huumori, rehellisyys ja aito kiinnostus oppia uutta ovat tärkeitä ominaisuuksia kaikilla tuomareilla lajista riippumatta. Ollessani kehässä toivon, että näen sellaisia koiria, jotka edustavat rotuaan parhaalla mahdollisella tavalla niin ulkomuodollisesti, rakenteellisesti kuin käytökseltään eli ne ovat kaikilta osin tasapainoisia ja olemukseltaan 'fit for function'. Flattien osalta erinomainen ohjenuora on aina 'jalo olematta hontelo, voimakas olematta kömpelö.' – Riitta

Flattien TOKO-mestaruus Asikkalassa

Flattien TOKO-mestaruus siirrettiin keväältä syksylle ja täten se pidettiin Asikkalassa 10.10. Tuomarina kokeessa toimi Ralf Björklund. Kokeeseen olisi mahtunut mukaan enemmänkin flatteja, liekö koronahässäkkä vaikuttanut asiaan. Kuitenkin jokaisessa luokassa nähtiin flattiedustusta, alokkaassa kaksi, avoimessa yksi, voittajassa peräti neljä ja erikoisvoittajaluokassa yksi.

Flattien TOKO-mestaruuden voittajajoukkue

Alokasluokassa toiseksi luokassaan sijoittui Taka-Tapiolan Pella ja ohjaajanaan Heli Räsänen. Avoimessa luokassa nähtiin luokkavoittajana kokeen korkeimmat pisteet saalistanut Harvahampaan Painted On My Heart Heidi Siipon kanssa (295,5 /320), heille myös koulutustunnus TK2. Voittajaluokan voitti ykköstuloksella Filurin Magpie ohjaajana Piritta Pärssinen. Erikoisvoittajaluokan voitti ja samalla flattien tokomestaruuden Flatkiss Guilty Intent ja Marianne Forsell hyvällä ykköstuloksella.

Mestaruuteen saatiin joukkuekisaan kaksi joukkuetta. Voittajajoukkue oli ”Jaden ämmät”, jossa mukana Harvahampaan Painted On My Heart, Filurin Mayfly, Filurin Magpie ja Filurin Myrtle. Toisena oli ”Johannan

ja Helin joukkue”, jonka koirat olivat Harvahampaan Laughing Wind ja Taka-Tapiolan Pella.

Tuomari Ralf Björklund lähetti kokeen jälkeen terveisiä flattitokoilijoille, että jatkaa samaan malliin ja yrittäkää saada muitakin mukaan kokeeseen, jotta saataisiin lisää harrastajia tokoinkin. Näinhän se on ja ensi vuonna tokoillaan taas huhtikuussa Asikkalassa.

**Tokomestarin mietteitä,
eli haastateltavana Marianne Forsell**

Miten koe sujui Lahjan osalta, selkeimmät onnistumiset?

Koe sujui Lahjan osalta mielestäni koko-

naisuudessaan hyvin. Lahja oli hyvässä vireessä ja fokusoitunut tehtäviin. Vire ja tekemisen iloisuus merkitsevät minulle paljon. Silloin tekeminen on intensiivistä ja vauhti pysyy hyvin yllä. Pääosin selvisimme liikkeistä ilman suurempia virheitä, mutta kierto-hyppy-noudossa Lahja teki väärän asennon kierrettyään merkin ja pysähtyesään ennen noutoa. Aina toki riittää viilattavaa ja ylläpidettävää kaikissa kymmenessä liikkeessä. Olin kuitenkin tyytyväinen kokonaisuuteen, ja Lahjan kanssa oli mukava olla kehässä.

Yleisiä ajatuksia kokeesta ja flattien tokopäivästä.

TOKO-viikonlopussa on aina vallinnut hyvä henki ja positiivinen meininki, kuten

muissakin flattitapahtumissa. Olisi kovin hienoa, jos vielä joku vuosi tulevaisuudessa TOKO-mestaruuskoe saataisiin täyteen flateista. Tähän mennessä mukana on ollut aina myös muunrotuisia. Matalalla kynnyksellä jatkossa kaikki tokoilevat flatit mukaan osallistumaan tähän tapahtumaan! Flateissa on paljon potentiaalia TOKOon. Treenipäivässä erityisen hyvää on ollut se, että asioita tulee pohdittua ja treenattua juurikin flattien näkökulmasta - niiden vahvuuksia ja haasteita silmällä pitäen.

Tavoitteet tulevaisuudessa Lahjan kanssa?

Tulevaisuuden tavoitteena Lahjan kanssa olisi osallistua TOKOn SM-kisoihin. Lisäksi toivon, jos koira pysyy terveenä ja talvella kisoja voidaan koronarajoitusten puitteissa järjestää, että voisin osallistua vielä yhdelle maajoukkueen karsintakoetturneelle Lahjan kanssa. Vuosi 2021 tulee varmaankin olemaan TOKOn osalta meidän viimeinen. Lahja täyttää maaliskuussa jo 8 vuotta ja ensi vuoden aikana astuvat voimaan uudet TOKO-säännöt ja niiden mukaiset liikkeet. Lahja on elämänsä aikana ehtinyt opetella erikoisvoittajaluokan liikkeet jo kaksilla eri säännöllä, joten ehkä se riittänee Lahjan TOKO-uralle :)

*Flattien TOKO-mestari
Flatkiss Gulty Intent*

*Kuvissa vas. Voittajaluokan paras flatti
Filurin Magpie ohjaajana Piritta Pärssinen*

*Avoimen luokan paras
Harvahampaan Painted On My Heart ja Heidi Siipo*

*Kuva alla: Alokasluokan paras flatti
Taka-Tapiolan Pella ohjaajanaan Heli Räsänen.*

Spondyloosikuvaustuki

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry tukee sileäkarvaisten noutajien selän virallista spondyloositutkimusta. Tukea saadakseen koiran omistajan tulee olla rotujärjestön jäsen. Ennen tuen maksamista tutkimustulos tulee olla julkaistu Suomen Kennelliiton jalostustietokannassa. Tutkittavan koiran tulee kuvaushetkellä olla vähintään kaksi vuotias (24 kk) ja korkeintaan kuusivuotias (72 kk).

Tutkimus on tehtävä SKL:n vaatiman tutkimusprotokollan mukaisesti

- * röntgentutkimus on tehty laillistetun eläinlääkärin valvonnassa
- * tutkimuksessa on otettu ohjeen mukainen, riittävä määrä laadukkaita kuvia
- * koiran tulee olla tunnistusmerkitty ja tunnistusmerkintä tulee tarkistaa tutkimuksen yhteydessä
- * koira on rauhoitettava tutkimusta varten
- * tutkimuksessa on käytettävä SKL:n virallista röntgenlähetettä
- * tutkittavan koiran ikä tulee olla vähintään 24 kk
- * kuvat on lähetettävä SKL:oon lausumista varten

Tuen suuruus on 50€/ koira. Tukea maksetaan 24.10.2020 – 31.12.2021 välisellä ajalla tehdyistä tutkimuksista. Tukea haetaan www.flatti.net/jalostus -sivulta löytyvällä lomakkeella.

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n

Pentuvälitys

- * Hanna Hujanen 040 578 9523
- * Sanna Lahtinen 040 731 0831

Olemme toimineet pentuvälittäjinä vuodesta 2012 lähtien. Ota rohkeasti yhteyttä: pentu@flatti.net, tai tule nykäisemään hihas-ta kokeissa ja tapahtumissa, jos jotakin kysyttävää tulee mieleen.

Pentuvälityksen sivuilta: www.flatti.net/pentuvalitys löytyy ohjeet kasvattajille pentueiden ilmoittamiseen pentuvälitykseen ja listat suunnitteilla olevista sekä astutetuista ja syntyneistä pentueista. Sivulta löydät ohjeita myös flattipennun ostajalle.

*Rauhaisaa joulun aikaa
ja hyvää uutta vuotta!*

Kuva Juho Pejari

Toivottaa Suomen sileäkarvaiset noutajat ry

Mitä tehdä, kun riistakolari sattuu

Riistaonnettomuus ei Suomessa ole kovin harvinainen tapaus. Tilastokeskuksen mukaan autoilijoille tapahtui viime vuonna 13 433 tieliikenteen riistaonnettomuutta valkohäntäpeurojen, metsäkauriiden, hirvien, metsäpeurojen, kuusi-peurojen, villisikojen ja suurpetojen kanssa. Riistasta varoittavaan hirvi- tai kaurisvaaramerkkiin kannattaa siis suhtautua vakavasti. Eniten riistaonnettomuuksia sattuu syksyisin. Riistakolarisuma alkaa tilastojen valossa kehittymään elokuussa ja sen huippu osuu yleensä marraskuuhun. Toinen selvä piikki riistakolareissa ajoittuu toukokuulle, jolloin hirvilehmät vieroittavat ylivuotiset vasansa.

Kuvalähde: yle.fi

Viime vuoden tieliikenteen riistaonnettomuuksista tapahtui 6507 valkohäntäpeurojen kanssa. Kanta on levittäytynyt noin 90 vuodessa Vesilahdella sijaitsevan Laukon kartanon mailta lähes puoleen Suomeen. Viisi ensimmäistä valkohäntäpeuraa oli lahjoitus amerikansuomalaisilta metsästäjiltä. Nykyisin valkohäntäpeura-alueeksi voi lukea koko Raahesta Lieksaan kulkevan linjan eteläpuolen, tiheimmillään kanta on Lounais-Suomessa. Peura- ja kauriskolarivaarasta varoitetaan 1.6.2020 voimaan astuneen tieliikennelain uudistuksen myötä uudella varoitusmerkillä.

Kuljettajan keinovalikoima riistakolarin välttämiseksi on suppea, mutta silti ratin takana tehdyillä ratkaisuilla on merkitystä. Jokaisen riistahavainnon myötä nopeutta tulisi hidastaa tuntuvasti ja näin antaa pelivaraa itselleen ja vähentää vahinkoja törmäystilanteessa. Tarkkaavaisuuden merkitystä ei voi korostaa kylliksi.

Ajoradan lisäksi kuljettajan katseen tulisi kiertyä tien penkereillä, metsänreunoissa ja peltojen reuna-alueilla, sillä sitä mitä ei näe on vaikea väistää. Mahdollinen väistö tulisi tehdä eläimen takapuolelta, mutta ojaan ei kuitenkaan pidä eläintä väistää, jotta välttytään suuremmalta loukkaantumisriskiltä. On myös hyvä muistaa, että esimerkiksi peurat ovat harvoin liikkeellä yksin, joten yhden peuran nähdessäsi on syytä uskoa, että tielle on tulossa vielä yksi tai useampi lajitoveri. Suurin törmäysriski suurriistaan on yleensä tunti ennen ja jälkeen auringonlaskun, sekä aamuhämärissä. Tiheimmillä peura-alueilla eri tietyypeillä tapahtuvien kolareiden suhdeluku on 10:2 moottoritien hyväksi. Eniten törmäyksiä tapahtuu kantateiden lisäksi pienemmillä kyläteillä, jossa ajonopeudet ovat alhaisempia, riista-aita puuttuu ja näkyvyys ei ole ojanpiennarta kauemmas. Ajoreitti kannattaakin valita niin, että hämärän aikaan välttää pieniä teitä ja suosii moottoriteitä.

Kuva: Mari Mamia

'Jos virkavaltaa ei onnettomuuspaikalla tarvita, hoidetaan jälkipyykki SRVA-organisaation toimesta. Lyhenne tarkoittaa suurriistavirka-apua ja sen toiminta perustuu poliisiin ja riistanhoitoyhdistysten välisiin sopimuksiin sekä riistahallintolakiin. SRVA on riistanhoitoyhdistysten ylläpitämä organisaatio, joka välittää poliisille vapaaehtoisten metsästäjien ja jäljestävien koirien ohjaajien virka-apua suurriistakonflikteissa. Hälytysjärjestelmä käynnistyy poliisin antamalla virka-apupyynnöllä.'

Toiminta riistaonnettomuuden sattuessa Suurriistavirka-apu, SRVA

Riistaonnettomuus voi tapahtua itsestä riippumattomista syistä. Yhtäkkiä eläin vain on auton tai moottoripyörän edessä, eikä törmäystä ole mahdollista välttää. On kuitenkin tärkeää toimia oikein onnettomuuden jälkeen. Suurriistakolarista tulee aina ilmoittaa hätäkeskukseen, numeroon 112. Pienikin yhteentörmäys voi johtaa eläimen loukkaantumiseen, joten ilmoitus on tehtävä poikkeuksetta.

Poliisi ei välttämättä saavu kolaripaikalle, sillä poliisin resurssit eivät yksinkertaisesti riitä esimerkiksi kaikkien vuotuisten peurakolareiden selvittelyyn. Raja on tällöin vedetty onnettomuuden vakavuuteen. Mikäli kolarissa syntyy henkilövahinkoja, tarvitaan liikenteenohjausta, tai jos onnettomuus on muutoin merkittävä, lähetetään paikalle poliisipartio.

Jos virkavaltaa ei onnettomuuspaikalla tarvita, hoidetaan jälkipyykki SRVA-organisaation toimesta. Lyhenne tarkoittaa suurriistavirka-apua ja sen toiminta perustuu poliisiin ja riistanhoitoyhdistysten välisiin sopimuksiin sekä riistahallintolakiin. SRVA on riistanhoitoyhdistysten ylläpitämä organisaatio, joka välittää poliisille vapaaehtoisten metsästäjien ja jäljestävien koirien ohjaajien virka-apua suurriistakonflikteissa. Hälytysjärjestelmä käynnistyy poliisin antamalla virka-apupyynnöllä. Tavallisimpia SRVA-tehtäviä ovat kolareissa loukkaantuneiden hirvieläinten, suurpetojen ja villisikojen jäljestäminen ja kolaritilanteissa loukkaantuneiden eläinten lopettaminen, sekä suurpetojen karkotukset taajaan asutulta alueelta.

Toimintaohjeet riistakolaritilanteisiin, ajoitpa sitten itse tai olit kolaripaikalla ensimmäisenä.

Varoita muuta liikennettä

Ensimmäinen tehtävä hirvieläin-, villisika- tai suurpeto-onnettomuuden jälkeen on varoittaa muuta liikennettä. Näin ehkäistään lisäonnettomuudet, jotka voivat olla seurauksiltaan jopa vakavampia kuin alkuperäinen onnettomuus. Varoita muuta liikennettä asettamalla varoituskolmio parin sadan metrin päähän onnettomuuspaikasta tien onnettomuusalttiille puolelle. Laita hätävilkut päälle ajoneuvostasi, ja siirrä se mahdollisuuksien mukaan tien reunaan tai pysäköintilevikkeelle. Huolehdi loukkaantuneista henkilöistä taitojesi ja kykyjesi mukaan.

Ilmoita poliisille

Riistakolarit, joissa toisena osapuolena on villisika, hirvieläin (hirvi, valkohäntäpeura, kuusipeura, metsäpeura, metsäkauris) tai suurpeto (karhu, susi, ilves tai ahma) tulee aina ilmoittaa poliisille. Ilmoitus tehdään soittamalla yleiseen hätänumeroon 112.

Anna paikkakuvaus

Hätäkeskus tarvitsee mahdollisimman tarkan tiedon onnettomuuspaikasta. Älypuhelimien ladattava 112-sovellus kertoo tarkat koordinaatit onnettomuuspaikan sijainnista. Kun ajat, ole tarkkaavainen tienviittojen ja kylttien suhteen ja katso, miltä ympäristö näyttää erityistuntomerkkeineen. Jos ilmoitusta ei tehdä suoraan onnettomuuspaikalta, kannattaa nollata auton välimatkamittari ennen

RIISTAONNETTOMUUS

Soita 112

ILMOITUSVELVOLLISUUS

- Soita aina hätänumeroon 112, jos ajat kolarin hirvieläimen, suurpedon tai villisian kanssa. Ilmoituksen perusteella poliisi käynnistää metsästäjien suurriistavirka-apu (SRVA) -toiminnan. SRVA noutaa kuolleen eläimen tai selvittää loukkaantuneen eläimen kunnon. Loukkaantunut suurpeto tai villisika on vaarallinen, älä poistu autosta ennen avun tuloa.
- Merkitse hirvieläinkolaripaikka tällä merkillä. Suurpeto ja villisikakolareissa odota autossa avun tuloa.

TOIMINTA ONNETTOMUUSPAIKALLA

- Varoita muuta liikennettä, aseta varoituskolmio.
- Huolehdi loukkaantuneista
- Soita 112, kuuntele saamasi ohjeet
- Ilmoita onnettomuuspaikka mahdollisimman tarkasti. Lataa ennakkoon älypuhelimellesi GPS paikannuspalvelu.
- **Merkitse kolaripaikka tällä merkillä.**

KOLARIPAIKAN MERKINTÄ AUTTAA

- Kolaripaikan merkinnällä autat SRVA toimijoita löytämään oikean tapahtumapaikan ja vähennät näin loukkaantuneen eläimen kärsimyksiä.
- <http://riista.fi/riistatalous/riistavahingot-ja-konfliktit/> sivuilta löydät lisätietoja

Tee reikä
kiinnitysnauhalle

Taita keskeittä
Vik på mitten

Gör hål här för
fastet

VÄLTÄ RIISTAONNETTOMUUS

- Vähennä nopeutta hirvieläin vaara-alueella
- Käytä mahdollisimman paljon kaukovaloja
- Seuraa tarkasti tien reuna-alueita ja kohtia, joissa puusto ulottuu tien läheisyyteen
- Ole erityisen tarkkaavainen aamu- ja iltahämärissä
- Väistä tielle tulevaa eläintä takaa

VILTOLYCKA

Ring 112

ANMÄLNINGSPLIKT

- Ring alltid till nödnumret 112 om du krockar med ett hjortdjur, stort rovdjur eller vildsvin. Utgående från meddelandet inleder polisen verksamheten jägarnas storviltsassistens (SRVA). SRVA tar hand om det döda djuret eller utreder det skadade djurets kondition. Ett skadat stort rovdjur eller vildsvin är farligt, avlägsna dig inte ur bilen förrän hjälp har anlänt.
- Märk ut platsen för kollisionen med hjortdjuret, med det här markeringsmärket. Vid kollision med ett stort rovdjur eller vildsvin, vänta i bilen tills hjälp anlänt.

ÅTGÄRDER VID OLYCKSPLATSEN

- Varna övrig trafik, sätt ut varningstriangel
- Ta hand om skadade
- Ring 112, lyssna till de instruktioner du får
- Meddela olycksplatsen så noggrant som möjligt. Ladda ner GPS positioneringstjänst på förhand till din smarttelefon.
- **Märk ut kollisionen med det här markeringsmärket**

MARKERING AV KOLLISIONSPLATSEN HJÄLPER

- Genom att märka ut kollisionens plats hjälper du SRVA aktörerna att finna den rätta händelseplatsen och därmed minskar du det skadade djurets lidande.
- på <http://riista.fi/sv/vilthushallning/viltskador-och-konflikter/> sidorna finner du tilläggsuppgifter.

UNDBIK EN VILTOLYCKA

- Sänk hastigheten på områden med fara för hjortdjur
- Använd helljus så mycket som möjligt
- Följ noggrant med vägens kantzoner och ställen, där trädbeståndet sträcker sig nära vägen
- Var särskilt uppmärksam vid gryningen och kvällsskymningen
- Vaj undan bakom djur som dyker upp på vägen

poistumista. Näin tietää tarkasti, miten pitkän matkan on ajanut ennen ilmoituksen tekemistä.

Kun ilmoitus tehdään, hätäkeskus kertoo, saako onnettomuuspaikalta lähteä. Jos henkilövahinkoja ei ole eikä muita erityisiä tilanteita tai tapahtumia ilmene, poliisi ottaa yhteyttä erityiseen suurriista virka-apuryhmään (SRVA), joka huolehtii tilanteen loppuunsaattamisesta kuolleen tai loukkaantuneen eläimen suhteen. Tällöin poliisi tulee harvoin itse paikalle. Kuolleet hirvieläimet ja villisiat kuuluvat alueen riistanhoitoyhdistykselle ja suurpedot valtiolle. Kuolleen eläimen luvaton haltuun ottaminen luetaan varkaudeksi, joten omaan takakonttiin ei kuollutta eläintä kannata heittää.

Merkitse onnettomuuspaikka

Kolaripaikka tulee merkitä heti, kun muuta liikennettä on varoitettu, loukkaantuneista huolehdittu ja onnettomuudesta ilmoitettu poliisille. Merkki asetetaan kohtaan, jossa onnettomuudessa kuollut eläin on tai josta loukkaantunut eläin on kadonnut metsään. Jos eläin on kadonnut metsään, sidotaan merkki sille puolelle tietä, minne eläin katosi. Jos eläin on kuolleen tiellä, siirretään eläin mahdollisuuksien mukaan tien pientareelle.

Paikka merkitään riistaonnettomuusmerkillä, joka sidotaan kolaripaikalla olevaan kaiteeseen, aurausmerkkiin, puun oksaan tai muuhun sopivaan paikkaan. Varmista, että merkin pystyy havaitsemaan autolla ajettaessa. Säilytä merkkiä autossa ja varaa autoon kuminauhaa tai narua lipukkeen kiinnittämistä varten. Merkin käyttäminen nopeuttaa SRVA-henkilöiden työtä huomattavasti. Riistaonnettomuusmerkin voi tulostaa osoitteesta www.riista.fi. Ellei riistaonnettomuusmerkkiä ole käytettävissä, merkitään paikka jollain muulla hyvin näkyvällä esineellä, kuten muovikassilla.

Paikan merkitseminen yhdessä hyvän paikkakuvauksen kanssa edesauttaa tehokasta jälkiselvitystyötä ja helpottaa loukkaantuneen eläimen löytämistä. Ellei eläimen jäljitys onnistu, se kuolee hitaasti vammoihinsa. Tämä voidaan rinnastaa eläinräikkäykseen.

Älä sotke jälkiä

Riistaonnettomuuspaikan merkintä tehdään ainoastaan tien reunan. Älä yritä merkitä pakoreittiä ja vältä turhaa kulkemista kolaripaikalla. SRVA-henkilöiden ja jälkikoirien työskentely on helpompaa, kun jälkiä ei ole sotkettu.

Loukkaantunut riista

Jos riistaeläin on jäänyt loukkaantuneena kolaripaikalle, on sen lopettaminen sallittu. Tekijän täytyy kuitenkin osata lopettaa eläin oikein, jottei eläimen kärsimyksiä lisätä. Jos et itse voi lopettaa eläintä, pyydä apua tai odota kunnes SRVA-henkilöstö tai poliisi saapuu paikalle. Muista kunnioittaa loukkaantunutta eläintä. Jätä eläin rauhaan ja pidä välimatkaa vähentääksesi eläimen stressiä. Eläin on loukkaantuneena aina arvaamaton ja voi lähteä yhtäkkiä liikkeelle. Tästä syystä suuria eläimiä ei saa koskaan lähestyä edestäpäin. Suurpetojen kohdalla täytyy aina olla varovainen, sillä eläin tuntee itsensä helposti uhatuksi tai ahdistetuksi ja loukkaantunut suurpeto on aina vaarallinen.

Kuollut riista

Jos eläin kuolee kolarissa, on tärkeää yrittää siirtää se pois tieltä riippumatta eläimestä tai sen koosta. Pysähdy turvallisesti ja vedä eläin pois tieltä pientareelle.

Vahingoittumaton riista

Aina kun kolaroidaan villisian, hirvieläimen tai suurpedon kanssa, tehdään ilmoitus hätänumeroon 112. Kuljettajan, tai matkustajan on mahdotonta arvioida, vahingoittuiko eläin vai ei. Pienikin yhteentörmäys voi johtaa eläimen loukkaantumiseen, eikä siitä jää välttämättä verijälkiä onnettomuuspaikalle tai autoon. Petoeläin voi juosta pitkiäkin matkoja loukkaantuneena. Törmätessä hirvilehmään on tärkeää jos pystyt kertomaan, oliko lehmällä vasioja mukanaan, sillä ne voivat jäädä alueelle etsimään emäänsä ja aiheuttaa lisää onnettomuuksia.

Karhu- ja villisikakolarit

Jos ajat kolarin karhun tai villisian kanssa, älä nouse ulos autosta kolaripaikalla. Loukkaantunut karhu tai villisika on ihmiselle hengenvaarallinen. Jos autolla voi edelleen ajaa, etene muutama sata metriä eteenpäin tietä pitkin ja merkitse paikka. Katso tarkka matka auton välimatkamittarista. Ilmoitusta tehdessäsi kerro poliisille, kuinka kaukana kolaripaikasta olet. Jos autolla ei voi ajaa, kytke hätävilkut ja soita poliisille numeroon 112. Ainoastaan, jos auto syttyy palamaan tai joudut veden varaan, on syytä lähteä autosta.

Kotieläinkolarit

Porokolarit ja kesyjen kotieläinten, kuten koirat ja hevoset, kanssa tapahtuneet kolarit ilmoitetaan yleiseen hätänumeroon 112. Kotieläinkolarit ilmoitetaan myös omistajalle, jos tämä on tiedossa tai voidaan saada selville. Näissä tilanteissa on erittäin tärkeää, että kolaripaikka merkitään riistaonnettomuusmerkillä tai vastaavalla. Merkki sidotaan sille puolen tietä, missä kuollut tai loukkaantunut eläin on tai minne se on poistunut.

Jos ajat kolarin koiran kanssa, koiraa ei saa lopettaa. Lopettamis päätöksen tekee aina eläinlääkäri. Näin vältetään turha lopettaminen ja siitä seuraava menetykset omistajalle. Jopa vakavasti vahingoittuneelta tai loukkaantuneelta näyttävällä koiralla on hyvät mahdollisuudet toipua, jos se pääsee eläinlääkärille.

TOIMINTAOHJEET RIISTAKOLARIPAICALLE - YHTEENVETO -

Varoita: Ensimmäinen tehtävä on muiden tienkäyttäjien varoittaminen lisäonnettomuuksien välttämiseksi. Kytke hätävilkut, siirrä ajoneuvo mahdollisuuksien mukaan tien sivuun ja ota esiin varoituskolmio.

Huolehdi loukkaantuneista: Jos onnettomuudessa on loukkaantuneita henkilöitä, huolehdi heistä.

Hälytä: Hirvieläinkolarista tulee aina ilmoittaa hätäkeskukseen, numeroon 112. Pienikin yhteentörmäys voi johtaa eläimen loukkaantumiseen, joten ilmoitus on tehtävä poikkeuksetta. Hätäkeskus antaa luvan matkan jatkamiseen, mikäli ajoneuvo on ajokuntoinen ja tarvittavat tilannetiedot tapahtuneesta toimitettu.

Anna paikkakuvaus: Hätäkeskus tarvitsee mahdollisimman tarkan tiedon onnettomuuspaikasta. Älypuhelimien ladattava 112 sovellus kertoo tarkat koordinaatit onnettomuuspaikan sijainnista.

Merkitse onnettomuuspaikka: Onnettomuuspaikka merkitään maastoon mahdollisen jäljitystyön helpottamiseksi. Mikäli mukana ei ole netistä tulostettavaa riistaonnettomuusmerkkiä, ajaa saman asian esimerkiksi muovikassi. Virallisen riistaonnettomuusmerkin voi tulostaa veloituksetta Suomen riistakeskuksen sivuilta.

Suurriistavirka-apu (SRVA): Riistanhoitoyhdistysten ylläpitämä organisaatio, joka välittää poliisille metsästäjien virka-apua suurriistakonflikteissa. Tavallisimpia SRVA-tehtäviä ovat kolarissa loukkaantuneiden hirvieläinten, suurpetojen ja villisikojen jäljestäminen sekä suurpetojen karkotukset taajaan asutulta alueelta. Toiminta perustuu poliisin ja riistanhoitoyhdistysten välisiin sopimuksiin sekä riistahallintolakiin. Hälytysjärjestelmä käynnistyy poliisin antamalla virka-apupyynnöllä. Mukana olevat metsästäjät, koiranohjaajat ja metsästyseurat toimivat vapaaehtoispuhjalta.

Yleistäminen koiran

Kyllä se kotona vielä osasi

Olet koirasi kanssa ohjatuissa treeneissä ja pitäisi tehdä ihan yksinkertaista juttua, istua. Kotona istuminen sujuu helposti. Nyt kuitenkin tuntuu, niin kuin koira ei olisi kuullutkaan istumisesta! Siihen on vaikea saada edes kontaktia. Koiran käytös jopa vähän ärsyttää, koska tiedät, että se kyllä osaa istua, jos haluaa. Yrität selittää kouluttajallekin, että olette harjoitelleet asiaa, mutta nyt istuminen ei jostain syystä onnistu yhtään.

Käytän istumista jutussa esimerkkinä, mutta käytös voisi olla mikä tahansa muukin käytös, mitä koiralle haluamme kouluttaa.

Mistä on kyse

Tekeekö koira tahallaan, miksi se ei haluaisi istua, jos se kerta osaa käytöksen? Kyse on koiran kyvystä yleistää asioita. Koirat ovat huonoja yleistämään käytöksiä eri paikkoihin ja ympäristöihin. Tämä tarkoittaa sitä, että kun koira oppii istumaan omassa keittiössä, sen on vaikea yleistää istuminen koskemaan myös muita paikkoja ja tilanteita. Kun yleistystä ei ole tehty riittävästi, koiraa saatetaan myös torua tai rangaista tottelemattomuudesta, sillä verukkeella, että se tietää mitä ”istu” käsky tarkoittaa.

Mitä yleistäminen on

Kun olemme kouluttaneet koiran istumaan käskyllä ”istu” ja se osaa istua nopeasti suullisesta käskystä, on aika alkaa yleistää käytöstä eri paikkoihin. Tämä on koulutuksen vaihe, mikä helposti monelta unohtuu, jää puutteelliseksi tai sitä ei ainakaan tehdä systemaattisesti. On ihan eri asia istua käskystä keittiössä verrattuna lenkillä tilanteeseen, jossa rusakko lähtee juoksuun heinikosta, näin kärjistettynä esimerkkinä. Koiran pitää siis oppia, että ”istu” käsky tarkoittaa samaa asiaa eri ympäristöissä ja eri tilanteissa.

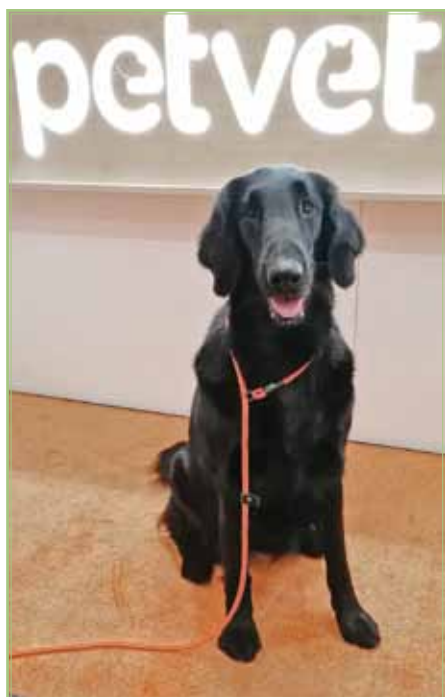
Yleistämisen tarve riippuu myös vaatimuksista, mitä koiralle asetamme. Jos haluamme kilpailla koiramme kanssa jossain harrastuslajissa, se asettaa meille jo jonkunlaisia raameja tarvittavalle yleistämiselle. Millaisissa paikoissa kisoja järjestetään, mitä liikkeitä koiran pitää osata, millaisia häiriötekijöitä kisapaikalla on? Isoimmat haasteet yleistämiselle lienevät metsästys- ja metsästyskoe-käytössä koiran toimiessa vapaana. Luonto kun voi antaa etemme melkein mitä vain. Ympäristöt ja maastonmuodot vaihtelevat avoimista pelloista heinikkoisempiin peltoihin, erilaisista metsistä vesistöihin. Häiriöt ovat ampumista, siivittävää ja juokse-

vaa riistaa, muita koiria samoissa tehtävissä, ihmisiä ja lisäksi tähän vielä kaikki erilaiset hajut ja säätilan vaikutus hajuihin.

Kuinka yleistämistä harjoitellaan

Ensinnäkin kannattaa laatia jonkunlainen karkea koulutussuunnitelma. Kun koulutuksen on suunnitellut, sitä on helppo tehdä järkevästi, sen sijaan, että tekisi umpimähkään, mitä sattuu missä sattuu. Suunniteltu koulutus myös etenee huomattavasti nopeammin ja on koiralle selkeämpää, kun ei sekoiteta koko ajan opeteltavia asioita.

Yleistämisestä kuuluisin harjoitus lienee amerikkalaisen poliisikoirakouluttaja Steve Whiten laatima 20x20x20 sääntö. Tässä harjoituksessa valitaan käytös, joka on koiralle jo hyvin koulutettu ja se pystyy tekemään sen palkittuna 20 kertaa peräkkäin. Istuminen on usein ensimmäisiä ja vahvimpia käytöksiä, mitä koiralle koulutetaan. Tuo 20 kertaa istuminen käydään tekemässä 20:ssä eri paikassa. Lisäksi vielä 20:n eri häiriön ollessa läsnä. Tämä tekee yhteensä 8000 toistoa! Tässä vaiheessa monia alkaa hirvittää aika, joka tuohon kuluu. Istuminen on kuitenkin melko nopea liike ja jos ajatellaan koiran tekevän 10 palkittua istumista

koulutuksessa

minuutissa, niin lopulta itse harjoitukseen menee vain muutama minuutti. Monella meistä on koirat mukana autossa useinkin, joten miksipä ei ottaisi koiraa hetkeksi kaupan parkkipaikalla ulos ja tekisi 20 istumista. Jos 20 kuulostaa ylivoimaiselta niin aloita tekemällä 10 istumista, ihan varmasti jo se alkaa tuottaa tulosta yleistämisessä.

Entä, jos koira ei pysty istumaan uudessa paikassa? Muutama asia, mitkä auttavat koiraa suoriutumaan tehtävästä ovat etäisyys ja aika. Älä siis vie koiraa heti liian vaikeaan paikkaan, vaan aloita helpommista paikoista. Paikan helppous tai vaikeus riippuu koirasta, kaupungissa asuvalle koiralle kaupunki voi olla helppo paikka ja metsä tuokin haasteita. Maalla asuvalle koiralle tämä voi olla päinvastoin. Anna koiralle myös aikaa, se ei välttämättä pysty uudessa paikassa tekemään asioita heti yhtä nopeasti kuin kotona. Alla on listattuna eri paikkoja ja eri häiriöitä, jokainen voi toki laatia oman listansa. Tavoitteena on osaava koira kotona ja joka paikassa!

- Katja Taskinen, Eläintenkouluttaja
yrityksessä Salon Koirahalli

20 ERI HÄIRIÖTÄ	20 ERI HARJOITTELUPAIKKA
1. perheenjäsenet	1. olohuone
2. perheen muut koirat	2. keittiö
3. perheen muut eläimet	3. makuuhuone
4. ohi kulkevat autot	4. eteinen
5. ohi kulkevat ihmiset	5. oma piha
6. pyöräilijät	6. lenkkimaasto
7. rullaluistelijat	7. katu
8. lapset	8. vilkkaasti liikennöity tie
9. ostoskärryt	9. kaupan parkkipaikka
10. kytketty vieras koira	10. pelto
11. hevoset	11. juna-asema
12. lehmät	12. koulutuskenttä
13. linja-auto	13. koulutushalli
14. juna	14. metsä
15. laukaukset	15. kaupungin keskusta
16. heitetyt esineet	16. hissi
17. irti oleva koira	17. ostoskeskus
18. juoksevat ihmiset	18. kauppakeskuksen oven seutu
19. pallon potkiminen	19. koulutushallin piha
20. riista	20. koirapuisto

Flattipentujen peruskoulutus- ja riistapäivä

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n Uudenmaan aluetoiminta järjesti Sipoossa pennuille peruskoulutusta perjantaina 9.10. ja riistapäivän lauantaina 10.10. Perjantai-iltapäivän peruskoulutukseen osallistui seitsemän iloista 4-6 -kuista flattipentua ohjaajineen. Sää oli viimainen ja sateinen ja sitähan koirien kanssa harrastaminen aina joskus on. Kouluttaja Mika Sarekiven kertoessa pennun koulutukseen liittyviä osatekijöitä, rauhoittuivat koirat ohjaajiansa viereen. Mika painotti muutamia asioita, joista peruskoulutuksessa tulee huolehtia: kontakti/motivaatio, luoksetulo, istuminen, seuraaminen ja rauhoittuminen.

Koirakot tekivät pieniä harjoitteita, joilla edellämainittuja asioita voidaan vahvistaa. Kontaktiharjoituksina oli mm. ”imuttamis-harjoitus”, jossa koira seuraa ohjaajan sivulla makupalakättä ja istuminen pillistä, niin että ohjaaja peruuttaa koiran seurattessa edessä. Tässä harjoituksessa oli myös ajatuksena opettaa koiralle korrekki luovutusasento, jolloin palkka tulee ylhäältä silloin, kun koiran kirsu on kohden ohjaajan kasvoja. Lisäksi harjoiteltiin vauhdikkaita luoksetuloja avustajan pitäessä pentua kiinni ohjaajan juostessa kauemmaksi. Luoksetulossa oli vaikeutusasteena muut koirakot. Pentu päästettiin ohjaajan kutsusta ja saatiin onnistuneita, vauhdikkaita luoksetuloja häiriöistä huolimatta.

Pennun kanssa harjoitukset pidetään lyhyinä ja monipuolisina. Kun tehtäviä varioidaan ja harjoitukset ovat yllätyksellisiä, vahvistuu koiran motivaatio ja kiinnostus yhdessä tekemiseen.

Lauantaina, kauniin kirpeänä syyspäivänä oli vuorossa herätellä pikkuflattien riistavietejä. Koulutuksen pääpaino oli opastaa ohjaajia eri tapoihin, miten nuorelle koiralle voidaan tehdä ”riistavietti” harjoitteita ottaen olosuhteet huomioon. Osallistujat oli jaettu kahteen kuuden koirakon ryhmään, toinen ryhmä aamupäivälle ja toinen iltapäivälle. Näin saimme hyvin organisoitua päivän toiminnot ilman suurempia jonotteluja.

Mika Sarekivi kertoi osallistujille päivän kulun ja samalla pennut rauhoittuivat vähitellen ohjaajiansa viereen. Muutamien nurmikentällä tehtyjen kontaktiharjoitusten jälkeen pennut pääsivät autoihin lepäämään ja ohjaajien kanssa siirryttiin päivän varsinaiseen teemaan, käymään rastitehtävät läpi ja hajustamaan hakualueet.

Mika oli suunnitellut neljä rastia, joista ensimmäisessä seurattiin pennun reagointia riistan laahausjälkeen ja sen päässä olevaan

fasaaniin. Kytkeytyneenä olevat koirat kulkivat ohjaajiansa kanssa yksi kerrallaan rauhallisesti edeten törmäten polulta poikkeavaan hajuvaanaan. Hajuvaanan päässä oli fasaani. Harjoituksen perusteella jokainen ohjaaja tiesi jo paremmin miten seuraaviin tehtäviin tulisi varautua. Oli mahdollisuus varautua siihen nappaako koira riistan ja lähtee huitelemaan, onko viisainta pitää pentu kytkettynä, täytyykö pentua houkutella vahvemmin riistalle tai onko riistaan tarttuminen ja ohjaajalle palauttaminen jo pennulle luontaista.

Tämän jälkeen koirakot saivat edetä omaa tahtiaan muille rasteille. Koska pennut olivat vielä nuoria, oli ohjaajien tehtävänä seurata sopivia lepotaukoja innokkaille puurtajille tehtävien välissä.

Toinen rasti oli ohjaajien kanssa yhdessä hajustettu hakualue metsikössä. Tässä koirien oli tarkoitus ilmavainua käyttäen löytää

hakualueelta varis, joka oli asetettu kuusenoksan varaan siten, että pennut saivat vähän kurkotella sen löytääkseen. Koirat olivat ohjaajansa kanssa alueen reunalla tuulensuunta huomioon ottaen. Avustaja motivoi pennun riistaviettä ja vei vaakkuen variksen näkymättömiin.

Kolmas rasti oli samalla tavalla yhdessä metsään hajustettu hakualue, jossa varis piilotettiin sammalmättään alle hajustaen sen ympäristö, ajatuksena että sen olisi mahdollista löytää riista ainoastaan vainua käyttäen.

Neljäs tehtävä oli kanijälki, jossa ohjaaja seurasi ensin kytketyn koiran kanssa avustajan laahatessa kanijälkeä. Jos tämä sujui hyvin, ja koira ilmaisi kiinnostuksensa, oli sen mahdollista toisella yrittämällä edetä itsenäisesti kanille saakka.

Monenlaisia variaatioita nähtiin rasteilla ja ohjaajat saivat neuvoja oman koiransa kanssa etenemiseen. Kaniin tarttuminen oli monelle koiralle vaikeaa ja tähän kannustettiin pentuja vielä ottamalla harjoitusten lopuksi vanhempi koira malliksi ja kateutta herättämään. Jo alkoi kani kiinnostamaan ja yksi jos toinenkin pentu käveli lopulta ylpeänä häntä pystyssä kania esitellen.

Tuntui, että pennut olivat juuri oikeassa ikävaiheessa tällaiseen tapahtumaan ja riistaan tutustumiseen erilaisten tehtävien kautta. Kaikki pennut olivat saaneet ensikosketusta riistaan jo kasvattajiensa luona ainakin siipien muodossa.

Ensimmäisen flattinsa Kamun kanssa koulutuspäiviin osallistunut Henna Ihamäki kertoo: ”Erittäin hyviä vinkkejä ja oppeja sai molemmilta päiviltä pennun kouluttamiseen. Ohjeet ja vinkit olivat selkeitä; esimerkiksi kuinka koira saadaan tulemaan vauhdikkaasti luokse, ottamaan kontaktia ja miten koira saa motivoitua erilaisiin harjoituksiin. Vaikka perjantaina sää oli huono, ei se haitannut harjoittelua. Muiden koirien ja omistajien harjoituksia katsellessa sai myös vinkkejä kuinka voi opettaa omaa pentuaan. Riistan kanssa ei päästy kaikkia harjoituksia tekemään, koska Kamulla oli vahva halu pitää riista omanaan. Sen johdosta saatiinkin selkeitä vinkkejä mitä perustaitoja tarvitsee kotona harjoitella lisää, että saadaan Kamusta hyvä noutaja. Riistat jää meiltä joksikin aikaa sivuun, ja vahvistamme luoksetuloa ja hyvää yhteistyötä muilla noudettavilla esineillä, leluilla ja dameilla. Erittäin positiivinen ja hyvä kokonaisuus pennun kouluttamiseen metsästyskoiraksi.”

- Kiitos vielä Mika Sarekivi monipuolisesta päivästä!

Kouluttaja Mika Sarekivi painotti muutamia asioita, joista peruskoulutuksessa tulee huolehtia: kontakti/motivaatio, luoksetulo, istuminen, seuraaminen ja rauhoittuminen. – Pennun kanssa harjoitukset pidetään lyhyinä ja monipuolisina. Kun tehtäviä varioidaan ja harjoitukset ovat yllätyksellisiä, vahvistuu koiran motivaatio ja kiinnostus yhdessä tekemiseen.

Kuva Nina Omufriew

Kuva Nina Omufriew

Kantavan ja imettävän nartun ruokinta

Hyväkuntoinen narttu tiinehtyy parhaiten

Nartusta huolehtiminen alkaa jo ennen ensimmäistään juoksua ja se käsittää laadukkaan ja tasapainoisen ruokinnan, joka vastaa nartun energiantarvetta pitäen sen oikeassa lihavuuskunnossa. Hyväkuntoinen narttu on myös hyvässä lihaskunnossa ja sen kehon rasvaprosentti on alhainen. Hyväkuntoinen narttu on hedelmällinen eli se tulee helposti tiineeksi, tuottaa rodun huomioon ottaen keskimääräisen kokoisia pentueita ja sen

elimistö on valmis selviytymään tiineyden rasituksista.

Astutuksen aikaan tulee nartun olla normaalissa lihavuuskunnossa – ei siis sen enempää yli- kuin alipainoinenkaan. Ylipaino eli runsas elimistön rasvoittuminen saattaa vaikuttaa ovuloituvien munasolujen määrään negatiivisesti eli pentuekoko jää tavanomaista pienemmäksi. Myöskään alipainoisuus ei anna optimaalisia edellytyksiä tiineydelle. Kiihvain metsästyssezonki ei siis

ole välttämättä paras ajankohta astutuksen suunnittelulle.

Jos narttu on alipainoinen, tulisi se saattaa optimaaliseen lihavuuskuntoon hyvissä ajoin ennen astutusta mutta mikäli tässä ei onnistuta (jos juoksu vaikka pääsee yllättämään) tulisi ruokintaa tehostaa heti juoksun alettua ja saattaa narttu ns. positiiviseen energiataaseeseen. Positiivinen energiataase tarkoittaa sitä, että kehoon varastoituu energiaa, tila on anabolinen eli käytännössä narttu liho.

Näin menetellen pyritään vaikuttamaan ovuloituvien munasolujen määrään positiivisesti.

Alkutiineys ei edellytä suuria muutoksia

Optimaalisessa tilanteessa astutuksen jälkeen voidaan nartun normaalia, astutusta edeltävää ruokintaan jatkaa ilman muutoksia. Mikäli laihdutuksen tai lihotuksen tarve on kuitenkin ilmeinen, ylläpito-ohjelmasta poikkeavaa ruokintaa voidaan jatkaa tiineyden puoliväliin asti. Ylipainoinen narttu on alttiimpi erilaisille aineenvaihdunnan häiriötiloille sekä synnytysvaikeuksille. Merkittävä alipainoisuus taas altistaa tiineysmyrkytykselle, istukoiden vajaakehitykselle, heikentää kohdun proteiinisynteesiä sekä lisää pentukuolleisuutta ja heikentää maidontuotantoa. Kantoajan aikana nartun paino nousee 20 – 25 % normaalipainoon nähden. Ruokinnan lisäksi painon lisäykseen vaikuttavat luonnollisesti kehittyvien sikiöiden määrä, nartun ikä, aktiivisuus ja muut yksilölliset tekijät.

Tiineyden kahden ensimmäisen kolmanneksen aikana ruokintaan (edellyttäen että ravinto on hyvälaatuista) ei tarvitse tehdä muutoksia. Nartun ruokahuu kuitenkin usein kasvaa ja se saattaaakin aiheuttaa omistajassa tarvetta tehostaa ruokintaa. Joillakin nartuilla ilmenee ohimenevää pahoinvointia ja ruokahaluttomuutta 3. raskausviikolla, joka usein ei kuitenkaan edellytä mitään toimenpiteitä. Nartuilla saattaa raskauden aikana esiintyä myös närästystä, joka osaltaan voi olla ruokahaluttomuuden synnä. Mikäli ruokahaluttomuus pitkittyy tai ruokinta on muuten riittämätöntä, syntyy nartulle aliravitsemustila ja se voi pahimmillaan johtaa sikiöiden heikentyneeseen kasvuun. Silloin myös vastasyntyneiden pentujen maksan energiavarastot (glykogeeni) ovat matalalla ja pennut ovat syntyessään heikkoja. Nartun aliravitsemus yhdistettynä suureen pentuekokoon lisää tiineysmyrkytyksen riskiä.

Tiineyden lopulla vatsa kasvaa nopeasti

Tiineyden viimeistä kolmannesta leimaa sikiöiden nopean kehityksen ja kasvun vaihe, joka vaikuttaa voimakkaasti nartun ravinnontarpeeseen. Ruokintaa lisätään 1,3 – 1,5 kertaiseksi tiineysvuorokausilta 30. lähtien. Koska nartun syöntikyky ja sikiöiden vaatima lisäys ravinnon laadussa ja määrässä eivät kulje aivan käsi kädessä, on nartun ravinnonsaanti lisättävä ajoissa, jotta narttu voi syödä 'varastoon'. Lopputiineydessä, viimeisen kahden viikon aikana, nartun syöntikyky ja -halu saattaa laskea niin, ettei ravinnontarve enää syömällä täyty. Tämä johtuu osittain sikiöiden vaatimasta tilasta vatsaontelossa, jolloin mahalaukulle ei ole tilaa ja osittain nartun elimistössä tapahtuvista hormonaalisista

muutoksista. Ruokinnan lisäys on noin 30 % jos odotettavissa on pienehkö pentue ja 50 % jos odotettavissa on suuri pentue. Tavoitteena on, että nartulla on synnytyksen aikaan noin 5 % rasvavarastoa.

Ruokinnan lisäyksen aikaan vaihdetaan normaali ruoka sellaiseen, jota narttu tulee syömään myös imetyksen ajan. Lopputiineyden ja imetyksen ruoka sisältää tyypillisesti keskimäärin 30 % proteiinia, 20 % rasvaa ja 20 – 30 % hiilihydraattia. Tiineen nartun kohdalla hiilihydraattien tulisi tuottaa noin 20 % dieetin energiasta, jotta turvataan riittävä glukoosin saanti. Mikäli ruokavalio ei sisällä ollenkaan hiilihydraattia, tarvitaan hyvälaatuista proteiinia kaksinkertainen määrä, jotta glukoneogeneesi aminohapoista toimii riittävällä tasolla.

Kaikkia tarpeeksi vaan ei liikaa

Nartun elimistö pyrkii ensisijaisesti turvaamaan kehittyvien sikiöiden ravinnonsaannin ja energian suhteen narttu voikin jossain määrin kompensoida aliruokintaa irrottamalla energiaa omista kudoksistaan (jolloin narttu laihtuu). Proteiinin ja useiden muiden ravintoaineiden suhteen, esimerkiksi jodin ja seleenin, kyky kompensatioon ei ole kuitenkaan niin merkittävä ja esimerkiksi riittämätön proteiinin saanti johtaakin nopeasti sikiöiden alikehitykseen, jolloin niiden syntymäpainot ovat normaalia alempia. Myös välttämättömien rasvahappojen (omega-3 ja 6) puute laskee syntymäpainoja ja elinvoimaisuutta ja pidemmällä tähtäimellä vaikuttaa myös hermoston ja immuunipuolustuksen kehittymiseen.

Nartun riittävä kalsiumin ja fosforin saanti vaikuttaa paitsi sikiön kehitykseen myös itse synnytyksen kulkuun ja sitä seuraavaan maidontuotantovaiheeseen. Riittävä kalsiumin saanti kulminoituu tiineyden viimeisellä kolmanneksella, jolloin sikiöiden luusto ja hampaat kehittyvät. Rasvaliukoisten vitamiinien (A, D ja E) saanti ravinnosta vaikuttaa suoraan niiden pitoisuuksiin emon ternimaidossa. Koska sikiössä ei ole näiden vitamiinien varastoja on niiden saaminen ternimaidosta vastasyntyneille pennuille elintärkeää. Kaikkien kivennäisten ja vitamiinien liikasaantia tulee välttää, sillä yhden ravintoaineen liikasaanti yleensä häiritsee toisen hyväksikäyttöä. Erityisen haitallista on liika kalsiumin saanti lopputiineyden aikana, sillä se haittaa kalsiumin mobilisaatiota synnytyksen ja maidontuotannon käynnistymisen aikaan. Korkealaatuisen, tiineiden ja imettävien narttujen ruokintaan suunniteltujen täysravintojen proteiini, kivennäis- ja vitamiinisältö riittää normaalityytilanteessa täyttämään nartun tarpeet. Kotiruokinnan koostaminen on haastavampaa mutta onnistuneen asiaan perehtyneeltä.

Pidetään huolta

ruuansulatuskanavan terveydestä

Riippuen käytössä olevista dieeteistä, jo pelkkä ruuan vaihtaminen korkeaenergisestä saattaa kattaa lisääntyneen ravinnontarpeen, jolloin käytännössä ruokamäärää ei tarvitse lisätä. Hyödyllistä on kuitenkin jakaa päivän ruoka-annos useampaan ateriaan (2 – 4) riippuen ruuan määrästä ja nartun mieltymyksistä. Pienemmät ruoka-annokset mahtuvat paremmin pienentyneeseen mahalaukkuun, jolta sikiöt ovat ryöväneet tilaa. Pienempi ruoka-annos myös kuormittaa vähemmän ruuansulatuskanavaa ja samalla narttu tottuu imetyksen ruokintarytmiin.

Riittävä hyvin sulavan sekä sulamattoman kuidun saanti on myös tärkeää, jotta turvataan ruuansulatuskanavan normaali toiminta. Viimeisellä raskausviikolla saattaa narttu kärsiä ummetuksesta ja ruuansulatuskanavan hyvä terveys sekä toiminta on myös tärkeää synnytyksen jälkeen. Ummetustapauksissa voidaan käyttää laksatiivina pientä annosta maksaa tai maitotuotteita ja suolen täyteisyyden ja toiminnan lisäämiseen esimerkiksi pellavarouhetta. Myös päivittäinen liikunta parantaa suolen toimintaa. Synnytyksen lähestyessä suolen toiminta aktivoituu ja narttu 'tyhjentää' itsensä noin 12 – 24 tuntia ennen synnytystä.

Synnytyksen aikaan

neeste on ruokaa tärkeämpää

Noin vuorokautta ennen synnytystä lopettaa narttu tyypillisesti syömisen, tosin olen törmännyt noutajanarttuihin, jotka syövät niin kauan, kun niille ruokaa antaa. Riittävästä nesteestä saamisesta tulee huolehtia ja syöttämättömälle nartulle on hyvä tarjota jotain maustettua juomaa. Synnytyksen lähestyessä jotkut nartut voivat pahoin ja silloin viimeistään kannattaa ruuan antaminen lopettaa vaikka narttu haluaisikin yhä syödä. Joskus pahoinvointi on hyvin voimakasta, ja erityisesti avautumisvaiheen pitkittyessä, voi narttu alkaa kärsiä nestehukasta, jolloin sen kyky saattaa maailmaan pentueensa heikentyy. Nartun vointia ja jaksamista onkin seurattava tarkkaan.

Synnytyksen aikana nartut useimmiten haluavat syödä sikiökalvot ja jälkeiset ja tämä tulee niille sallia, sillä ne sisältävät paitsi ravintoa myös hormoneja, joilla voi olla joku merkitys synnytyksen jatkumiselle. Jälkeisiä käsitellessä on niiden hormoni- ja vitamiinipitoisuudesta johtuen hyvä käyttää kerta-käyttöhanskoja. Myös vettä tulee tarjota nartulle säännöllisesti. Sen sijaan ruokaa ei ole kiire tarjota heti synnytyksen päätyttyä sillä ruuansulatuskanava ei ole kykenevä ottamaan sitä vastaan ja ruokinta tuleekin aloittaa varovaisesti. Kunnes ravinnonsaanti ruuasta normalisoituu, käyttää narttu omia

energiavarastojaan. Synnytyksen jälkeen nartun uloste on joka tapauksessa tummaa ja tahnamaista mutta aloittamalla ruokinnan liian voimakkaasti saa helposti aikaiseksi ihan kunnan ripulin. Ruokaa tärkeämpää on runsas nesteytys, ainakin omat narttuni ovat huonoja juomaan ja niille tarjoillaankin maustettua vettä. Ensimmäiset ateriat voivat olla jotain hyvin sulavaa kuten lihaa, kananmunia ja kaurapuuroa tai riisiä.

Maidontuotanto vie paljon energiaa

Maidontuotanto nostaa nartun ravinnon-tarpeen 2 – 4 kertaiseksi normaaliin nähden riippuen pentueen koosta. Ruokintakertoja lisätään vastaavasti 3 – 4 kertaan. Suurilla pentueilla nartun syöntikyky saattaa rajoittaa energian saantia ja toisaalta ruoka-annosten noustessa suuriksi ruuansulatuskanavan kapasiteetti uhkaa ylittyä ja ruuan valinnassa korostuu sen korkea laatu, arvokkaat proteiinilähteet ja hyvä sulavuus.

Maidontuotanto on suurimmillaan 3. ja 4. imety sviikoilla, jolloin nartun energiantarve saattaa isoilla pentueilla olla nelinkertainen. Nartun maidontuotanto on riippuvainen pentuekoosta, joten ruokintaa täytyy suhteuttaa pentujen määrään. Enemmän pentuja merkitsee suurempaa tuotettua maitomäärää ja maidon mukana narttu menettää paitsi paljon nestettä myös proteiinia, vitamiineja ja kivennäisaineita. Koko imetyksen ajan on nartun nesteen saannista huolehdittava ja narttua juotettava tarvittaessa. Nesteen puuttuminen vaikuttaa suoraan maidon määrään, kun taas riittämätön ravintoaineiden mm. proteiinin ja vitamiinien saanti laskee ko. ravintoaineiden pitoisuuksia maidossa ja yhdessä nämä tekijät vaikuttavat pentujen kasvua heikentävästi.

Usein narttu laihtuu

Erityisesti jos nartulla on iso pentue ruokittavana, on varauduttava siihen, että nartun paino tippuu imetyksen aikana. Hyväksyttävänä painonpudotuksena voidaan pitää 5 – 10 % normaalipainosta. Maidontuotannon aikana maksetaan ne virheet mitä ruokinnassa tehtiin tiineyden aikana, kun narttua valmisteltiin synnytykseen ja maidontuotantoon. Ison pentueen hoitaminen on nartulle (ja kasvattajalle) iso stressi, joka helposti näkyy niin ruokinnallisina kuin terveydentilassakin tapahtuvina häiriötiloina. Ainakin omat kokemukset tämän vahvistavat sillä eniten ongelmia on ollut juuri silloin, kun pentuekoko kasvaa lähelle kymmentä pentua.

Nartun maidontuotanto ja energiantarve vähenevät 5. – 6. viikoilla. Tähän vaikuttaa pentujen lisäruokinta (paitsi ehkä labukan pennuilla!) ja myös nartut alkavat harventaa pentujen syöttökertoja eli vieroittavat pentuja. Nartun ruokintaa voidaan alkaa väh-

tää suhteessa maidontuotantoon – riippuen nartun kunnosta. On hyvin yksilöllistä, miten kukin narttu toimii. Joillakin yksilöillä saattaa imetyksen loppua, kun pennuille tulee hampaat mutta omien narttujen kanssa on enemmänkin ollut ongelmana saada maidontuotanto loppumaan siihen vaiheeseen, kun pennut lähtevät. Tämän aikaansaamiseksi joudutaan joskus riutuneenkin nartun ruokintaa vähentämään, vaihtamaan ruoka-

elimistö on ollut katabolisessa tilassa runsaan maidontuotannon vaiheen eli toisin sanoen, se on syönyt omia kudoksiaan. Sen lisäksi itse tiineys, synnytys ja maidontuotannon käynnistyminen ovat suuria aineenvaihdunnallisia ja hormonaalisia tapahtumia, joista elimistön nyt tulisi palautua ja rakentaa kudokset ja ravintovarastot ensin ns. normaalitasolle ennen kuin mitään kunnan kohotusta saati urheilusuorituksia ollaan valmiita tekemään. Mikäli

Kuva Julia Romanov

vähäenergempään tai rajoittamaan nartun vierailuja pentujen luona. Myös liikunnan lisääminen auttaa maidontuotannon vähentymiseen.

Anna nartulle aikaa toipua

Varsinainen nartun kunnostus aloitetaan, kun pennut ovat lähteneet ja maidontuotanto loppunut. Nartun liikuntaa onkin hiljalleen jo lisätty maidontuotannon vähentyessä. Varsinainen kuntoilu aloitetaan varovasti ja liikunnan määrässä käytetään omaa järkeä, vaikka narttu osoittaisi halukkuutta pitkilekin lenkeille. Vuosien varrella olen useasti hämmästellyt, miten nopeasti penikoinet nartut tuodaan takaisin kisakentille. Mielestäni nartun kunnostus vie parhaimmillaan pari kuukautta. Täytyy muistaa, että erityisesti isojen pentueiden kohdalla nartun

rasitusta lisätään liian varhain tai liiallisessa määrin ei elimistö pysty rakentamaan uutta lihaskudosta eikä toivottua harjoitusvaikutusta saada. Samalla näin toimien altistetaan narttu rasitusvammojen syntymiselle.

Tiineys ja imettäminen ovat vaativia tehtäviä, joihin kykenee vain hyväkuntoinen, terve ja oikein ruokittu narttu. Pentujen hoitoaika on lyhyt mutta intensiivinen ja nartulle tulee suoda tilaisuus ja rauha hoitaa pentunsa kunnolla.

Kirjoittaja Susanna Särkijärvi on maatalousmetsätieteiden maisteri ja eläinravitsemuksen asiantuntija. Hän työskentelee Rovio Pet Foodilla tuotekehityspäällikkönä ja on kasvattanut metsästyslinjaisia labradorinnoutajia yli kymmenen vuotta kasvattajanimellä Waterfowler.

Eteen! – Linjan alkeet

Useimmat flatit ovat luontaisesti hyviä markkeeraamaan ja hakumoottoria löytyy ja niitä taitoja on melko helppo vahvistaa. Mutta miten saadaan flatti juoksemaan hyvää, vahvaa linjaa, joka ei välttämättä tule niin luontaisesti? Linjarahjoittelussa ei ole oikotietä onneen, vaan se vaatii treeniä, vaikkakin flatit oppivat senkin asian nopeasti.

Miksi noutajalle kannattaa opettaa linja? Mietitään metsästystilanne, jossa koira on noutamassa pudotettua lintua ja tuleekin toinen pudotus, jota koira ei näe, mutta ampuja näkee pudotuspaikan. Koira, jolle on opetettu linja, on melko helppo ohjata oikealle alueelle, vaikka se ei tiputusta olisikaan nähnyt.

Sisätiloissa

Linjan alkeita opetellaan jo pennun/nuoren koira kanssa leikin varjolla, silloin kun se osaa palauttaa. Harjoitukset pidetään hyvin lyhyinä, ettei nuori koira kyllästy. Huomioidaan myös, että treenitilanne on rauhallinen, ettei ole mitään häiriötä, joka vie koiran huomion. Aloitetaan ihan siitä, että vieritetään palloa/damia lattialle pitkin. Pidetään koirasta kädellä kiinni ja kun se hetkeksi rauhoittuu, katsoo palloa/damia, näytetään kädellä suunta ja annetaan koiran noutaa.

Kun koiralla on ensimmäisen harjoituksen jälkeen jonkinlainen ajatus siitä, että mitä se tekee, muutetaan hieman harjoitusta. Seuraavaksi jätetään dami lattialle, pidetään koirasta kiinni ja näytetään sille kädellä suunta ja samalla sanotaan käsky ”Eteen”. Koiraa kutsutaan, kun sillä on dami suussa. Palauttaessa damia, otetaan koko koira vastaan, ei vain damia ja kehutaan koiraa. Aluksi matkat hyvin lyhyitä ja pikkuhiljaa pidennetään. Kun harjoitukset sujuvat sisällä, voidaan siirtyä ulos.

Siirrytään ulos

Ulkona pidetään treenitilanne rauhallisena, jotta koiran olisi helpompi keskittyä. Siellä on kuitenkin luonnostaan häiriötä, erilaisia hajuja ja ääniä, jotka voivat nuoren koiran huomion viedä.

Ulkona aloitetaan treenit lyhyellä matkalla ja tasaisella maalla, jotta koira oppii ymmärtämään mitä siltä halutaan. Treenit suunnitellaan siten, että koira onnistuu, jolloin vahvistetaan sen itseluottamusta ja samalla koiran luottamus ohjaajaan kasvaa. Edelleen treenit pidetään ajallisesti lyhyinä, ettei koira pääse kyllästymään. Monesti ohjaajalle tulee vielä ajatus, että ”mä vielä kerran kokeilen, kun meni niin hyvin”, se kannattaa jättää

Kuva Markku Kastepohja

kokeilematta sillä kertaa, suuri todennäköisyys on, että se ”kokeilu” ei menekään niin hyvin.

Tämä harjoitus voidaan tehdä ihan kotipihassa, vaikka nurmikolla. Laitetaan dami maahan näkyvälle paikalle, otetaan koira sivulle siten, että koiran rintamasuunta on damia kohti. Näytetään sille kädellä suunta, odotetaan, että se katsoo oikeaan suuntaan (damia) ja lähetetään, samalla sanotaan käsky ”Eteen”. Lähetystilanteessa koirasta voi ja kannattaa pitää kiinni. Silloin ei tarvitse puuttua, eikä kieltää, kun se ei pääse karkaamaan. On tärkeää, että lähetystilanne pysyy mukavana. Harjoitusta kannattaa tehdä muutamana päivänä, lähetys matkaa pidennetään, mutta dami pysyy näkyvissä. Lähetys hetki on tärkeä, silloin, kun koira katsoo damia, annetaan lupa lähteä. Koiraa kutsutaan, kun sillä on dami suussa ja kehutaan, kun palauttaa.

Linjarahjoitusta voidaan jatkaa esim. polulla, johon laitetaan vaikka kolme damia. Kun

koira on noutanut ensimmäisen, se lähetetään toiselle. Noutaessaan toista, se ylittää ensimmäisen damin hajupaikan. Tämänkin harjoituksen edetessä lähetysmatkaa pidennetään. Harjoitusta voidaan myös vaikeuttaa siten, että koira ei lähetyspaikalta näe kuin ensimmäisen damin, mutta kun se etenee ensimmäisen kohtaan, se näkee toisen ja edetessä toisen damin kohtaan, se näkee kolmannen.

Treeni kannattaa aina suunnitella hyvin, oli se sitten lyhyt tai pitkä treeni ja mieltä, että mitä on treenaamassa. Oikein suunnitellulla treenillä opetetaan koiralle vain niitä asioita, joita toivomme sen oppivan. Tässä jutussa käytin käskysanana ”Eteen”, mutta se voi olla jokin toinenkin sana. Kuitenkin sen olisi hyvä olla eri käsky, kuin jolla koira lähetetään markkeerauksiin ja hakuun.

Seuraavassa lehdessä lisää linjatreenijuttuja.

Treeni-iloa!
– Heli Pitkäjärvi

Kynsien leikkaaminen

- on helppoa, jos sen osaa

Näin Kenneth Kankkunen, koiran kasvattaja ja Nuuskun päätoimittaja, kirjoitti Nuusku-lehdissä 2/1972 ja 5-6/1992. Tämä on totta, mutta ensin jokaisen koiran omistajan pitäisi ymmärtää miksi kynnet pitää leikata, milloin, mitä seuraa, jos niitä ei hoideta, paljonko leikata, miten ja millä (tarvikkeet).

Miksi ja Milloin?

Jotkut koiranomistajista eivät ymmärrä miten tärkeää kynsien leikkaaminen on. Kynsien leikkaaminen on yksi tärkeimmistä hoitotoimenpiteistä, johon pentu totutetaan. Kasvattaja on leikannut pennun kynnet jo monta kertaa ja uuden pennun omistajan on ryhdyttävä tähän tehtävään melko pian pennun saavuttua uuteen kotiin. Koira ei lähtökohtaisesti inhoa kynsien leikkaamista, vaan kynsien leikkaaminen opetetaan koiralle, niin kuin muutkin asiat. Hyvästä käytöksestä palkitaan.

Pennun ”käsitteilyohjelmaan” otetaan mukaan tassun ja kynsien tarkastus. Niitä olisi hyvä alussa tarkastella vaikka joka päivä totuttamalla koira tassujen kosketteluun ja tassuista kiinni pitämiseen. Tassusta ei saa päästää irti ennen kuin pentu on rauhoittunut. Leikkaamisen tarve riippuu siitä, miten nopeasti kynsi kasvaa ja millä alustalla koira liikkuu.

Kynsien leikkaamisen ajankohdaksi kannattaa valita hetki, kun koira on mahdollisimman väsynyt ja vaikka hoitaa yksi tassu päivässä. Tärkeintä on, että se tottuu toimenpiteeseen ja alussa leikataan mieluummin vähän kerralla kuin liian paljon, jolloin sakset saattavat osua ytimeen. Kun toimenpide alkaa sujuta, niin leikataan kynnet, vaikka kerran viikossa. Myöhemmin tarve voi olla 2 kertaa kuukaudessa tai 3 viikon välein.

Mitä seuraa, kun kynnet ovat liian pitkät?

Kynnet ovat hyvän pituiset, kun ne koiran seistessä eivät kosketa lattiaan. Liian pitkät kynnet aiheuttavat monenlaisia ongelmia. Ne voivat aiheuttaa esim. koiralle kävelyvaikeuksia tai pakottavat varpaat ja tassun luonnottomaan asentoon, joka voi aiheuttaa muita ongelmia, kuten lihasjännitystä.

Toinen iso ongelma on, että kynnet lohkeilevat helpommin. Tämä voi johtua sekä kynsien pituudesta, rakenteesta että koostumuksesta. Koirien kynsimateriaali vaihtelee ja toisilla koirilla on selvästi helpommin lohkeavia kynsiä kuin toisilla, mutta pääsääntöisesti tärkein asiaan vaikuttava seikka on, että ne pidetään lyhyinä.

Kynsien leikkausasennot

Leikkausasentoja on monenlaisia. Jokainen valitsee itselleen sopivan. Hyvä leikkausasento on tärkeä, sillä se vähentää kynsien väärin leikkaamista. Mustien kynsien leikkaaminen voi olla haasteellisempaa kuin vaaleiden, joissa kynnen sisällä oleva verisuoni/ydinosa/pulpa näkyy hyvin. Kynsi pitää nähdä hyvin ja mielellään alapuolelta, koska vain alapuolelta näkee mistä ydin alkaa (keskeltä erottuu vaaleampi alue) ja mikä on kynnen kärkeä. Erityisen tärkeää tämä on tummissa kynsissä, missä ydin erottuu huonommin. Hyvä valaistus on myös erittäin tärkeää turvallisessa kynsien leikkuussa.

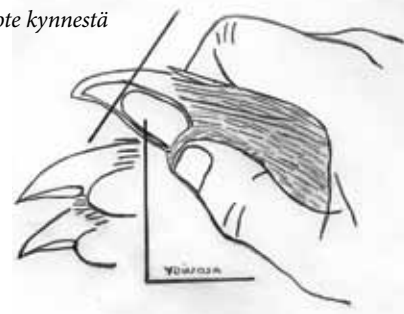
Kynsien leikkausasentoja: koira sylissä, koira kyljellään tai seisomassa – tassu ojennettuna eteen tai taakse, ”kengitysasento” tai selällään jalkojen välissä lattialla. Löydä hyvä rento asento itsellesi, kun hoidat koirasi kynnet. Kaikilla asennoilla on hyvät ja huonot puolensa.

Parhaan asennon löytää vain kokeilemalla eri tapoja. Joillakin koirilla voi olla fyysisiä rajoitteita, jotka estävät koiran kynsien leikkaamista jossain tietystä asennossa. Silloin on löydettävä asento, jossa kynsien leikkaaminen ei tuota kipua tai epämiellyttävää tunnetta.

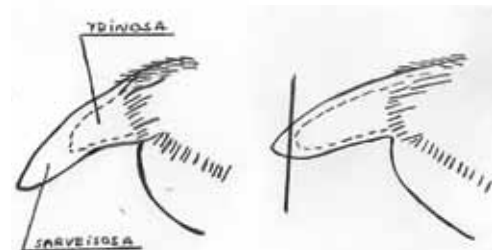
Miten paljon?

Valittuasi sopivan asennon, välineet ja paikan tähän toimenpiteeseen, pitää opetella miten kynsi leikataan. Sinun pitää pystyä toisella kädellä pitämään kynnestä kiinni varmalla otteella (kuva 1) ja toisella kädellä leikkaamaan. Kynsi katkaistaan ydinosan etupuolella, niin että sakset eivät vahingoita sitä (kuvat 2 ja 3).

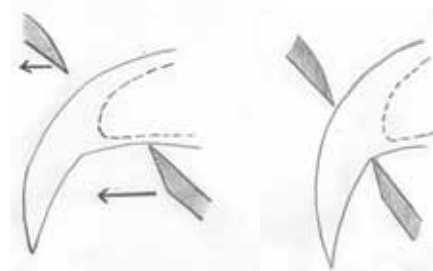
Kuva1: Hyvä ote kynnestä

Kuvat 2 ja 3: Kynnen rakenne; sarveisosa (kova musta tai valkoinen osa), ydinosa (verisuoni = pulpa)

Kuvat 4 ja 5: Ensimmäisessä kuvassa sakset vahingoittaisivat ydinosa, toinen kuva osoittaa miten leikkaus tapahtuu

Kynsisaksat

Kynsisaksimalleja on monenlaisia, joten näihin kannattaa tutustua ennen hankintaa. Pitää löytää oikeat saksat, jotka sopivat sekä omaan käteen että koiran kynteen. On myös muistettava, että kynsisaksien terät kuluvat ja tylsillä saksilla saa vain kipua aikaan, kun ne eivät leikkaa, vaan repivät tai runnovat kynttä leikkaustilanteessa. Kynsisaksat kannattaa uusida, jos ne ovat pitkään olleet aktiivisessa käytössä. Itse olen vuosia käyttänyt punaisia klassikoita Millersin Forge-saksia (näillä onnistuu kynnen vuoleminen millillä milliltä), mutta tänä päivänä käytössäni on myös monta muuta mallia, hieman riippuen mm. kynnen koosta, muodosta ja kovuudesta. Pennuille voi hyvin käyttää kissoille tai jyrksijöille tarkoitettuja malleja. Kynsiä voi myös lyhentää kynsiviilalla tai sähköisellä kynsitrimmerillä. Näitäkin jo markkinoilta löytyy erilaisia.

Tyrehdyttämisaaineet

Jokainen kynsiä leikannut koiranomistaja on joskus leikannut kynttä liian paljon, niin että siitä on vuotanut verta. Vaikka olisi miten varovainen, niin vahinkoja sattuu ja verenvuoto saattaa tuntua melkoiselta. Onneksi näiden tyrehdyttämiseen löytyy apuaineita. Aikoinaan näitä pieniä vuotoja tyrehdyttiin kylmällä, laitettiin esim. pakkasesta otettu vihannespusse kankaan sisälle ja sitten vuotavaa kynttä vasten tai laittamalla perunajauhoa vuotavaan kohtaan. Nykyään kaupallisesti myytävät hemostaattiset eli verenvuotoa tyrehdyttävät aineet ehkä auttavat nopeammin.

Kuonokoppa

Monet varmaan ihmettelevät, miksi olen tähän kirjoitukseen ottanut mukaan asiaa kuonokopasta. Toivoisin, että koiranomistajien asenne tätä kohtaan tulisi positiivisemmaksi, sillä se on todella monessa tilanteessa hyvä apuväline, mikäli koira ei pennusta asti ole totuteltu käsittelyyn.

Kuonokoppa on ensisijaisesti turvaväline: sen päätarkoitus on suojata koira hoitavaa henkilöä. Se myös erittäin usein rauhoittaa koira ja samalla tuo omistajalle varmuutta koiran käsittelyyn, jolloin koira ei aisti omistajan epävarmuutta, vaan hoitotoimenpiteestä tulee varma ja se sujuu paremmin. Kuonokoppa voi siis olla apuväline monessa hoitotoimenpiteessä, mikäli koira ei ole totuteltu normaaliin käsittelyyn, joka tietysti on ensisijainen tavoite. Kädet ovat monien ihmisten työkalut, joten niiden suojaaminen näykkimisiltä tai puremiselta on erittäin tärkeä asia. Kuonokoppia on erilaisia. Näihin kannattaa tutustua ja yrittää löytää omalle koiralle sopivin.

- Teksti ja kuvat Tobina Nyman

Lähteitä: Nuusku-lehti 2/72 Kynsien leikkaaminen
<http://kaiserschnauzers.blogspot.com/2017/07/koiran-kynsien-leikkaaminen-pitka.html>

KYNSIEN LEIKKAUKSEN MUISTILISTA:

Leikkaa vain vähän kerrallaan, alussa vain kynnen terävä kärki pois.
Leikkaamalla vähän kerrallaan pienenee riski vahinkoihin, jotka eivät ole vaarallisia, mutta niistä saattaa jäädä koiralle huono mielikuva.

Totuttele pentu tassujen tarkistuksiin ja tassusta kiinni pitämiseen.

Leikkaa usein, niin pentu tottuu toimenpiteeseen, esim. kerta viikossa, vaikka tassu kerrallaan.

Kynsien leikkausasento riippuu koirasta. Pienen pennun kanssa on monesti helpointa, että pentu on sylissä.

Jos olet epävarma, pyydä apua tai neuvoja. Ota tarvittaessa toinen henkilö avuksi pitämään koira.

Anna pennulle herkkupala välittömästi jokaisen kynnen leikkaamisen jälkeen. Näin kynsien leikkauksesta tulee mukavaa.

Tassu- ja kynsivauriot sekä niiden hoitaminen ja suojaaminen

Erilaisia tassuvaurioita syntyy melko helposti. Nämä voivat esimerkiksi johtua liian pitkistä kynsistä, terävistä esineistä, tulehduksista tai jopa juoksemisesta kuumalla asfaltilla.

Alkutarkistus

Selvästi vuotavan haavan huomaa varmasti hyvin, mutta jos ontumisen syy ei ole selvä, niin aloita tarkistamalla tassut. Käy läpi koiran kaikki tassut, jos et osaa tarkkaan sanoa mistä ontuminen johtuu. Pienikin haava, tulehdus tai hiekanjyvä voi aiheuttaa ontumisen tai tassun nuolemisen.

Pitkät kynnet halkeavat helposti liukkailla kallioilla, kovalla kevähangella tai jäällä. Ne voivat myös tarttua kiinni. Haavoja voi syntyä monenlaisista terävistä esineistä kuten lasista, peltipurkeista tai rautalangoista. Pienikin haava saattaa olla hyvin arka. Tulehdusten syyt tassuissa voivat olla monenlaisia kuten allergia, tikku tai pieni haava, joka on tulehtunut.

Lohjennut kynsi, anturassa oleva selvä vuotava haava tai paha tulehdus vaatii useimmiten eläinlääkärikäynnin.

Kynnet

Jos kynsi on haljennut pituussunnassa tai katkennut siten, että osa on vielä kiinni kyn-

nessä, joudutaan yleensä poistamaan kynnen kova sarveisosa, jotta kynsi parantuu. Tällaiset vauriot ovat usein hyvin kipeitä ja vaativat yleensä rauhoituksen, jotta niitä voidaan hoitaa. Niistä toipuminen vie aikaa, jopa kuukausia. Jos kynsi katkeaa siististi poikittain, niin ensiavuksi yleensä riittää kynnen huolellinen puhdistus ja kynnen suojaaminen ulkona tossulla tai tassusiteellä.

Kynnet voivat myös olla rakenteeltaan hauraita, joka edesauttaa kynsivaurioiden syntymisen. Tällaisessa tilanteessa koiralle voi syöttää biotiinia ja katsoa onko sillä vaikutusta. On myös erittäin tärkeää pitää kynnet lyhyenä, jolloin ne eivät ole yhtä alttiita vaurioille.

Haavat

Suuret tai syvät haavat vaativat ompeleminen ja pahat tulehdukset saattavat vaatia syyn selvittämisen sekä lääkekuurin parantukseen. Anturahaavojen ompeleminen tehdään samana päivänä. Jos haavan reunat kuivuvat, ompeleminen ei onnistu ilman, että osaa reunaa revidoidaan eli poistetaan.

Tämä tekee anturahaavan ompelemisen vielä vaikeammaksi. Kun koira astuu jatkuvasti tassulle, tikkien kestävyys on koetuksella. Suuret tai syvät tassuhaavat kestävät parantua pari kuukautta.

Tulehdukset

Ihotulehdukset ovat tassuissa yleisiä, koska varvasvälit ovat lämpimiä ja kosteita. Bakteerit ja hiivat viihtyvät tällaisessa ympäristössä. Tassun puhtaanaapito, mahdollisten karvojen lyhentäminen ja nuolemisen esto ovat kotihoiton A ja O. Mikäli tulehdus on paha, on käännäyttävä eläinlääkäriin.

Asfaltti

Kuuma asfaltti voi aikaansaada tassujen anturoiden pintakerroksen kuoriutumisen. Jos näin pääsee tapahtumaan, niin tassut ovat todella arat. Jos tilanne on päässyt pahaksi, on hakeuduttava eläinlääkärille.

Mikäli tilanne huomataan ajoissa, tassut puhdistetaan ja suojataan siteillä, tossuilla tai sukilla ja koiraa ei ulkoiluteta asfaltilla tai soralla, se voi parantua itseksensä.

Hoito

Ongelmakohtien selvittyä alkaa hoito. Tärkeätä on aina estää haavojen tai ongelma-kohtien nuolemista, joko suojaamalla tassu esimerkiksi sukalla tai käyttämällä koiralla kauluria. Myöskään perheen muut eläimet eivät saa päästä nuolemaan kipeää aluetta.

* Kotona hoidettavat haavat puhdistetaan ensin jollakin puhdistusaineella, kuten Betadinellä, Septidinillä tai vastaavalla, tai vain suihkuttamalla puhtaalla vedellä.

* Puhdistuksen jälkeen on aina katsottava, että tassu on kuiva. Sen jälkeen voidaan aloittaa tassusiteen laitto.

* Pitkät kynnet kannattaa leikata, jos vain mahdollista, jotta ne eivät aiheuta turhaa hankaamista.

* Pieniin anturahalkeamiin voi laittaa hunajavoidetta tai pihkavoidetta.

Tarvikkeita: sideharso, kipsinalusvanu, Hypafix, sidetaitos, tarraside (Pet-flex / Coban), pumpuli ja puhdistusaineet (esim. Betadine, Septidin, Vetericyn)

Tassuside

Netistä löytyy hyviä videoita, miten tassuside tehdään. Tietoja voi etsiä esimerkiksi hakusanalla ”koiran tassuside”. Käy katsomassa. Tässä yksi versio.

Kuva 2: Pumpulista ja kipsinalusvanusta tehdyt suikaleet laitettavaksi varpaiden väliin.

Kuva 3: Hypafix-tuotetta käytetään ns. ”jarruna”. Kuva tuotteesta: Jalan ulko- ja sisäpuolelle tehty liuska, jolla liimapinta kaikkiiin suuntiin.

Kuva 4: ”Jarrupalat” esim. Hypafixillä (liimaa toisella puolella) tai jollakin teipillä, joka laitetaan pituussuuntaan niin, että teipin tarttumapinta on hyvä sekä karvoihin että ulospäin. Tämä auttaa pitämään anturoiden väliin laitettavat pumpuli- tai kipsinalusvanusuikaleet paikallaan.

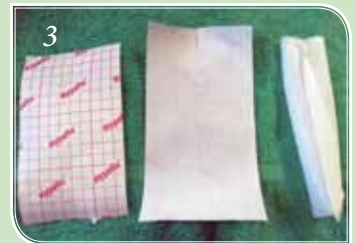
Kuva 5: Kipsinalusvanua, laitettu kaikkien varpaiden väliin ja myös kannuskynnen alle.

Kuvat 6 ja 7: Kipsinalusvanu pehmikkeenä. Aloita vanun laitto noin 10 cm tassun yläpuolelta ja etene alas tassun alapuolelle ja tassun takapuolelle jne.

Kuvat 8 ja 9: Sideharso laitetaan samalla tavoin, kuin vanu. Aloitus kts (kuva 8) ja valmiiksi sidottu tassu (kuva 9).

Kuvat 10 ja 11: Itsekiinnittävä tarraside (esim. Pet-flex / Coban). Avaa tarvittava määrä tarrasidettä, ennen kuin kierrät sitä tassun ympäri, ettei siteestä tule liian kireä. Suojaus tapahtuu samalla tavalla kuin kipsinalusvanulla ja sideharsolla.

Kuva 12: Ulos: 1 tassun suojausmalli. Muita vaihtoehtoja ovat mm. muovipussi, lasten rukkanen, tassujalkine. Sisäsuojaus: pelkkä urheilusukka, jonka voi kiinnittää esim. leukoplastilla tai tarrasiteellä.

Flatti lutikka- koirana

Suomessa on vuodesta 2013 lähtien käytetty lutikkakoiria apuna lutikoiden paikantamisessa esimerkiksi asuissa ja asumattomissa asunnoissa, hotelleissa sekä toimistoissa. Erilaisten työkeikkojen lisäksi lutikkakoirat harjoittelevat päivittäin tehtäväänsä varten.

Työssä koirat joutuvat liikkumaan paljon erilaisilla alustoilla, esimerkiksi säleikköpohjaisilla sängyillä. Kuvassa Palokallion Valkyria.

Lutikka on ihmisverta ravinnokseen käyttävä hyönteinen. Aikuinen lutikka on noin 4-6 mm pituinen ja väriltään ruskea. Pienimmät lutikat, nymfit, ovat vain 1 mm pituisia.

Tyypillisesti lutikoiden puremajälkiä ilmestyy öisin, mutta kaikille ei jää puremista minkäänlaista jälkeä, Tämän vuoksi lutikkaongelman tunnistaminen saattaa viivästyä. Lutikat on helpoin tunnistaa niiden ulostejäljistä, eli tummista pilkuista esimerkiksi sängyn pohjassa.

Lutikkakoira etsii nimensä mukaisesti lutikoita. Aikuisten lutikoiden lisäksi koira ilmaisee myös niiden munavaiheet sekä nymfit. Koiria käytetään tilanteissa, joissa ihmisvoimin ei voida varmistaa lutikoiden olemassaoloa, tai jos niiden tarkastaminen on liian hidasta. Esimerkiksi lutikkaongelmaisen asunnon naapuriasuntoon on voinut päästä yksittäisiä lutikoita, jotka ovat vielä piilossa lattialistojen takana. Koiran

on mahdollista havaita listojen takana lymyilevät lutikat ilman listojen irrottamista. Koirille myös opetetaan, ettei kuolleita lutikoita tai niiden ulostejälkiä ilmaista. Tämän ansiosta niitä voidaan käyttää asunnoissa, joissa on ollut lutikkaongelma, ja torjunnan jälkeen halutaan varmistaa, että kaikki lutikat on saatu hävitettyä onnistuneesti.

Viime vuoden syksyllä avautui tuholaistorjuntayritys Anticimexilla työpaikka lutikkakoiraohjaajalle sekä muutamalle lutikkakoiralle. Työhaastattelukierros ei ollut mikään tyypillinen: testattiin ohjaajan koulutustaitoja ja koiranlukua sekä koirien erilaisia ominaisuuksia. Onnistuimme saamaan tämän työpaikan kahden sileäkarvaisen noutajani Räkän ja Rihlan kanssa. Keväällä 2020 laumaan liittyi vielä flattipentu Ansa.

Flatti on jalostettu nenäkäyttäjäksi, joten työ itsessään on koirille hyvin palkitsevaa.

Tämä mahdollistaa koiralle myös pitkän työuran, kun motivaatio työtä kohtaan on sisäänrakennettua.

Muihin noutajarotuihin verrattuna flatin itsenäisyydellä on etunsa, koska flatti ei pyri päätelemään ohjaajan eleistä ja liikkeistä lutikoiden mahdollista piilopaikkaa. Itsenäisyydestä on hyötyä myös silloin, kun etsintätilat ovat niin ahtaat, ettei ohjaaja pääse kaikkialle näyttämään koiralle, mistä sen tulisi haistella. Työssä koirat joutuvat liikkumaan paljon erilaisilla alustoilla, esimerkiksi säleikköpohjaisilla sängyillä tai kerrossänkyjen yläpedeillä. Tämä asettaa tiettyjä vaatimuksia koiran kehonhallinnalle, ja monipuoliset harjoitukset aloitetaan jo pennun kanssa.

Työtä ajatellen flatin suurin haaste on sen koko. Joskus on tarkastettavana korkealla olevia kohteita, joihin koiraa tulisi nostaa. Pienikin flatti painaa niin paljon, ettei tällaista tarkastusta jaksa pitkäkestoisesti suorittaa. Koulutuksen kannalta haastavinta on elävillä lutikoilla harjoittelu: olemassa ei ole mitään ainetta, joka korvaisi elävien lutikoiden käyttämisen. Siinä missä huume- tai homekoiralle voidaan laittaa jemma mihin vain, lutikkakoiran jemma voi ottaa jalat alleen ja pyrkiä piiloon mitä pienempiin koloihin. Lutikat myös erittävät stressaantuuksaan vahvaa hajua, jota koulutuksessa tulee välttää.

Lutikkakoiran koulutukseen kuuluu oikean hajun opettelu lisäksi häiriöhajujen erotteleminen sekä koulutuksen yleistäminen erilaisiin tiloihin sekä tilanteisiin. Lutikkakoiran toimintaympäristöissä ja häiriöissä on suurta vaihtelua, joten koiraa tulisi kouluttaa mahdollisimman monipuolisesti.

Tarkastuksilla häiriönä saattaa olla koira rapsuttamaan pyrkiviä lapsia tai lattialle unohdettuja lemmikkien ruokakuppeja. Huomasinpa kesken erään tarkastuksen, että sängyn vieressä toimintaamme oli seuraamassa asiakkaan kissa.

Vapaa-aikana harrastamme rodunomaisia lajeja, mikä tarjoaa hyvän tasapainon pikkutarkkaa työskentelyä ja keskittymistä vaativalle työlle. Harrastuksissa mennään kuitenkin työn ehdoilla, eli mikäli työpäivä on ollut koirille rankka, vietetään ilta lepämällä seuraavaa työpäivää varten.

Koiran on mahdollista havaita listojen takana lymyilevät lutikat ilman listojen irrottamista. Kuvassa Palokallion Qn Kajo.

Mitä naksutinkoulutus on?

Naksutinkoulutus on koulutusta, jossa käytetään äänimerkkiä (usein naksutinta/klikkeriä) merkitsemään koiran haluttu käytös. Naksautus kertoo koiralle, että se tulee kohta saamaan palkkion eli se tekee kouluttajan haluamaa asiaa. Lisäksi naksu merkkää tarkasti halutun käytöksen tai sen osan juuri oikeaan aikaan (esim. tassun liikuttamisen oikeaan suuntaan).

Naksuttimen opettaminen

Naksuttimen äänen merkitys opetetaan koiralle yhdistämällä toisiinsa tiiviisti äänimerkki ja palkkio eli koira ehdollistetaan naksun ääneen. Tässä naksautetaan ja heti sen jälkeen koiralle annetaan makupala. Koiran ei tarvitse ehdollistamisen aikana tehdä mitään tiettyä käytöstä, sille vain opetetaan naksun ja namin liittyvän toisiinsa. Koira on ehdollistunut naksuun, kun se reagoi naksautukseen innostuneesti, ruokaa odottaen. Palkkiona opettamisvaiheessa toimii yleensä parhaiten ruoka, koska se on nopea ja helppo liittää naksun ääneen. Naksuttimen sijaan voidaan myös käyttää jotain muuta merkkiä, esim. suulla tehty naksautus tai tietty sana, joka ehdollistetaan samalla tavalla.

Palkitseminen eli positiivinen vahvistaminen

Naksutinkoulutukseen liitetään termi ”operantti kouluttaminen”, jolla tarkoitetaan yleensä koiran (omaehtoista) toimintaa ja toiminnan seurauksien vaikutusta koiran käyttökseen. Seuraukset muokkaavat koiran käyttäytymistä joko sitä lisäten tai vähentäen. Kun seuraukset ovat koiran mielestä mieluisia ja täten käyttäytyminen lisääntyy, puhutaan positiivisesta vahvistamisesta.

Positiivisina vahvistajina toimivat kaikki asiat, jotka koira kokee mukavina. Näitä ovat mm. ruoka, leikkiminen, saalistaminen, hajujen nuuskiminen, rapsuttelut tai huomio. Osa näistä on sellaisia, joista koira pitää luonnostaan, ilman opettamista (esim. ruoka) ja osa pitää opettaa koiralle (esim. naksu tai kehusana). Pelkkä koiran kehuminen palkkiona toimii sellaisissa asioissa, jotka muutenkin kiinnostavat koira eli esim. monessa laji- ja rotutyypillisessä tehtävässä. Näitä ovat asiat, jotka liittyvät koiriin eläiminä ja niiden lajityypillisiin käyttäytymistarpeisiin (esim. liikkumisen tarve, haistelemine) ja

joita koira eläimet yleensä tekevät (esim. haistelevat hajuja tai jahtaavat saalista). Esimerkiksi kun koira lähtee seuraamaan verijälkeä, ohjaaja vahvistaa koiran toimintaa kehumalla koira eli sosiaalisella palkkiolla.

Koira määrittelee sen, mikä sen mielestä on mukavaa ja mikä ei. Samat vahvisteet (palkkiot) eivät toimi kaikille koirille eivätkä edes samalle koiralle eri tilanteissa (vrt. koira kotona ja pieni ruuanmuru putoaa lattialle vs. koira ulkona lenkillä ja jänis lähtee juoksemaan koiran nenän edestä – haluaako koira enemmän jahdata jänistä vai pientä ruuanmurua siinä tilanteessa).

Uuden, saati koiralle ”luonnottoman” asian opettamisessa kehu ei yleensä riitä, jos halutaan tehdä toistoja, tai saada aikaan voimakasta suorittamista. Tällaisia asioita ovat esim. suurin osa tokotempuista tai rallyn tehtävistä – koira ei luonnostaan, itsestään tee asioita, joita niissä tehdään.

Kun naksua käytetään palkitsemisessa, pitää muistaa ylläpitää naksun ja luonnostaan miellyttävien asioiden välistä yhteyttä. Naksautus ilman palkkiota ei pitemmän päälle toimi halutun tekemisen vahvistajana. Kun tarkkaa halutun käytöksen merkitsemistä ei tarvita, voidaan käyttää muita (epätarkempia) palkkioita, esim. kehumista tai toista kysymysanaa yhdistettynä muihin palkkioihin ja loppujen lopuksi enemmän näitä ilman muita palkkioita (satunnaistetaan palkitsemista).

Negatiivinen vahvistaminen on myös tapa saada aikaan käytöksen lisääntymistä. Se ei kuitenkaan ole tyypillinen tapa saada käytöksiä aikaan enää. Se on hieman hankala soveltaa erilaisiin tehtävään ja siihen liittyvä koiran tunnetila ei saa aikaan ulospäin selaista ilmettä ja asennetta koiraan, mitä monessa harrastuslajissa halutaan (aktiivisuus, ilo, rentous).

Omaehtoinen toiminta

Koulutusmenetelmiin kuuluu koiran omaehtoisen toiminnan vahvistaminen, eikä koira yleensä ohjailla tai houkutelua paljon. Tällöin puhutaan operantista kouluttamisesta, mikä viittaa siihen, että koira ”operoi” (toimii) omassa ympäristössään. Koiran täytyy itse tehdä jokin toiminta (käytös), jotta sillä olisi mahdollisuus saada palkkio. Menetelmiä ovat yleisesti:

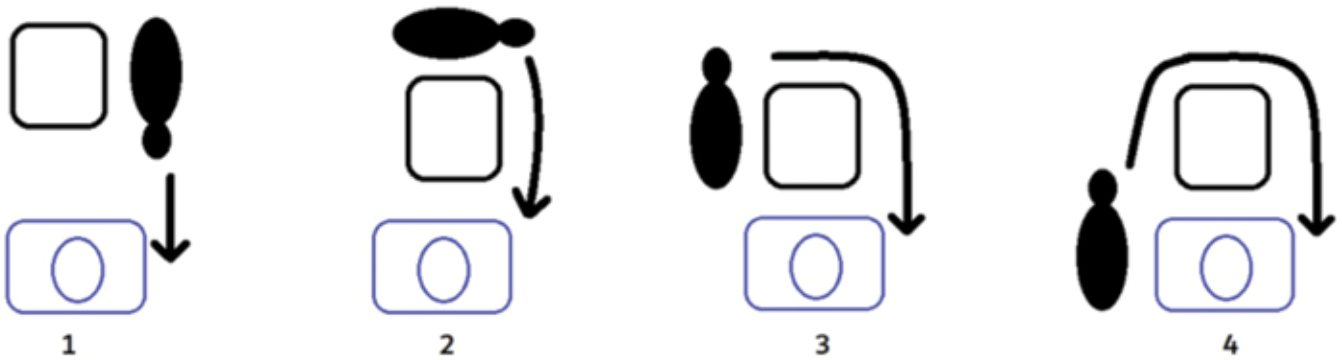
- käytöksen nappaaminen / poimiminen / sieppaaminen (capturing), jossa koira tekee itsenäisesti kokonaisen käytöksen, josta sitä palkitaan (esim. koira ottaa ohjaajaan katsekontaktin)
- shaping, jossa koira tekee ensin sinne päin -käytöksen, josta aletaan muokata haluttua käytöstä (esim. koira kulkee 1 m päässä ohjaajasta – 0,5 m päässä – 0,2 m päässä – 0,1 m päässä eli aivan ohjaajan lähellä = koira alkaa seurata ohjaajaa)
- targetien eli kohteiden käyttö, jossa koira opetetaan ensin koskemaan tai liikkumaan kohti kohdetta shapingin avulla (esimerkiksi kosketuskeppi, kosketusalusta, käsi) ja tätä kohdetta aletaan käyttää erilaisten asioiden opettamisessa (esim. paikallaolo maassa olevan alustan luona)

Omaehtoinen työskentely pakottaa koiran keskittymään koulutukseen, hillitsemään itseään ja miettimään, miten se ratkaisee ongelmia. Naksuttelu sopii etenkin vähän aremmille ja passiivisille koirille sekä koirille, joiden itseluottamus on huono tai jotka pelkäävät erilaisia asioita. Lisäksi hyötyä on sellaisille koirille, joiden on vaikea keskittyä ja hillitä itseään.

Soveltamista käytäntöön

Naksutinta käytetään usein erilaisten tempujen opettamisessa, koska niissä vaaditaan tarkkaa palkitsemista. Esimerkiksi halutaan koiran kävelevän ”ontuen”: aloitetaan siitä, että naksautetaan, kun koira nostaa kävellessään vasenta etujalkaansa. Sitten naksautetaan, kun vasen etujalka astuu erilaisen askeleen oikeaan verrattuna ja vähitellen siitä, että koira pitää jalkaa hieman pitemmän aikaa ilmassa kävellessään, kunnes saadaan aikaan ”ontuminen”.

Tokossa ja rally-tokossa naksu on hyvin tuttu väline. Sitä käytetään uusien asioiden opettamisessa ja vanhojen hiomisessa.

Yksi helppo naksuteltava tehtävä on kohteen kiertäminen. Kiertäminen voidaan tehdä takaperin ketjuttaen ts. aloitetaan opettaminen kiertämisen lopusta. Koira on kohteen luona ja palkitaan siitä (1) (sitien, että koira saa palkkion tullessaan kohti ohjaajaa, joka on lähellä kohdetta). Sitten koira on hieman kohteen takana ja palkitaan siitä kohti ohjaajaa (2). Seuraavaksi koira alkaa olla samaan suuntaan ohjaajan kanssa ja se jo kiertää kohteen (3). Lopuksi koira kiertää kohteen (4).

Noutamisessa naksua voi käyttää apuna nopean esineen/damin nostamisen merkkämisessä sekä hyvän pito-otteen aikaansaamiseksi. Tarkasti ajoitettu naksautus juuri hyvän nostamisen aikaan tai esineen pitämisen hetkellä kertovat koiralle, millainen toiminta kannattaa.

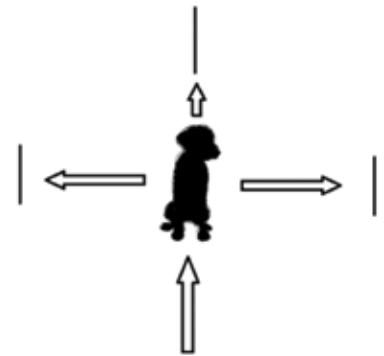
Odottamista ennen noutoon pääsemistä voi harjoitella operantilla ajatuksella sitien, että kun koira istuu, heitetään dami ja odotetaan, että koira on sopivassa noutamisen mielentilassa. Kun koira joko näyttää sopivan

innostuneelta tai rauhoittuu, se pääsee noutoon. Jos koira yrittää karata noutoon, noutoesine otetaan pois ja toistetaan harjoitus, kunnes koira pysyy paikoillaan.

Seuraamisen / mukana kulkemisen opettamista voidaan tehdä shapingin avulla: kävellään isohkoa ympyrää oikealle, koira hihnassa tai ilman hihnaa, ilman käskyystä. Kun koira tulee jollain tapaa ohjaajan lähelle kävelemään, naksautetaan ja palkitaan koira läheltä ohjaajaa. Jatketaan ympyrää ja taas koiran tullessa lähelle naksautetaan ja palkitaan. Vähitellen koiran pitää kulkea yhä lähempänä ohjaajaa ja pitemmän aikaa ennen naksautusta. Jos haluaa, voi alkaa vielä odottaa, että koira ottaa kontaktin ohjaajaan ja naksautetaan vasta sitten.

Suunnat eli vasemmalle, oikealle, eteen tai taakse menemisen voi opettaa kohteiden avulla. Opetetaan ensin koira koskemaan joltain kohdetta, jonka voi laittaa maahan pysyyn (kosketuskeppi). Kun koira osaa koskea kohdetta, joka on ohjaajan kädessä, laitetaan

kohde ohjaajan lähelle maahan. Sitten kohdetta siirretään vähän kauemmaksi ja palkitaan koira siitä, kun se koskee kohdetta. Kun tämä sujuu, aletaan kohde laittaa koirasta katsottuna eri suuntiin (vasemmalle/oikealle/taakse/eteen) ja ohjataan koira haluttuun suuntaan. Lopuksi koira lähetetään eteen, pysäytetään ja lähetetään siitä haluttuun suuntaan.

Teksti ja piirroksset: Piritta Pärssinen

YHTEENVETO

Naksutinkoulutuksen yksi idea on laittaa koulutuksessa vastuuta koirallekin. Koiralla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, saako se palkkion vai ei. Jos koira toimii halutulla tavalla, se saa palkkion. Koiraa ei ohjailta, ellei se ole välttämätöntä, vaan se saa itse yrittää keksii ratkaisun eli mitä sen tulee tehdä, jotta se saa palkkion. Opetusvaiheessa koira voi myös kokeilla erilaisia mahdollisia vaihtoehtoja ja todeta, että niistä vain tietty (ohjaajan haluama) käytös johtaa palkkioon. Oletus on, että tällä tavalla kouluttamalla koiran suorituksista tulee parempia ja varmempia kuin silloin, jos ne olisivat ohjaajan ohjaamalla tai houkuttelemalla kouluttamia.

VAHVISTAMINEN: KÄYTÖS LISÄÄNTYY

POSITIIVINEN VAHVISTAMINEN	NEGATIIVINEN VAHVISTAMINEN
<ul style="list-style-type: none"> - jotain mukavaa lisätään tilanteeseen - esim. makupalan antaminen, kun koira seuraa hyvin 	<ul style="list-style-type: none"> - jotain epämiellyttävää poistetaan tilanteesta - esim. hihnasta pidättäminen, kun koira ei seuraa ja hihnan löysentäminen, kun koira seuraa
Tunteet: ilo, riemu, odotus	Tunteet: pakeneminen, välttäminen, helpotus

RANKAISU: KÄYTÖS VÄHENEÄ

POSITIIVINEN RANKAISU	NEGATIIVINEN RANKAISU
<ul style="list-style-type: none"> - jotain epämiellyttävää lisätään tilanteeseen - esim. hihnasta nykäisy, kun koira ei istu 	<ul style="list-style-type: none"> - jotain mukavaa poistetaan tilanteesta - esim. namin poistaminen, kun koira ei istu
Tunteet: huolestuminen, pelko, ahdistus	Tunteet: pettymys, turhautuminen

Lisätietoja päivitetään osoitteeseen:
www.flatti.net/toiminta & Fb-sivuille

Tulevia tapahtumia

20.-21.03.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Korpilahti

10.-11.04.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Keski-Suomi

15.-16.05.2021

Taipumuskoe, Korja

22.-23.05.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Ähtäri

12.06.2021

Erikoisnäyttely, Hollola

01.-04.07.2021

Kesäleiri, Surkeenjärvi

04.07.2021

WT-mestaruus, Orimattila

17.07.2021

NOME-valmennusrenkaan koulutus, Paimio

14.-15.08.2021

Flatti- ja Juniorimestaruus, Flatti-Kisälli, Pudasjärvi

29.08.2021

MEJÄ-mestaruus, Muurikkala

Kiertopalkinnot

Maailmanlaajuinen Korona-epidemia on vaikuttanut vuonna 2020 negatiivisesti myös koiraharrastuksiin. Koiratapahtumia ja kokeita on jouduttu perumaan, tai osallistumisoikeuksia rajoittamaan tiukasti epidemian leviämisen kontrolloimiseksi.

Johtuen laajamittaisesta kokeiden ja näyttelyiden peruuttamisesta, sekä erilaisista tapahtumien rajoittamisista vuoden 2020 aikana, Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n hallitus on päättänyt, että vuodelta 2020 ei jaeta rotujärjestön kiertopalkintoja. Seuraavan kerran kiertopalkinnot jaetaan vuonna 2022, vuoden 2021 koe- ja näyttelymenestyksen perusteella.

Merry Christmas

Kennel Kevätniityn

*Kennel Heilurihännän toivottaa
joulu rauhaa ja
kaikkea hyvää vuodelle 2021!*

Kuva Satu Saarinen

Iso kiitos kasvattiemme omistajille hyvästä yhteistyöstä!

Kirsi & Asko Nieminen

Kennel Heilurihännän | kirsi@kennelheilurihannan.fi

Rauhallista Joulua ja Menestystä Vuodelle 2021
toivottaa Kennel Ninjatähden poppoo

Iloista Joulua ja
Onnea Vuoteen 2021!

toivottaa:
Morrini retrievers, Riitta Niemelä
Kirkkonummi

Kennel Finnflats

*toivottaa rauhallista Joulun aikaa
ja onnea uudelle vuodelle 2021*

Kiitos kasvattien omistajille: Tuula ja Heidi

kuvat Markku Kastepohja

finnflats.com

Pentuja suunnitteilla keväälle 2021

Kuva Julia Romanov

Jouluihoa ja menestyksestä vuotta 2021!

Kennel Majakkasaaren • Noutajantie, Kaarina • puh: 0400 842 998 • majakkasaaren.wixsite.com/flattit

Hyvää joulua ja onnellista uutta flattivuotta 2021!

toivottavat
Virpi Peltonen,
Vanhat ja viisaat -palsta ja lista
sekä Markku Kastepohja,
web-master
ja turkuflatit Jippi 10v5kk
ja tyttärensä Rita Flatts 5v8kk
www.turkuflati.net

Kaikkea
hyvää
uuteen
vuoteen
2021

Iloista Joulua!

Yhteistyöstä kiittäen Kenneel Huntstars Satu, Piia ja Jonna

DAKOTASPIRIT

FLATCOATED RETRIEVER

Toivottaa Hyvää Joulua ja
Iloista Hännän Heilutusta Uuteen Vuoteen

Flattien TOKO-koulutuspäivä

Flattien tokomestaruuden jälkeen pidettiin koulutuspäivä Asikkalassa koulutuskeskus Salpauksen maneesissa. Mukana oli 13 osallistujaa, koiria liki tuplasti tuon verran. Nuorin osallistuja oli 3 kk ikäinen pentu, jonka kanssa lähdettiin liikkeelle aivan alkeista. Kokoneemmassa päässä olivat tokon ylempien luokkien koirakot. Koirakoiden kanssa treenattiin suunnilleen kolmessa porukassa: pentuporukka, nuoret aloittelevat koirat ja sitten kisaavat koirat.

Treenit olivat vaihtelevia: harjoituksia tehtiin yksi koira kerrallaan, kaksi koira yhdessä aikaa tai sitten kaikki ryhmän koirat kerrallaan treenaamassa. Täten jokainen koirakko toivottavasti sai treenattua ja vinkkejä tarpeeksi, sekä ehti myös katsoa muiden koirakoiden suorituksia, niistäkin oppii paljon. Koulutus tapahtui porukkaperiaatteella eli kun ei ollut oma vuoro, oltiin mukana kouluttamassa ja auttamassa muita koirakoita.

Joitakin ajatuksia treeneistä

Motivaatio

Vaikka flatti on innokas koira ja pitää ihmisten kanssa työskentelystä, ei flatti kuitenkaan ole ihan helpoin koulutettava tokoon. Innokkuus voi suuntautua muuallekin kuin ihmisen toivomiin tehtäviin, joten tärkeää on koulutuksen alussa saada flatti motivoitumaan ihmisen kanssa työskentelemiseen. Motivaation lähteeksi hajujen, muiden koirien ja ihmisten läsnä ollessa ei yleensä riitä pelkkä omistajan kehu, vaan tarvitaan myös nameja, leikkiä ja leluja. Koiran pitää kokea tekeminen kiinnostavammaksi kuin ympäristö.

Hyvä tapa testata koiran halua olla ohjaajansa luona ja tehdä töitä tämän kanssa on päästää koira treeneissä vapaaksi ilman hihnaa. Jos koira pysyy ohjaajansa lähellä, kulkee mukana ja pitää kontaktia, motivaatio yhteiseen tekemiseen on olemassa. Jos yhteys koiraan kulkee hihnan kautta ja ilman hihnaa koira esim. katoaa näköpiiristä tai keskittyy vain hajuihin, ei koira ole riittävän motivoitunut työskentelemään ohjaajansa kanssa.

Tällöin on hyvä tulla esim. treenikentälle, odottaa, että koira ottaa kontaktin ohjaajaan, minkä seurauksena koiran kanssa aloitetaan esim. reipas leikkituokio. Tätä toistetaan ja väliin teetetään joitakin helppoja tehtäviä (esim. istuminen, sivulletulo). Aluksi nämä treenit pidetään hyvin lyhyinä, vain muutaman minuutin mittaisina, mutta niitä voi olla yhdellä kerralla 2-4 kappaletta. Kun koira treeni paikalle tullessa alkaa jo itse tarjota kontaktia tai sen osaamia asioita, alkaa motivaatio työskentelyyn olla kunnossa.

Keskittyminen

Flatin vilkkaus voi harhauttaa ohjaajaa ajattelemaan, että koira ei voi palkita kuin vähemmän kiinnostavilla palkkioilla, koska se villiintyy muuten liikaa. Villiintyminen on joidenkin kohdalla totta, mutta monen kohdalla kyse on ehkä enemmän siitä, että koira ei keskity tekemiseen, vaan höseltyä.

Keskittymistä voi lisätä esim. siten, että leikittää koiraa sellaisella lelulla tai jahtauttaa namilla, josta koira pitää kovasti ja innostuu. Kun koira on innostunut, se pyydetään esim. istumaan hetkeksi paikoilleen ja odotetaan, että koira näyttää keskittyneeltä (esim. suu menee kiinni, katse on herkeämättä ohjaajassa, häntä ei heilu villisti). Kun koira keskittyy, aloitetaan taas riehakas palkitseminen. Keskittymishetkiä voi alkaa pidentää vähitellen (esim. koira pyydetään makamaan paikoilleen 15 s ajan keskittyen koko ajan ohjaajaan) tai koiralta pyydetään paria-kolme asiaa peräkkäin keskittyneessä mielentilassa (esim. leikitys – koira istumaan – istumasta sivulle – sivulla maahan – leikki alkaa).

Vireystila

Yksi tärkeä asia, mikä tuli viikonloppuna esille, oli koiran sopiva työskentelyvire. Vireen työstämiseen kannattaa tokossa panostaa. Se vaatii erilailla rakentamista kuin esim. nomessa, jossa koiran vietit nostavat jo itsessään virettä ja intoa työskennellä. Usein kuulee sanottavan, että flatti on keskittymätön tokossa, koska se on ylivireinen. Jos koira on aidosti motivoitunut tehtäviin, se ei niin helposti reagoi häiriötekijöihin, kuten ihmisiin, muihin koiriin, ääniin, hajuihin maassa jne. ja koira suuntaa aktiivisuutensa työskentelyyn.

Käsiavut ja houkuttelu

Käsiavusta ja kädessä olevasta houkuttimesta (ruuasta) eroon pääseminen voi olla hankalaa, jos niitä käyttää useissa asioissa ja kauan. Asioita, joissa näitä käytetään usein ovat mm. sivulletulo, seuraaminen ja maahanmeno. Käsiavun ja samalla makupalan seuraamisen voi poistaa mm. siten, että ei tee kädellä enää niin isoa liikettä kuin mitä on aiemmin tehnyt, käyttää pientä käsiapua sekä sen ohessa varatalonliikettä (esim. maahanmenossa ei vie kättä alas vaan ”niiaa” ja samalla käsi menee alemmaksi) tai tekee käsieleen/-avun ilman että kädessä on makupalaa. Hyvä tapa on myös miettiä sitä, voiko asian opettaa ilman että kädessä on makupalaa, esim. käyttää apuna kosketusalustaa.

Sivulletulo ja perusasento

Treenien alkupäässä katsottiin läpi koirien sivulletuloa ja perusasentoa. Tämä onkin yllättävän vaikea asia! Flatti on melko suurikokoinen koira (pitkä runko), minkä takia etukautta sivulletulevan koiran tulee osata kääntyä joko erittäin ketterästi paikoillaan tai sitten pitemmällä lenkillä takakautta. Suurin osa flateista ei osaa pikkupyörähdystä

sivulle (johtuen koiran koosta ja rakenteesta), vaan ne tekevät pyörähdysten liian edessä (päätyen vinoon asentoon), törmäävät ohjaajan jalkaan tai pomppaavat ilmaan sivulletullessa. Tämän estämiseksi voi olla parempi opettaa sivulletulo siten, että koira tekee pienen lenkin ohjaajan takana tullessaan sivulle. Lenkin tekemistä voi avustaa aluksi ottamalla vasemmalla jalalla askeleen taakse koiran tullessa sivulle, jotta se tekisi tarpeeksi pitkän liikeradan. Myöhemmin tämä jää pois ja samalla lenkki hieman pienenee, ehkä jopa muuttuu pyörähdykseksi.

Seuraaminen

Seuraaminen on yksi tokon perusasioista. Tavoitteena on hyvävireinen, innokas seuraaminen oikeassa paikassa suhteessa ohjaajaan. Flatin koko voi asettaa hankaluuksia seuraamiselle, kun pitää miettiä, missä ohjaaja pitää käsiään suhteessa koiraan. Samoin sopiva askelrytmi pitää katsoa koiran mukaan. Jos halutaan innokasta seuraamista, pitää ohjaajan kävellä riittävän ripeästi, jottei koira esim. peitsaa tai jää jälkeen ohjaajasta.

Osallistujien mietteitä

Tytti Hirvenlahti osallistui koulutuksiin kahden koiran kanssa: 6 kk ikäinen Kalla ja 4 v ikäinen voittajaluokassa kilpaileva Malva. Tässä Tytin ajatuksia koulutuksesta:

Olen harrastanut tokoa kaikkien koirieni kanssa ja tavoitteenamme on tottelevaisuusvalion arvo. Harrastamme myös muita lajeja, joten tokossa kisaaminen jää vähän jaksottaiseksi ja etenemme hitaasti.

Koulutuspäivässä harjoittelut tehtiin kolmessa eri ryhmässä. Kisaavan Malvan kannalta oli oikein hyödyllistä, kun päästiin kunnon harjoittelemaan heti kokeen jälkeen. Ehdimme jo lauantaina kokeen jälkeen vähän miettiä Malvan tarvitsemaa harjoitusta ja harjoituksen teemaksi tuli häiriöt. Sunnuntain harjoituksissa tuli hyvin ilmi, miten häiriöt vaikeuttavat suorittamista ja tästä saimmekin nyt sellaisen punaisen langan jatkoharjoitteluun.

Puolivuoti Kalla harjoitteli yhtä aikaa muiden pentujen kanssa. Joidenkin liikkeiden harjoitteluun saimme neuvoja jatkoon, mutta vähintään yhtä suuri hyöty oli päästä uuteen ja uudenlaiseen paikkaan harjoittelemaan. Saatiin tokokoiran alulle todella hyvää kokemusta ja harjoitusta tilanteessa, jossa muita koiria juoksee, niitä kehutaan ja palkataan ja silti pitäisi pysyä oman ohjaajan luona. Melko hyvinhän se sujui, vaikka välillä muut meinasivat kiinnostaa enemmän.

Kisaamaan tähtäävien ryhmän koirat tekivät sellaisia harjoituksia, jotka ovat meillä Kallan kanssa pian edessä, joten näitä seuraamalla ja kuuntelemalla sain monta hyvää ideaa siitä, millaisia harjoituksia meidän kannattaa myöskin alkaa tekemään, kun vähän edetään.

Osallistun näihin flattien tokopäiviin aina, kun se on mahdollista. Harrastajissamme on todella osaavia ja taitavia tokoilijoita, jotka mielellään auttavat ja neuvovat muita. Koulutuspäivästä saa varmasti hyötyä, olipa sitten aloitteleva tai kokenempi harrastaja. Näitä mahdollisuuksia ei kannata jättää väliin. Hyödyn lisäksi mukana tulee aina tietysti myös huvi. Koulutuspäivissä on mukava ja rento tunnelma, niin kuin flattiväen tapahtumissa aina.

Jenny Mänttari oli mukana puolivuotiaan Maijan kanssa. Tokotaustaa Jennyllä on aiempien koiriensa kanssa ja Maijakin varmasti tullaan näkemään tokokehissä muiden harrastusten ohella. Tokopäivänä Maijan kanssa harjoiteltiin ihan perusjuttuja, kuten seuraamisen alkeita ja kontaktia häiriössä, kun toiset koirat kovasti kiinnostavat. Lisäksi tietysti paljon leikkiä.

Jenny suosittelee flattien tokopäivää lämpimästi kaikille flattitokoilijoille. Parasta päivässä on tavata muita harrastajia eri puolelta Suomea, joita ei muuten juurikaan tapaa. Toisten koirien harjoittelua seuraamalla ja muiden harrastajien vinkkejä kuuntelemalla saa myös hyviä vinkkejä itselle jatkoon.

- Pipa Pärssinen

Våga satsa på A-prov med flat

För mig är flatten i första hand en jakthund, vilket också är rasens ursprung, och det har alltid varit en hjärtefråga för mig att hålla rasens flagga högt. Det är min absoluta övertygelse att vi genom att visa på att det går att nå fina framgångar med flat höjer rasens status hos både jägare och hundförare. På detta sätt kan man höja intresset och kvaliteten för rasen, vilket i sin tur skapar förutsättningar för en bredare avelsbas som gör att vi får lättare att bevara hundarnas hälsa, jaktliga egenskaper och utseende i framtida avel.

Mitt intresse för A-prov har vuxit efterhand. Efter att min förra hund, Lana, blivit nordisk jaktchampion och under NCFRC 2014 tagit första pris på A-prov i Sverige föddes intresset för A-prov på allvar. När jag skaffade Sonja, min nuvarande hund, var målsättningen redan klar: Hon skulle först bli nordisk jaktchampion och sedan skulle jag helhjärtat satsa på A-proven.

Nu blir det ju inte alltid som man planerat och då det dröjde några år innan hon fick sin sista nödvändiga B-provsmärket från Norge kunde jag inte hålla mig och vi smygstartade A-provskarriären. 2018 placerade vi oss på andra plats i svenska rasmästerskapet (A1). 2019 startade vi svenska retrievermästerskapet (A0); inget resultat men en fantastisk erfarenhet. Senare samma år vann vi flattarnas A-prov i Elitklass i Danmark med CERT. 2020 vann vi svenska rasmästerskapet (A1) med CERT. Har vi tur kanske vi ännu hinner starta något A-prov till denna provsäsong.

De flesta av oss är bekanta med B-prov. Provsituationen under A-prov skiljer sig från dessa på flera sätt både för hunden och föraren. A-provet pågår under längre tid, ibland en hel dag, och det innebär långa tider med passivitet. Då flera hundar står på linje och bedöms samtidigt skapas även större konkurrens mellan hundarna. Under A-provet lossas också betydligt fler skott och varmvilt triggas hundarnas jaktinstinkt ytterligare. A-prov är en ren tävlingsform och förutsättningarna för varje apport skiljer sig beroende på hur jaktlyckan utfaller. Även om domarna gör sitt bästa kan man aldrig garantera samma förutsättningar för alla hundar.

Som förare skall man ha lite tur med att få "rätt" fåglar, men framför allt ska man se till att inte ställa till det för sig själv. Vi återkommer till detta. Hunden skall kunna hålla sig lugn och koncentrerad medan jakten pågår och de andra hundarna arbetar. När det väl är dags att jobba skall hunden jobba effektivt med god fart, utnyttja sin näsa och vara styrbar.

Turen kan du inte påverka. Är oturen framme och du får en svår fågel eller något oförutsett händer mitt under arbetet så är det bara att acceptera och gå vidare. Tänk på att det är lika för alla och oturen kan drabba vem som helst. Det är bara att anmäla till nästa prov och försöka på nytt.

Träna följsamhet. Av alla moment man behöver träna inför A-prov är detta det viktigaste. För att både du som förare och din hund skall kunna hålla sig koncentrerade under hela provet måste du ha god följsamhet på din hund. Som förare behöver du följa med vad som händer i jakten och kunna analysera situationer som uppstår när det väl är er tur att jobba. Detta blir väldigt svårt om du hela tiden måste rikta din uppmärksamhet mot hunden. För hundens del är det också mycket lättare att hålla sig lugn och fokuserad om den vet var den har sin plats vid sin förare. En följsam hund är avslappnad i fotgående, stadig och uppmärksam i passivitet och fokuserad i skicket.

Huruvida ni kommer att lyckas med en tilldelad apport avgörs till 80% av vad som händer innan du som förare skickar iväg din hund. Tänk dig att du befinner dig på ett prov och det är din tur att skicka din hund på en anvisad fågel. Sätt dig nu in i hundens situation. Hunden har antagligen sett ett antal markeringar falla men kanske missat andra. Den har även sett andra hundar jobba och eventuellt plocka upp några av fåglarna. Bland alla dessa alternativ (störningar) begär vi nu att hunden skall hämta in en fågel som den vet, eller eventuellt inte vet, om. I detta läge är det av yttersta vikt att du kan ställa upp din hund på ett sådant sätt att det är glasklart för den i vilken riktning du vill att den skall gå. Slarvar du med detta har du inlett arbetet med att ställa till problem för dig själv innan du ens kommit ur startblocken.

Du behöver även träna din hund i att gå långa och raka linjer för att jobbet skall bli effektivt. Även om hunden initialt går i rätt riktning blir det fort problem om den viker redan efter 30 meter. Ni lägger grunden för detta genom att träna långa motiverade linjer (memory) och lägger snabbt på störningar så fort den unga hunden klarar av det. Ni skall under träning snabbt upp i avstånd på 100 meter även med unghunden. En färdigtränad hund skall kunna gå rakt minst 150 m med störningar vid sidan av linjen.

Nu när jag övertygat dig om värdet av ett bra skick och en bra linje har du fått en bra start. Det kommer givetvis uppstå situationer där du måste styra din hund. För att göra detta måste du kunna få kontakt med hunden även när den befinner sig i ett område fullt med intressanta dofter. Din kontaktsignal måste vara så positiv för hunden att den trumfar hundens egen jaktinstinkt och detta kräver givetvis en hel del träning. Jag bygger upp detta stegvis genom att lägga upp övningar med ökande svårighetsgrad där jag blåser kontaktsignal när hunden gått in i sitt jaktbeteende och belönar när hunden tar och håller kontakt med mig.

Denna typ av träning är effektiv men innebär även en risk som man måste vara observant på. I denna träning skall man vara mycket försiktig så att man inte skapar ett beteende där hunden själv avbryter

'De flesta av oss är bekanta med B-prov. Provsituationen under A-prov skiljer sig från dessa på flera sätt både för hunden och föraren. A-provet pågår under längre tid, ibland en hel dag, och det innebär långa tider med passivitet. Då flera hundar står på linje och bedöms samtidigt skapas även större konkurrens mellan hundarna. Under A-provet lossas också betydligt fler skott och varmvilt triggas hundarnas jaktinstinkt ytterligare. A-prov är en ren tävlingsform och förutsättningarna för varje apport skiljer sig beroende på hur jaktlyckan utfaller.'

sitt närsök för att istället ta kontakt. Hunden måste i sin träning få belöning för både närsök och kontaktsignal. Det idealiska beteendet är en hund som, när du väl ber den jaga, inte ger upp förrän den hittat vilt, men så fort du blåser i pipan avbryter och tar kontakt. Detta är en balansgång man måste hantera i träningen. Min personliga uppfattning är att det lättare att lära in kontakten än att lära hunden jaga. Du kan förvisso uppmuntra jaktinstinkten men den blir aldrig lika stark som hos en hund som har den med sig från födseln. Kontaktsignalen är däremot alltid något du lär hunden med skolning.

Släpp aldrig hunden att jaga fritt innan du är framme vid apporten. När du väl släppt kontrollen är det mycket svårare att ta den tillbaka igen. Otaliga förare, inklusive jag själv, har ställt till det för sig genom att handla bort sig på detta sätt.

En bra skolning måste också kompletteras med erfarenhet. Försök delta på jakter som apportör där ni är bara ett fåtal hundar och där det inte skjuts så mycket fågel. Då kan du i lugn och ro koncentrera dig på din egen hund och korrigera problem som kan tänkas uppstå. Samtidigt får hunden viktig erfarenhet. Ett annat bra sätt att få erfarenhet är att delta i A-provskurser. Där får man möjlighet att pröva samma typ av uppgifter som kan komma under ett riktigt prov men utan att känna press och med en instruktör som kan ge tips och råd.

Jag hoppas flatklubben skulle vilja anordna några sådana tränings-tillfällen så fler fick möjlighet att pröva på denna roliga tävlingsform. Jag hoppas jag får se fler flattar delta i A-prov i framtiden och önskar er stort lycka till med träningen!

Jan-Erik Eriksson & Sonja

Uskalla panostaa A-kokeeseen flatin kanssa

Minulle flatti on ensisijaisesti metsästyskoira, mikä on myös rodun alkuperä, ja minulle on aina ollut sydämen asia pitää rodun lippua korkealla. Olen täysin vakuuttunut, että hienojen saavutuksien kautta nostamme rodun mainetta metsästäjien ja koiranohjaajien keskuudessa. Tällä tavoin mielenkiinto rotua kohtaan lisääntyy ja laatu paranee, mikä luo lisää edellytyksiä jalostuspohjan laajentamiseen ja tämä helpottaa edelleen koirien terveyden, metsästysominaisuuksien ja ulkonäön vaalimista tulevaisuuden jalostusvalinnoissa.

Kiinnostukseni A-kokeita kohtaan on herännyt jälkijunassa. Edellisen koirani saavutettua pohjoismaiden käyttövalion arvon ja vuoden 2014 pohjoismaiden flattimestaruudessa sen saavutettua ensimmäisen palkinnon A-kokeessa Ruotsissa, heräsi mielenkiintoni koetyyppejä kohtaan todella. Kun hankin nykyisen koirani Sonjan, olivat tavoitteet jo selvät: ensiksi hänestä tulisi pohjoismaiden käyttövalio ja sen jälkeen panostaisimme täysin rinnoin A-kokeisiin.

No, asiathan eivät aina suju suunnitellusti ja kesti muutaman vuoden ennen kuin Sonja sai viimeisen vaaditun B-koetuloksen Norjasta, enkä saanut hillittyä itseäni, vaan otimme varaslähdön A-koekuralle. Vuonna 2018 sijoituimme toiseksi Ruotsin flattien A-koemestaruudessa A1-tuloksella. Vuonna 2019 starttasimme Ruotsin A-koemestaruudessa, tuloksena A0, mutta kokemuksena upea. Myöhemmin samana vuonna voitimme Tanskan flattien A-koemestaruuden A1-tuloksella ja saimme SERTin. Vuonna 2020 voitimme Ruotsin flattien A-koemestaruuden A1-tuloksella ja saimme SERTin. Jos olemme onnekkaita, ehdimme mahdollisesti startata vielä jossakin A-kokeessa tällä koekaudella.

Useimmille meistä B-koe on tuttu. Koetilanne A-kokeessa on monella tavalla erilainen sekä koiralle että ohjaajalle. A-koe kestää ajallisesti pidempään, joskus jopa koko päivän ja sen aikana ollaan ja odotetaan pitkiä aikoja passiivisina. Kun useita koiria on rivissä ja

arvostellaan samanaikaisesti, muodostuu koirien välillä suurempi kilpailutilanne. A-kokeen aikana myös ammutaan enemmän laukauksia ja elävä riista ruokkii koirien metsästysviettiä. A-koe on puhdasveristä kilpailua ja edellytykset kullekin noudolle vaihtelevat jahtionnen mukaisesti. Vaikka tuomarit tekevät parhaansa, ei kaikille koirille voida taata samanlaisia tehtäviä.

Jos ohjaajalla on hyvä onni sattuvat kohdalle ”oikeat” linnut, mutta ennen kaikkea on varottava hankkiutumasta vaikeuksiin. Palaamme tähän. Koiran on pysyttävä rauhallisena ja keskittyneenä jahtin aikana ja toisten koirien työskennellessä. Työskennellessään koiran on oltava tehokas, vauhdikas, hyvä vainunkäyttäjä ja hyvin ohjattavissa.

Hyvään onneen ei voi vaikuttaa. Jos onni ei ole matkassa ja saat vaikean noudon tai jotakin odottamatonta tapahtuu koiran työskennellessä, on tilanne hyväksyttävä mukisematta ja käännettävä katse tulevaan. Huono onni voi osua kenen tahansa kohdalle. Uutta matoa koukkuun ja seuraavaan kokeeseen yrittämään uudelleen.

Harjoittele seuraamista. Kaikista taidoista, joita A-koetta varten harjoitellaan, tämä on tärkein. Voidaksenne molemmat, sekä koira että ohjaaja, keskittyä koko kokeen ajan, täytyy koiran seuraamisen olla hyvää. Ohjaajan on pystyttävä seuraamaan jahtia ja analysoimaan tilannetta kun on oma noutovuoronne. Tämä on todella vaikeaa, jos joudut kokoajan huomioimaan koiraa. Koiran on paljon helpompi

pysyä rauhallisena ja keskittyneenä, kun se tietää paikkansa ohjaajan vierellä. Hyvin seuraava koira seuraa rentoutuneesti, on vakaa ja huomiokykyinen passissa ja keskittynyt noutoonlähetyksessä.

Noudon onnistumiseen vaikuttavat 80-prosenttisesti tapahtumat ennen noutoon lähetystä. Ajattele olevasi kokeessa ja että on vuorosi lähettää koira noutamaan osoitettua lintua. Asetu nyt koiran asemaan. Koira on luultavasti markkeerannut useita pudotuksia, mutta osaa se ei ole ehkä huomionnut. Se on myös nähnyt muiden koirien työskentelevän ja noutavan lintuja. Kaikkien näiden vaihtoehtojen (häiriöiden) joukosta vaadimme koira noutamaan linnun, jonka se on havainnut tai sitten ei ole havainnut. Tässä tilanteessa on äärimmäisen tärkeää, että pystyt lähettämään koiran niin, että sille on täysin selvää, mihin suuntaan sen haluat menevän. Jos hutiloit tässä, olet ongelmassa jo ennen kuin olet päässyt alkuun.

Koiralle on opetettava pitkä ja suora linja niin, että sen työskentely on tehokasta. Vaikka koira lähtisikin oikeaan suuntaan, olette vaikeuksissa, jos se jo 30 metrin jälkeen kääntyy pois suoralta linjalta. Linjan opetus perustuu pitkillä motivoituilla linjoilla (muisteilla) harjoitteluun ja siihen, että heti nuoren koiran kykyjen sen salliessa harjoitukseen lisätään häiriöitä. Nuorekin koiran kanssa edetään harjoittelussa nopeasti 100 metrin pituisiin noutoihin. Valmiiksi treenattu koira etenee suoralla linjalla, jonka ympärillä on häiriöitä, vähintään 150 metriä.

Nyt kun olen saanut sinut vakuutettua hyvän lähetysten ja hyvän linjan tärkeydestä, olet päässyt hyvään alkuun. Eteen tulee tietenkin tilanteita, joissa sinun on ohjattava koiraasi. Pystyäkseen tähän on sinun saatava koirasi huomio myös sen ollessa mielenkiintoisten hajujen täyttämällä alueella. Huomiomerkkisi on oltava niin positiivinen, että se voittaa koiran metsästysvietin, mikä vaatii tietenkin paljon harjoittelua. Rakennan tämän vaiheittain, lisäämällä harjoitusten vaatimustasoa, siinä vaiheessa kun vihellän huomiomerkin koiran ollessa metsästysmoodissa ja palkitsen kun saan koiran huomion ja se pysyy kontaktissa.

Tämän tapainen harjoittelu on tehokasta, mutta sisältää huomioitavan riskin. On varottava luomasta käytösmallia, jossa koira itse keskeyttää lähihaun ja ottaa kontaktin ohjaajaan. Koiran on harjoituksessa saatava palkka sekä lähihausta että huomiomerkkiin reagoimisesta. Ideaali on koira, joka saatuaan luvan metsästää, ei lopeta ennen kuin on löytänyt riistan, mutta joka heti huomiomerkin saatuaan ottaa sinuun kontaktin. Tämä on tasapainon hakua, joka on huomioitava harjoittelussa. Mielestäni on helpompaa opettaa koiralle kontaktin ottaminen kuin metsästäminen. Voit varmasti vahvistaa metsästysviettiä, mutta siitä ei koskaan tule yhtä vahvaa kuin synnynnäisesti vahvalla. Huomiomerkki on sen sijaan opetettavissa oleva asia.

Älä koskaan anna koiralle lupaa metsästää ennen kuin se on perillä noutoalueella. Kun koira on kertaalleen vapautettu hallinnasta, on takaisin hallintaan saaminen paljon työläämpää. Lukemattomat ohjaajat, myös minä, on näin hankkiutunut vaikeuksiin ja menettänyt pelin.

Hyvä koulutus täytyy viimeistellä kokemuksella. Yritä päästä osallistumaan jahteihin, joissa on vain muutamia koiria, eikä saatu saalis ole lukumäärältään suuri. Näin voit kaikessa rauhassa keskittyä koiraasi ja korjata ongelmia, joita voi tulla eteen. Samalla koira saa tärkeää kokemusta. Toinen hyvä tapa kartuttaa kokemusta on osallistua A-koekoulutuksiin. Niissä on mahdollista harjoitella kokeenomaisia tehtäviä ilman koestressiä ja kouluttajalta saa hyviä neuvoja ja ohjeita.

Toivon, että Flattikerho järjestäisi tämän tyyppisiä treenimahdollisuuksia, niin että useimmat pääsisivät kokeilemaan tätä hauskaa kilpailumuotoa. Toivon näkeväni useampia flatteja osallistumassa A-kokeisiin tulevaisuudessa ja toivotan paljon onnea treeneihin!

*Jan-Erik Eriksson & Sonja
Käännös Anu Mikkola*

Ilotulituspelon

Stefanie Riemer tutkii artikkelissaan ”Effectiveness of treatments for firework fears in dogs” erilaisia keinoja ilotulituspelon vähentämiseksi tai poistamiseksi. Ilotulituspelko on yksi äänipeloista, joita muita ovat esim. ukkosen tai ampumisen pelkääminen. Koira voi pelätä kaikkia kovia ääniä tai sitten vain tiettyjä kovia tai erikoisia ääniä.

Flattien kohdalla ääniarkuus ei ole kovinkaan yleistä ja esim. Petsofin ääniarkuuskyselyssä flatti sijoittuu muiden rotujen alapuolelle ääniarkuudessa (ts. vähemmän ääniarkuutta kuin muilla) (85 flattia mukana kyselyssä). Blackwellin ym. (2013) kyselyssä oli mukana myös flatti muiden noutajien ryhmässä. Noutajat eivät tässäkään nousseet esille ääniherkkinä koirina. JTO:n mukaan erilaisissa testeissä eivät flatit esiinny ääniherkkinä. Kotikäyttäytymisen osalta yleisin äänipelko liittyy ukkoseen, toiseksi yleisin muihin koviin ääniin (oletettavasti tässä on mukana ilotulitus) ja kolmantena tulee ampuminen, joten ääniherkkiä koiria on jonkin verran flateissakin.

Yleisiä tapoja ääniherkkyyden hoitamisessa

Ympäristön muokkaaminen: tarjotaan koiralle ilotulituksen ajaksi rauhallinen paikka, jossa se voi olla ja välttyä kuulemasta kaikkein kovimpia ääniä tai ääniä ollenkaan (esim. huone, jossa ei ole ikkunoita). Muita toimenpiteitä ovat mm. musiikin soittaminen radiosta, koiran leikittäminen jollain, ruuan tai luiden syöttäminen tai pelkäävän käytöksen huomioimattomuus.

Siedättäminen ja vastaehdollistaminen: näissä pelottavaa ärsykettä toistetaan aluksi niin pienenä, ettei se aiheuta pelkoreaktiota. Sitten ärsyksen voimakkuutta lisätään vähitellen kohti normaalia. Pelottavaan ärsykeeseen voidaan yhdistää samalla miellyttäviä asioita, esim. koiralle annetaan ruokaa samaan aikaan, kun ääni kuuluu. Täten koiran tunnetilaa pyritään muuttamaan pelokkaasta positiivisempaan suuntaan. Ilotulituspelkoisille koirille on olemassa ääni-CD ja siihen liittyvä harjoitusohjelma, jolla pyritään pääsemään peloista

hoitokeinot vertailussa

Teksti Pipa Pärssinen, kuva Juho Pajari

irti. Tulokset ovat tähän liittyen hieman ristiriitaisia, osan kohdalla tämä on toiminut ja osan ei.

Rentoutusharjoitukset: koira opetetaan rentoutumaan esim. pitkien silittelyjen tai hieronnan avulla vihjeestä. Sitten näitä käytetään pelotavassa tilanteessa rentouttamaan koira (esim. K. Overall ja ”protocol for relaxation”).

Lääkitys: erilaisia lääkkeitä on käytetty äänipeloissa, esim. bentsodiatsepiineja. Suomalainen Sileo on yksi lääke, josta on tehty tutkimusta ja siinä huomattiin sen auttavan usealla koiralla äänipelkoon.

Feromonit: DAP/Adaptilia on käytetty äänipelkoisille koirille ja on todettu, että se yhdessä käyttäytymisterapian kanssa auttoivat pelkoon. Samoin DAP ja ääni-CD näyttivät yhdessä auttavan koiria.

Funktionaaliset elintarvikkeet (nutraceuticals): nämä eivät ole lääkkeitä, vaan lisäravinteita tms. Zylkeneä on suositeltu äänipelkoon, vaikka sitä ei ole siihen testattu. Samoin kalaproteiinilisällä on näytetty olevan positiivisia vaikutuksia pelokkuuteen.

Yrtit: Harmonease-tabletteja on tutkittu beagleilla äänipelokkuuden hoidossa. Tutkimuksessa havaittiin tällä pelokkuuden vähenemistä vaihtelevasti koirissa.

Aromaterapia: laventeli ja kamomilla saattavat rauhoittaa koiria, mutta tätä ei ole tutkittu äänipelkojen osalta.

Homeopatia: tutkimuksessa havaittiin pelokkuuden vähenemisen raportointia homeopaattista tuotetta saaneiden koirien omistajilta sekä niiden koirien omistajilta, joiden koirat eivät saaneet tuotetta.

Bachin kukkatipat: näistä ei ole tehty tutkimuksia.

Paineliivit: ihmisten ja nautojen osalta on huomattu tutkimuksissa, että paineella ja painoliiveillä on rauhoittava vaikutus. Paineliivien osalta on saatu jotain viitettä siitä, että ne saattavat rauhoittaa äänipelkoista koira.

Yhteenveto

Omistajien raportoimat erilaisten hoitokeinojen toimivuudet käytiin läpi monen tutkimuksen osalta. Vastaehdollistaminen yhdistyi selkeästi pelokkuuden vähenemiseen (70 % omistajista). Rentoutusharjoitukset olivat melkein yhtä tehokkaita ja ääni-CD:n teho oli 55 %. Feromonien, yrttien jne. tehokkuus oli 27-35 % eli matala. Lääkkeistä tehokkain isolla otannalla oli Alprazolam (91 %) ja toiseksi tehokkain Sileo (deksmedetomidiini, 74 %). Muiden lääkkeiden tehot vaihtelivat 0-100 % välillä, mutta otoskoko oli näissä vaihtelevasti 1-8, joten mukana on yksilökohtaisia eroja. Erilaisten paineliivien teho oli 44 % eli vajaa puolet hyötyi näistä. Suosituksena pelokkuuden hoitoon olivat vastaehdollistaminen ja rentoutusharjoitukset sekä siedättäminen yhdistettynä lääkitykseen.

Riemer, Stefanie (2020): Effectiveness of treatments for firework fears in dogs. Journal of Veterinary Behavior 37, 61-70.

Koiran allergia ja atopia

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:llä on käynnissä allergiakysely flattien omistajille. Vastausaikaa on 31.12.2020 saakka. Olemme tähän mennessä saaneet noin 250 vastausta. Iso kiitos kaikille tähän mennessä vastanneille! Kyselyyn pääsee edelleen vastaamaan yhdistyksen kotisivujen kautta (www.flatti.net/jalostus/allergiakysely-2020).

Kuten meillä ihmisilläkin, myös koirilla allergia on elimistön puolustusjärjestelmän ylimitoitettu ja epätarkoituksenmukainen reaktio jotakin tekijää tai ainetta kohtaan. Nämä aineet ovat usein jokapäiväisessä elämässämme tavattavia aineita. Joillekin koirista nämä aineet aiheuttavat jopa äärimmäisiä reaktioita.

Allergiaoireet ovat usein moninaisia. Tyypillisimmät oireet ovat ihon lievä tai voimakas kutina ja punoitus, jatkuva rapsuttaminen ja raapiminen, kuonon hierominen maahan tai esineisiin, toistuvat korvatulehdukset, epänormaali karvanlähtö sekä tassujen pureskelu. Jos koira rapsuttaa itseään voimakkaasti, voi iho rikkoutua, jolloin siihen pesiytyy helposti bakteereja ja hiivasiemeniä.

Atopia on yleisin koiralla esiintyvä ihosairaus. Koiran atooppinen ihottuma tarkoittaa perinnöllistä kutisevaa ja tulehduksellista allergista ihosairautta. Koiran atopia on seurausta useista tekijöistä, perimä on yksi tärkeimmistä. Atopian aiheuttaa yleisesti ilmassa leijuvat tai koiran ihoa koskevat antigeenit. Atopia oireet voivat olla kausiluonteisia tai jatkuvia. Iän myötä on mahdollista, että vaikeusaste muuttuu. Kosteus tai märkyys voi pahentaa oireita. Oireet havaitaan usein 6kk-3v iässä. Atooppiset ihomuutokset keskittyvät naaman ja korvien alueelle, joista voi lähteä karvat. Koirat voivat myös nuolla

ja pureskella tassujaan, rapsuttavat ihoaan ja tästä syystä iho usein tulehtuu. Silmänympärykset, peräpää ja nivusiho ovat myös alttiina. Atopia on elinikäinen vaiva koiralla, eikä sitä voida täysin parantaa.

Koiran ruoka-aineallergia voi puhjeta missä iässä tahansa. Yli kolmasosa sairastuu alle 1-vuotiaana. Mikäli koiralla ilmenee kutinaa alle 6 kk iässä, on todennäköisempää, että se johtuu ruoka-aineallergiasta kuin atopiasta. Mikä tahansa ruoka-aine voi aiheuttaa ruoka-aineallergiaa. Jotkut ruoka-aineet aiheuttavat useammin allergiaa kuin toiset. Tällaisia aineita ovat esimerkiksi naudanliha, maitotuotteet, kana, lammas, kala, kananmunat, maissi, vehnä, soija. Iho-oireet, jotka eivät liity mitenkään tiettyyn vuodenaikaan tai muuhun ulkoiseen ärsykkeeseen ovat ruoka-aineallergian tyypillisin oire. Kutina ja ihottuma voivat esiintyä kaikkialla koirassa tai rajoittua tiettyihin alueisiin. Korvatulehdukset, ihon punoitus ja kuiva, kutiava iho ovat mahdollisia ruoka-aineallergian oireita. Ruoka-aineallergisilla koirilla on myös todettu suoliston toimintahäiriöitä enemmän verrattuna ei-allergisiin. Koirilla esiintyy myös ruoka-aine intoleranssia, jossa oireina oksentelu ja ripuli. On tärkeää muistaa, että yliherkkyyystaipumus on osin perinnöllistä, siksi allergisten koirien jalostuskäyttöä on vältettävä. Ruoka-aineallergia on paljon harvinaisempi kuin atopia.

Ei ole olemassa testiä tai laboratoriokoetta, joka osoittaisi onko koiralla allergiaa. Allergiatestien luotettavuudessa ongelmana on se, että myös täysin terveillä koirilla voi olla positiivisia tuloksia. Koiran allergiaoireista ei yleensä ole mahdollista suoraan päätellä johtuvatko ne atopiasta vai ruoka-aineallergiasta.

Allergeenien välttäminen on harvoin mahdollista, paitsi ruoka-aineallergioissa. Huonepölypunkkeja on Suomessa verrattain vähän. Varastopunkkien esiintyvyydestä suomalaisissa kodeissa on todella vähän tietoa. Jotkut välttelevät kuivamuonaa varastopunkkien pelossa, mutta oikein säilytetty kuivamuona ei ole merkittävä riskitekijä altistumiselle. Varastopunkkeja on todettu olevan kotioloissa enemmän kuin kuivamuonassa. Siitepölyä ja ympäristöhometta on käytännössä hyvin vaikeaa vältellä. Allergeenien määrää iholla voidaan vähentää esimerkiksi erilaisilla paikallishoitotuotteilla yhdistettynä muuhun tarpeelliseen hoitoon.

Vieläkin törmää ihmisten kanssa keskustellessa käsitykseen, että hiivalta haiseva koira on normaali tai että korvissa on vain hiivaa, näin asia ei ole. Hiiva on tyypillisin löydös allergisella koiralla. Koiralla on toki normaalistikin hiivaa ja bakteereja iholla, mutta heikentynyt ihon suojaokerros ja poikkeava immuunivaste aiheuttavat allergista tulehdustilaa, mikä altistaa mikrobien ylikasvulle ja tulehduksille.

Meidän jokaisen on syytä miettiä millaisena haluamme rodun tulevaisuuden nähdä. Se että koira toimii metsällä ja/tai pärjää näyttelyissä ei kerro koirasta kuin pintapuolisesti. On hyvä myös miettiä koiran terveysasioita kriittisesti muultakin kannalta kuin luustoterveys. Pelkkä ulkomuoto ja näyttelytulokset eivät sitä onnea takaa. Meistä jokainen haluaa varmasti tuottaa kasvattajana terveitä, hyvän työskentelymotivaation omaavia koiria. Toki aina kaikki ei suju ongelmita ja joitain asioita ei pysty ennakkoon ennustamaan. //

Flattien Syystreffeillä

Flattitreffit on viikonlopun kestävä koulutustapahtuma, jossa flatti-ihmiset tapaavat toisiaan rodunomaisten lajien kouluttamisen parissa. Flattitreffit ovat kautta aikain ollut helppo ja mukava keino tutustua muihin flatti-ihmisiin ja päästä mukaan rodunomaisten lajien pariin hyvällä flattifiliksellä, flatteihin erikoistuneiden ja rodun hyvin tuntevien, osaavien kouluttajien avustuksella. Ensimmäiset flattitreffit on järjestetty jo vuonna 1987 ja siitä lähtien ne kuuluivat pitkään järjestön toimintakalenteriin säännöllisesti kahdesti vuodessa toistuvina tapahtumina, kevät- ja syystreffeinä. Treffiperinne sammui useaksi vuodeksi 2010-luvulla, mutta elvytettiin uudestaan vuonna 2019, kun järjestön nomen-toimikunta otti syystreffien järjestämisestä vastuun. Flatin arvostuksen lisääminen metsästyskoirana, sekä flattiharrastajien ohjaaminen rodunomaisten lajien pariin on nostettu vahvasti rotujärjestön strategiaan. Flattitreffiperinteen elvyttäminen vastaa yhtenä strategisena toimenpiteenä tähän haasteeseen. Treffit ovat myös vuoden 2021 toimintasuunnitelmassa.

Viime vuotiseen tapaan, myös tänä vuonna syystreffipaikkana toimi Kaarinassa sijaitseva Tuorlan Majatalo, joka maukkaine keittiöineen ja kävelymatkan päässä sijaitsevina koulutusmaastoina loivat oivalliset puitteet flattitreffeille. Osallistujia oli jälleen noin 50 järjestön jäsentä, niin uusia kuin kokeneempiäkin flattien omistajia tutustumassa rodunomaisten lajien treenaamiseen. Yhteisenä nimittäjänä muiden flatti-ihmisten tapaaminen, intohimo uuden oppimiseen ja tähän niin mahtavaan rotuun. Artikkelin lopusta voit lukea osallistujan näkökulmasta syystreffeistä ja miksi tapahtumaan kannattaa osallistua. Kouluttajina toimivat Vesa Turunen, Ville Suhonen, Mika Sarekivi ja Veera Jääskeläinen. Pyysimme Veeraa kertomaan hänen mietteistään syystreffeistä. Minkälaisia koiria hän koulutusryhmissään näki, flattien vahvuuksista ja heikkouksista ja siitä, mihin harrastajien olisi treeneissään kiinnitettävä huomiota. Näin Veera tuumailee.

Syystreffeillä kouluttamassa / Veera Jääskeläinen

Ensinnäkin, kiitos yhdistykselle kutsusta tulla kouluttamaan syystreffille. Alun perin olin ajatellut osallistua oman nuoren koirani kanssa koulutuksiin, mutta kävi se treffeille tulo näinkin. Sain myös omalle koiralleni kyllä treeniä ja häiriötä, mitä olinkin ajatellut.

Koulutin molemmat päivät ALO-tasoisia koiria. Suurin osa koirista oli nuoria ja vasta läpäissyt taipparit. Mukaan mahtui myös koiria,

joilla oli jo tuloksiakin NOMEsta. Ryhmässä oli siis hyvin eritasoisia koiria. Teimme harjoituksia, joissa jokaiselle koiralle pyrittiin muuttamaan treeni sille sopivaksi.

Yritin painottaa koulutettavilleni, että epäonnistuminen ei missään nimessä ole huono juttu tai häpeällistä. Palaute, jonka annat koiralle epäonnistuneesta tehtävästä, on sen sijaan se *juttu*. Teimme esimerkiksi useammalle muistipaikalle ohjauksia. Jos koirat lähtivät juoksemaan väärään suuntaan tai alkoivat metsästä liian aikaisin – halusin ne takaisin. Ne tulivat siis luoksetulolla takaisin ja haluan, että koiraa kehutaan, koska se tuli luokse. Painotin, että koiralle ei huudeta EI! vaan se kutsutaan takaisin. Ei se tiedä tehneensä väärin, jos olemme itse lähettäneet sen huonosti tai se alkaa metsästä itsenäisesti. Varsinkin ohjaustehtävissä kysehän ei käytännössä ole mistään muusta kuin yhteistyöstä. Koiran täytyy luottaa ihmiseen ja jos sille jatkuvasti huudetaan EI! ETEEN! EI! ETEEN, MENE! EI! Niin, eihän ei se reppana voi tietää minne täytyy mennä. Vai mitä itse mietitte?

Totta kai, jos koira on tottelematon, eikä se esimerkiksi pysähdy pilliin, vaikka osaa sen, niin se täytyy palauttaa paikalle, jossa se ei reagoi pilliin. Pääasiassa ryhmässäni olleet koirat eivät kuitenkaan olleet tottelemattomia, vaan ne eivät tienneet mitä niiltä haluttiin. Ainakin omasta mielestäni ohjaukset saa helposti pilalle vain ja

ainoastaan vääränlaisesta palautteesta. Koirista tulee helposti epävarmoja, tai toinen vaihtoehto on, että ne ratkaisevat tehtävät itsenäisesti. Kumpikaan ei ole toivottavaa.

Melkein kaikilla oli luoksetuloissa toivomisen varaa. Suurin osa koirista ei todellakaan reagoanut pilliin kun siihen pillitettiin. Muis-takaa nyt hyvät ihmiset tehdä luoksetulo myös sellaisessa häiriössä, jossa koira metsästää. Luoksetulon on oltava ehdoton!

Nykyajan kokeissa jo alokasluokassa vaaditaan paljon hallintaa. Itse haluan, että koirani on iloinen ja tottelevainen. Tämän takia olen ottanut omista treeneissäni käyttöön palkaksi damipallon. Kaikille koirille tuollainen lelupalkka ei toimi, mutta ruoka käy myös. Pääasia, että koira tietää mistä se saa palkan ja koska se palkka annetaan. Damipallo on nometreeneissä omasta mielestäni kätevä, koska myös täl-lainen huonompikin heittäjä saa sen tarvittaessa heitettyä melko kauas. Kävimme mm. läpi miten itse opetan pillipysäytyksen lelu avulla. Jokainen ohjaaja ja koira ainakin jollain asteella ymmärsi tehtävän ja saimme tehtyä pysäytysharjoituksia.

Hallintaan liittyen teimme walk-up -treenejä sunnuntaina. Halu-sin, että jokainen koira on irti. Osa koirista teki tehtävän pareittain ja osa yksin, mutta jokainen oli irti. Kuten ohjauksissakin, niin seuraamisessa se yhteistyö ja luottamus on tärkeää. Koira aistii kyllä, että ihminen ei luota siihen ja se taas vaikeuttaa treenaamista. Luottamuk-sen pitää olla molemmin puoleista. Koiriin ei tarvitse koskea, vaan ne tottelevat, jos niille sanotaan jotain. Mun mielestä täytyy katsoa pei-liin, jos koira jatkuvasti kokee, että ympärillä tapahtuu paljon enem-män mielenkiintoisempia asioita kuin sen ohjaaja. Tällöin ohjaajan pitää nostaa koiran silmissä arvoaan. Se, tuleeko ohjaajan arvo aina välttämättä vain ruuasta tai lelusta, on koirakohtaista. Joskus koiran mielestä ohjaajan mielenkiintoisuus voi nousta ihan vain siitäkin, että ohjaaja alkaa vaatimaan siltä asioita. Koira ei saa ohjaajalta mitään ”ilmaiseksi”. Jotta palkaksi saa leluun tai makkaran taskusta, täytyy koi-ran tehdä töitä sen eteen. Työnteko voi alkuun olla vaikka vain se, että koira tulee sivulle, mutta se ei saa ohjaajalta mitään, jos se ei tee jotain palkan eteen. Lisäksi painotin, että suullisia kehuja ei saa unohtaa. Suullinen kehu tulee aina ennen varsinaista palkkaa. Koiran pitää tie-tää, kun sitä kehutaan ja kun torutaan.

Itse en käytännössä koskaan pidä koiraani hihnassa missään tree-nitilanteessa. Koira oppii pienestä pitäen, että siitä vierestä ei lähdetä mihinkään ilman lupaa. Pyrin siihen että a) minä luotan koiraan b) koira tottelee minua. Jos se ei treeneissäkään pysy ilman hihnaa siinä vieressä/hallinnassa, niin miten se pysyisi kokeissa...

Syystreffien tunnelmia / Tuula Hursti

Olen pitkän linjan koiraharrastaja, lajeja on ollut jos jonkinlaisia, ja muitakin rotuja, mutta eka flatti tuli 2002. Teppo (Emkristina's Medeor Cordis) on neljäs, hänen kanssaan olen startannut NOME ALO:ssa menneenä kesänä saaden 1x1 ja 1x2 tuloksen. Edellisen flat-tini 'Ruffen' (Heilurihännän Woodruff) kanssa ehdin aloittamaan tä-män hienon lajin saaden myös ALO1-tuloksen, mutta kohtalo puut-tui peliin ja Ruffe menehtyi äkisti 5+v sydämen pettäessä... Kipinä lajiin kuitenkin jäi, ja sitten hain Tepon Lieksasta.

Kun mennyt kesä ei suonut juurikaan tapahtumia, kuten odotettua flattileiriä, tuli nämä syystreffit kyllä niin hyvään rakoon. Ensimmäis-tä kertaa lähdin tähän tapahtumaan, joka järjestettiin Kaarinassa. Lähdettiin 2+v Teppo flatin ja kiinanharjikseni kanssa kiinnostunee-na matkaan. Majojutus ja ruoka olivat erittäin hyvät, mutta koulutukset oli kuitenkin se odotetuin juttu ja syy lähteä ajelemaan täältä Raase-porista.

Paikalle saavuttua eikun kamat huoneeseen ja kohta jo ensimmäi-set treenit pärahti käyntiin. Käytössämme olivat upeat pelot aivan majoituksen lähetyvillä, kävelymatkan päässä ja sääkin suosi meitä molempina aamuina. Aamulla 09:00 iloinen ja rento treeniporuk-ka kokoontui paikalle, se loi heti rentoa mukavaa fiilistä ja kun olet 'omiesi' kanssa, niin myöskään koulutuksessa ei tullut niin sanottu-

'Jotta voi kehittyä, pitää välillä epäonnistua. – Jos aina onnistuu, ei voi kehittyä. Toki on mukavaa, jos treenit menevät aina hyvin, mutta näin harvoin tapahtuu kehitystä, tai ainakin kehitys jää helposti junnaamaan paikoilleen. Rakenna koirallesi vahva itseluottamus ja ala sen jälkeen vaatimaan siltä asioita. Hyvällä itseluottamuksella varustettu koira kestää huomattavasti paremmin myös negatiivista palautetta.'

Omasta mielestäni flatin koulutuksessa tarvitaan mielikuvitusta. Vä-lillä sitä tarvitaan paljonkin. Se mikä toimii toiselle, ei välttämättä toi-mi toiselle. Jokaiselle kuitenkin varmasti löytyy ne omat keinot, joilla sen saa toimimaan yhteistyössä ohjaajan kanssa. Yksi viikonlopun positiivista asioista oli, miten hiljaisia koirat pääsääntöisesti olivat, tai sitten ohjaajat osasivat rauhoitella omiaan oikeanlaisesti. Kaikki koi-rat olivat innokkaita ja työintoisia, vaikka hallinnassa ja yhteistyössä olikin välillä toivomisen varaa.

Korostin myöskin treeneissäni sitä, että tulkaa ohjaajat pois sieltä omalta mukavuusasteelta. Jotta voi kehittyä, pitää välillä epäonnistua. Jos aina onnistuu, ei voi kehittyä. Toki on mukavaa, että treenit mene-vät aina hyvin, mutta näin harvoin tulee myöskään kehitystä, tai aina-kin kehitys jää helposti junnaamaan paikoilleen. Toki, varsinkin kun kyse on flatista, pitää sen onnistuakin. Joskus on kiva tehdä treenejä, joissa kaikki menee hyvin.

Rakentakaa koirallenne vahva itseluottamus ja alkakaa sen jäl-keen vaatimaan siltä asioita. Hyvällä itseluottamuksella varustettu koira kestää huomattavasti paremmin myös negatiivista palautetta. Vä-kisinkin tässä lajissa on joskus pakko kertoa koiralle, että emme halunneet tuota – halusimme tätä. Itse käytän paljon sanoja kuten HÖPÖHÖPÖ, OHO, mites se nyt tollai meni.. Jos joku meni pieleen; asioita on paljon helpompi korjata treeneissä kuin kokeissa. Sen takia ei kannata epäröidä epäonnistua, vaan ottaa oppia epäonnistumisista. Pitäkää hauskaa, ja vaikka välillä kiroiluttaa, niin vetäkää minuutti henkeä ja miettikää miten korjaatte asian.

Toivottavasti jokainen ryhmässäni ollut sai ideoita omiin treeneihinsä! #keepthatpositiveflattitude
– Veera

ja suorituspaineita. Keskittyneesti kuitenkin jokainen toimi suorit-taessaan tehtäviä. Me olimme Tepon kanssa ALO-AVO -ryhmässä ja kouluttajana toimi todella symppis ja pätevä Ville Suhonen, joka suunnitteli sopivan haastavia, mutta opettavaisia tehtäviä. Lähinnä meidän tarpeet oli saada tehdä porukassa hommia vuoroaan nästisi odottaen. Se oli aika vaikeaa, näitä kun ei saa useinkaan kotinurkil-la treenattua, lähinnä yksikseen tai toisen koirakon kanssa. Niin tuli sitten kotiläksyä esim. hallittavuus, odottelua ja palautuksiin hienosäätöä. Hyviä onnistumisia koettiin kyllä ja hienoja osaavia flatteja oli niin kiva seurata.

Itselle sain tästä paljon hyvää mieltä ja tutustuin uusiin ihmisiin. Vaikka jo 'eläkeakka' olenkin, niin se unohtui mukavassa seurassa ja sitten myöhemmin illanistujaisissa. Niin sai hyvää energiaa tästä koko tapahtumasta ja toivottavasti leirillä nähdään sekä syystreffeillä ensi vuonna! Toivon kaikille löysiä hihnoja ja treeni-intoa. Sitä kyllä itse sain, vaikka on sitä ollut muutenkin, mutta hiomista riittää mun 'ti-mantissa'.

Kiitos Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:lle ja kaikille, jotka rakensivat tämän mahdollisuuden. Upeeta porukkaa. Kiitos!
– Tuula

Flattien Kesäleiri 1-4.7.2021

Kesäleiri on Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n vuosittain järjestämä tapahtuma, jossa tarjotaan koulutusta eri lajeissa torstaista sunnuntaihin. Leiri on tarkoitettu kaikille flattiharrastajille aivan vasta-alkajasta aina kokeneeseen konkariin. Leirillä osallistut erilaisiin koulutuksiin oman koirasi kanssa – oman kiinnostuksesi mukaan. Iltaisin vietetään flattihenkistä aikaa muiden leiriläisten kanssa. Ohjelmassa on myös erilaista järjestettyä toimintaa. Leiri sopii kaiken ikäisille ja tasoisille koirille. Myös pennuille! Jos et ehdi leireilemään moneksi päiväksi, niin voit osallistua koulutuksiin ja tapahtumiin myös päiväkävijänä.

MAJOITTUMINEN

Matkailutila Surkeenjärvi on mahtavan idyllinen paikka metsän keskellä, Surkeenjärven rannalla. Paikka on tunnettu myös erinomaisen maukkaasta keittiöstään. Leirillä majoitutaan pihapiirissä aittarakennuksessa tai päätalossa, lomamökeissä ”Jaakon taloissa”, riihimökeissä tai rantamökeissä. Kaikkiin sisämajoitukseen saa ottaa koiran mukaan.

LAJIESITTELYT

NOME – noutajien metsästyskoekoulutus: Nome pitää sisällään kaiken noutajien rodunomaisten lajien koulutuksen. Kesäleirillä järjestetään monipuolista koulutusta eritasoisille koirakoille kokeneiden kouluttajien toimesta. Surkeenjärven maastot tarjoavat hienot mahdollisuudet erityyppiseen treenaamiseen. Vaikka olisit aivan aloittelija, eivätkä rodunomaiset lajit ole sinulle tuttuja, olet tervetullut mukaan koulutuksiin. Harjoittelussa käytetään pääsääntöisesti dameja.

MEJÄ – metsästyskoirien jäljestämiskoulutus: Koemuotona mejän tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoittuneen riistaeläimen verijälkeä. Mejä-koulutuksiin voivat osallistua kaiken tasoiset jäljestäjät. Olitpa sitten täysin aloittelija tai jo kokenut konkari. Vai onko tavoitteesi kouluttaa flatistasi soiva peli käytännön jäljestykseen? Mejä-kouluttajat räätälöivät koulutukset yksilöllisesti jokaisen koirakon tarpeiden mukaisesti. Kokeneempien koirakoiden harjoituksissa tavoite on kehittää koiran ja ohjaajan osaamista erilaisilla harjoituksilla, sekä harjaannuttaa ohjaajan taitoa lukea koiraansa. Aloitteleville koirakoille ohjataan

jäljestämisen alkeiden opettelua, jossa koirakot pääsevät kokeilemaan jäljestämistä lyhyillä jäljillä, sekä suunnitellaan yhdessä ohjaajan kanssa itsenäistä harjoittelua. Tervetuloa tutustumaan mejään ja saamaan opastusta jäljestysharjoitusten muodossa.

RALLY-TOKO: Rally-toko on hauskaa aktivointia, jota voivat harrastaa kaikenikäiset ja kaiken kokoiset koirat ja ihmiset! Tärkeintä radalla ja treeneissä on iloinen kontakti, liikkeet suoritetaan hymyssä suin hännät heiluen. Rally-toko yhdistää elementtejä tokosta, agilitystä ja koiratanssista. Siinä tärkeintä on ohjaajan ja koiran iloinen yhteistyö, ei niinkään seuraamisen pilkuntarkka paikka tai asennon millintarkka suoruus. Rally-toko kehitettiin aivan tavallisia koiranomistajia ajatellen ja sen päätavoitteena onkin saada aikaan koiria, jotka on koulutettu käyttäytymään hyvin kotona, yleisillä paikoilla sekä muiden koirien läheisyydessä.

LEIRIN MUUT TAPAHTUMAT

Rally-tokokilpailu (iltakoe) perjantaina 2.7.2021
Open Show lauantaina 3.7.2021 alkaen klo 18.00
Jalostustarkastus leirin aikana koulutusten ohessa

ILMOITTAUTUMINEN

Ilmoittautuminen tapahtuu sähköisellä lomakkeella osoitteessa www.flatti.net. Ilmoittautumislomake aukeaa toukokuussa 2021.

TIEDUSTELUT

Leiripäällikkö: flattileiri@flatti.net

Vanhoista flateista on lista Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n kotisivuilla: www.flatti.net/jalostus/lista-vanhoista-flateista Listalla ovat yli 13-vuotiaiksi eläneet flatit. Toivomme myös lehteen lisää tarinoita vanhoista flateista. Juttuja voitte kirjoittaa yli 10-vuotiaista koiristanne.

VANHAT & VIISAAT

Pikestar's Touch of Change, 'Iitu' s. 26.3.2009

Iitu syntyi 26.3.2009 Oinosen Pirkon hellässä huomassa. Iitun emä on Pikestar's Runaway Lady ja isä on Mei Dan Kverkfjöll. Iitu muutti Vantaalle meidän luoksemme. Iitu ei ole koskaan rikkonut tai repinyt mitään, toki vaikuttaa varmasti myös se, että tein kotona töitä siihen aikaan. Asuimme kaksikerroksisessa talossa ja portaat oli Iitulle kauhistus, hän ei yläkertaan tullut, vaikka kuinka houkutteli, kunnes muutaman vuoden jälkeen yks kaks muiden perässä ylös ja siitä asti on kulkenut ihan kuin aina.

Meillä on vuosien varrella ollut useita koiria, mutta nyt ensimmäinen flatti. Innostus tuli poikamme kautta, kun hän otti myös flatin Pirkolta, ja Iitu onkin poikamme koiran Pikin pentu.

Iitun kanssa emme näyttelyissä ole käyneet lainkaan. Hän on kotikoira ja innokas metsässä kulkija. Uiminen on Iitun rakkain harrastus kesällä, nyt asumme saimaan rannalla niin mahdollisuus on päästä uimaan koska vaan. Kohelohan hän on ollut pienenä, juoksi keppi suussa kahden koivun välistä sillä seurauksella, että jouduttiin kolme hammasta alhaalta poistamaan, kieli roikkuu hupaisasti koloista.

Iitu sairasti kohtutulehduksen 5 vuotiaana ja kohdunpoisto oli kiireellinen toimenpide. Iitulla todettiin myös kilpirauhasen vajaatoiminta ja hän on syönyt siihen lääkettä siitä saakka. Rasvapatteja on alkanut kasvamaan sinne tänne ja painoa on, niin nivelrikkokin vaijaa jo.

No 1,5 v. sitten otimme toisen flatin Flatkiss kennelistä Christinalta ja Markolta. Kotia tultuamme tämä pieni ihanuus nimeltään Mette oli Iitun kimpussa tietty koko ajan, sillä seurauksella että hän olikin lähtenyt naapuriin vaivihkaa, meinasi varmaan, että nyt on paras muuttaa rauhallisempaan paikkaan, naapurin isäntä toi koiran ja ihmetteli, että mikäs nyt on, no sehän selvisi pian kun Mette tuli näkyviin. Kyllä meillä naurua piisasi. Viisas Iitu. Nyt ovat kavereita ja nukkuvat kylkikyljessä.

Talvella Iitun rakkain harrastus on hiihtolenkit, kun sukset otetaan esille alkaa kuopiminen ja haukkuminen, koska se on niin kivaa ja

ihän parasta on hiihtolenkillä nuotion teko ja se makkaran paisto. Sitten jaksaa kotiin takaisin hyvin. Nyt ikä tekee hänestä hyvin rauhallisen liikkujan, lenkit ovat lyhentyneet ja hidastuneet, mutta mielellä lähtee mukaan. Iitu on iloinen ja hyvin seurallinen – luotto ystävä ollut kaikki nämä vuodet.

- Aiju Sarvi

Onko oma Vanha ja Viisaasi jo listalla? Haluatko kertoa koirasi tarinan? Jos tiedossasi on yli 13-vuotias flatti, joka ei ole listalla, niin kerro se minulle. Kiitos! Ota yhteyttä: virpi.peltonen@turkuflatti.net tai laita yv Facebookissa. – Virpi

VANHAT & VIISAAT

Elämäni koira

Teksti ja kuva Marika Tiusanen

Sniffens La Violin, 'Tyyne' s. 16.3.2009

Meillä asui Tyynen mummo Alma (Buumin American Pie) ja kovasti odotettiin pentujen syntymää. Tyyneä käytiin päiväselsti yli 400 kilometrin päässä Helsingissä katsomassa ja sitten äitienpäivänä 2009 kotiin hakemassa.

Tyyne on aina ollut herkkä ja kiltti. Pentuna se ei tehnyt mitään tuhoja. Vasta kun meille syntyi kaksostytöt kesällä 2019 Tyyne alkoi osoittamaan mieltä – varasteli ja söi sukkaa. Yhden kerran oltiin jo yöllä päivystyksessä suolitukoksen vuoksi, mutta onneksi saatiin sukka pois ilman leikkausta. Mitään sairauksia Tyynellä ei ole ollut ja isommilta tapaturmiltakin on välttytty.

Uiminen on ollut aina Tyynen lempipuuhaa. Uimista se rakastaa niin paljon, että veden huomattuaan saattaa yrittää karata ja lähes joka kesä saa vesihännän, kun ei mökillä malta olla vedestä poissa.

Tyynen kanssa on harrastettu kaikkea näyttelyistä tokoon, agilitystä nomeen. Mitään suuria tuloksia ei ole koskaan saatu, mutta taipparit suoritettiin ja näyttelyistä on serti, cacib ja useampi vara-serti.

Tyyne on maailman paras kaveri, se osaa lohduttaa kun sitä tarvitsee. On ottanut hienosti vastaan meille tulleen toisen koiran Kyllin (Buumin Hangover) ja meidän kaksostytöt. Se on aina ollut rauhallinen ja helppo, mutta innostunut kun sen kanssa on harrastanut.

Kiitos maailman parhaasta koirasta Tuonoson Hennalle. Olet ollut korvaamaton apu ja huippu treenikaveri Tyynen elämän varrella.

*– Ihanaa Joulun odotusta kaikille,
Tyynen kotijoukot Joensuusta*

VANHAT & VIISAAT

Kivarin Karaatti, 'Sisu' s. 16.10.2006

Sisu 14v on meidän oma kasvattimme. Sisun Onni-mummukin (FI MVA FI JVA Tärpilens Alchemilla) eli vanhaksi, mutta emo FI MVA Kivarin Kipinä, "Ilo", saavutti peräti mahtavan 15 v ja 6 kk iän. Sisu on siis pitkäikäistä sukua. Toivomme kovasti, että saamme ensi syksynäkin Sisun mukaan iltapassiin.

Mietin kovasti, mitä Sisusta kertoisin. Mitään virallista meriittilistaa Sisulla ei ole. Mutta tehnyt Sisu on paljon, ja saanut kokea todella paljon. Sisu ei ole koskaan ollut sellainen perinteinen flatti, kaikille avoin, ystävällinen vauhake. Ei todellakaan. Sisu on aina ollut oman lauman koira, muut ovat olleet merkityksettömiä. Tai hyvin ei-toivottuja. Sisu on ollut melkoisen juro, äreäkin. Kovahko luonne, vaikkakaan Sisun kanssa ei koskaan ole ollut mitään ongelmia missään asiassa. On Sisussa leikkisäkin puoli, edelleen pitää luea retuuttaa tai muuta pikku leikkipuuhaa tehdä päivittäin.

Toivomme tietysti, että Sisustakin olisi tullut mejä-koira. Ei tullut. Tehdylle jäljelle Sisu suostui vain joksikin aikaa, ja lähti pois. Eri asia tietysti jokin haavakkolinnun jäljitys, se kyllä onnistui!

Sisusta ei tullut muotovaliotakaan. Muutamia kertoja kävimme näyttelyssä Sisunkin kanssa, parhaana tuloksena varaserti. Näyttelyt loppuivat, kun huomasin toisen esittäessä Sisua, että Sisu todellakin inhoaa olla siellä, hälinässä, likellä vieraita koiria ja ihmisiä. Koira näytti lopen onnettomalta kehässä. Sen jälkeen ei Sisua ole näyttelypaikalle viety. Taiprit käytiin Sisun kanssa alle vuoden ikäisenä.

Yksi asia on Sisulla ollut aina ylitse kaiken muun. Metsästys. Aivan sama mitä pyydetään, kaikki käy. Heti ensimmäisestä syksystä saakka Sisu on tehnyt ihan täyttä päivätyötä vesilinnustuksessa ja maalinnustuksessa. Kaikessa muussakin metsästyksessä Sisu on saanut olla Pasin mukana; supit, ketut, minkit... paremman puutteessa on Sisu kaivanut lukemattomia myyriä rantapenkoista ja pelloilta. Pasin mukaan Sisua kuvaa metsästyskoirana peräänantamattomuus, hakua tehdään niin kauan kunnes riista löytyy. Sisun nenätyöskentely on myös ollut uskomattoman taitavaa, vieläkin Sisu on tarkkavainuinen. Sisulla on myös ollut vahva seisontataipumus kuten mummullaankin. Sisu on suuri metsästäjä.

Nyt Sisu on tietysti ollut pari vuotta sivussa varsinaisista metsästysreissuista. Mutta jahti jatkuu. Tänäkin syksynä Sisu on käynyt iltalennolla miltei joka ilta. Sisu voi noutaa helpon linnun, lisäksi Sisulle on hyvin tärkeää saada kantaa saalis, veneelle ja autoon. Aamuiset teeripassit ovat myös Sisun hommia! Usein Sisu on mukana metsällä, odotellen autossa, kun nuoremmat käyvät reissunsa, ja nauttii sitten nuotiolla olostä. Sisulle on hyvin tärkeää saada olla yhä mukana siinä, mitä on ikänsä tehnyt ja rakastanut eniten.

Sisu on aina ollut hyvin terve, eturistisiteet vain ovat menossa hajooneet ja korjattu. Korkeasta iästä huolimatta Sisu on vielä aivan skarppi ja tapahtumista kiinnostunut, osallistuu mm. aamupostin hakemiseen ja muuhun touhuamiseen.

Vanha koira on aina erityinen. Virikkeitä, pikku hommia ja aktiiviteettia, oma lauma, ulkoilu ja hyvää ruokaa. Näillä konsteilla ainakin Sisu on tyytyväinen. Toivottavasti niin tyytyväinen, ettei malta ihan heti ruveta "vanhenemaan" enempää. Vieläkään Sisu ei tyydy pelkkään sohvalle köllöttelyyn!

- Terveisin Sisun kotiväki

Elisa ja Pasi, flatit Oma ja Lykky, kultaiset Hymy ja Ärsy

Tarvikemyynnistä kaikkea kivaa harrastuksiin! Koko valikoiman ja tuotekuvat löydät osoitteesta: www.flatti.net/tarvikemyynti. Muista tilata pentupaketit ajoissa! Lisätietoa nettisivuilta.

Tarvike- myynti

Uutuustuotteina kasvomaskit
flattipainatuksella 9€!

Tarvikemyynti toivottaa Iloista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta 2021!

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI30557/16, s. 25.4.2016
FI MVA FI JVA Metsävirnan Wild Daffodil

i. FI MVA Sniffens Lumipallo
e. C.I.B FI & EE MVA Metsävirnan Kentuckian Snow

Kasvattaja & omistaja: Heli Siikonen

MEJÄ VOI1:

16.06.2019 Kouvola, Jyri Salmi
11.07.2020 Iitti, Pasi Kempainen
30.08.2020 Michikkälä, Mari Mamia

Näyttelytulos: FI MVA

Sileäkarvainen noutaja, uros, s. 3.3.2012
FI MVA FI KTV FI KTV-V FI RTVA Jay-Jay's Iron Man

i: C.I.B. FI MVA EE MVA EE JMVA BALTJV-09
Dantaran Curacao Blue
e: FI MVA Jay-Jay's Honeybee

Kasvattaja: Juha Junkala, omistaja: Taru Kanerva

FI KTV-arvoon oikeuttavat tulokset:

19.09.2020 VOI sert 25,37p Oulu, Johanna Saariluoma
05.05.2019 VOI sert 165p Janakkala, Mari Väänänen
21.12.2018 VOI sert 167p Akaa, Nadja Böckerman

Näyttelytulos:

ERI 18.01.2014 Turku, Kati Heiskanen

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI28879/16, s.16.4.2016
C.I.B. C.I.E. FI MVA EE MVA BY MVA RO MVA RO GR MVA
Noanarkin Fodiator Acutus

© Markku Kastepohja

i: FI MVA Ravencrag Explorer, e: FI MVA EE MVA LV MVA BY
MVA RO MVA Noanarkin Tringa Totanus

Kasvattaja: Kaija Leinonen, omistaja: Anne Kolsi

SUOMEN SERTIT:

04.03.17 Kouvola, Maija Lehtonen
01.05.18 Lahti, Juha Putkonen
28.07.17 Helsinki, Paula Heikkinen-Lehkonen
09.09.17 Muurame, Alexander Shishkin
24.03.18 Lahti, George Schogol

CACIB:t

24.02.18 Minsk, Yulia Ovsyannikova
25.02.18 Minsk, Lenka Frncova
24.03.18 Lahti, George Schogol
14.09.19 Targu Mures, Cristian Vantu
15.09.19 Targu Mures, Kelemen Attila

NOME-B: 18.07.20 ALO1, Kouvola, Petri Tuominen

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI36194/18, s. 17.5.2018
FI MVA TLNW-19 TLNJW-19 HeW-19 Celtair Fox Channel

i: SE MVA(N) NOJV-13 PMJV-13 JV-13 V-13 Caci's Lovely Prince
Cake, e: C.I.B. FI MVA EE MVA Celtair Piece Of Me

Kasvattaja: Jenni Juvén, omistajat: Kari ja Senni Husso

SERTIT:

17.03.2019 Jyväskylä, Heli Siikonen
30.05.2019 Vantaa, Tiina Illukka
28.09.2019 Hämeenlinna, Line Hovde
10.11.2019 Jyväskylä, Espen Engh
07.12.2019 Helsinki, Tapio Eerola
08.12.2019 Helsinki, Riitta Niemelä
12.09.2020 Helsinki, Eeva Rautala

NOU1: 27.07.2019 Kouvola, Mika Toskala

Muut tulokset: NOME-B ALO1, NOME-WT ALO1
Juniorimestari 2019, WT-Kisälli 2020

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI36081/20, s. 12.3.2019
 LT MVA BALT EE LV LT JMVA BALTV-20 TLNJV-20
 Calzeat Causin Heads To Turn

i: SEU(u)CH Diamante Blu Il Tempo Che Vorrei
 e: C.I.B. SE UCH NO UCH FI UCH GB SHCH
 Flatcharm Chelsea Whopper

Kasvattaja: Anette Dyren
 Omistaja: Tiia Nyberg

JUNIORISERTIT:

21.12.2019 Vilna, Elena Oikkonen
 22.12.2019 Vilna, Alessandro Zeppi

SERTIT:

07.08.2020 Druskininkai, Dina Korna
 08.08.2020 Druskininkai, Andrzej Szutkievicz

NOU1: 14.06.2020 Inkoo, Katja Villikka

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI51129/17, s.15.9.2017
 FI MVA HejW-18 TK2 Harvahampaan Painted On My Heart

i: DKJV-15 NOCH (u) S(u)CH KLBCH Whizzbang's Billi Bi
 e: C.I.B. FI MVA EE MVA Harvahampaan Keep Your Style

Kasvattaja: Mikko Saastamoinen
 Omistaja: Heidi Siipo

SERTIT:

21.07.2018 Seinäjoki, Satu Ylä-Mononen
 05.08.2018 Raahe, Tuula Pratt
 20.07.2019 Kalajoki, Viveca Lahokoski
 12.09.2020 Sievi, Pekka Teini

NOU1: 25.08.2019 Vieremä, Niko Hiltunen

TOKO: 3xAVO1 KP

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI44989/18, s. 30.1.2018
 C.I.B. FI MVA EE MVA EEJV-19 Almanza Simply Starstruck

i: NO V-15-16 SE V-13-14-15-16 FI V-12-15 EUW-15 & WW-17
 C.I.E. SE U(U)CH & NO UCH GB SH CH Castlerock Simply Magic
 e: UA CH NO V-15 C.I.E.&NORD UCH WW-17 EUW-17
 WW-14-15 Almanza End of Discussion

Kasvattaja: Ragnhild Ulin, Ruotsi, omistaja: Jaana Rätty

CACIB:t

10.08.2019 Kotka, Satu Ylä-Mononen, Suomi
 11.07.2020 Pärnu, Kornelija Butrimova, Liettua
 12.07.2020 Pärnu, Julija Aidietiene, Liettua
 30.08.2020 Riihimäki, Helin Tenson, Suomi
 12.09.2020 Helsinki, Eeva Rautala, Suomi

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI44192/19, s. 4.8.2019
 LT JMVA EE JMVA BALT JV-20 EE V-20 EE JV-20
 Flat Power Miracle Of Lilac

i: C.I.E U(U)CH NO UCH DK V-19 NORD V-19 NO V-19
 FI V-18 -19 Almanza Backseat Driver
 e: FI MVA EE MVA Almanza Exception With A Twist

Kasvattajat: Vorobjev Anu ja Kimmo & Forsell Marianne
 Omistajat: Niina ja Valtteri Kivinen

Tulokset:

24.10.2020 Tallinna, Viro, Siret Lepasaar, jun SERT
 26.09.2020 Palanga, Liettua, Krzysztof Czechowski, Jun SERT
 25.09.2020 Palanga, Liettua, Valentinas Stiklius, Jun SERT

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI26712/15, s.4.4.2015
LT MVA EE MVA FI MVA FI JVA Flatts Happy Lovergirl

i: Gunpoint´s Pocket Rocket
e: Flatts Kellys Happy Girl

Kasvattaja: Benita Björklund
Omistajat: Markku Kastepohja ja Virpi Peltonen

Liettuan SERTIT ja CACIBIT:

7.8.2020 Druskininkai, Dina Korna
8.8.2020 Druskininkai, Andrzej Szutkiewicz
9.9.2020 Druskininkai, Kornelija Butrimova

MEJÄ:

2.8.2020 MEJÄ-mestari VOI1, Mäntsälä, Leena Kähkönen
6.9.2020 MEJÄ-piirimestaruus 2. sija VOI1, Marttila,
Satu Savolainen-Pulli

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI30441/15, s. 22.4.2015
C.I.E FI JVA LT MVA LTV-19 Morrini Carrock Beck

i: C.I.B FI MVA EE MVA TLNW-13 Flat Power Fly Caster
e: FI MVA Toffedreams Rainmaker

Kasvattaja: Riitta Niemelä, omistaja: Heidi Vainio

CACIBIT:

15.02.2020 Vercelli Italia, Philippe Lammens
23.03.2019 Turku, Pia Itkonen
10.03.2019 Vilna Liettua, Inga Siil
09.03.2019 Vilna Liettua, Igorts Zizevskis
08.03.2019 Vilna Liettua, Maja Bubalo
28.10.2017 Seinäjoki, Kerstin Henriksson
30.07.2017 Pori, Paula Rekiranta
09.04.2017 Vaasa, Joakim Ohlsson
22.01.2017 Turku, Elina Haapaniemi
12.11.2016 Jyväskylä, Nelson Segala

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI30558/16, s. 25.4.2016
FI JVA Metsävirnan Silver Foxglove

i: FI MVA Sniffens Lumipallo
e: C.I.B, FI MVA, EE MVA Metsävirnan Kentuckian Snow

Kasvattaja: Heli Siikonen
Omistajat: Anu Hulkkonen & Arttu Pulkkinen

MEJÄ:

28.06.2020 Luumäki, Asko Kukkola, VOI1
30.08.2020 Miehikkälä, Mari Mamia VOI1
27.09.2020, Kouvola, Satu Savolainen-Pulli VOI1

Näyttelytulos:

08.06.2019 Imatra, Goran Gladic, AVO-ERI

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI24928/18, s. 1.4.2018
FI MVA EE MVA Dantaran Famous in A Small Town

i: .C.I.B. FI MVA SE MVA(N) EE MVA LV MVA EE JMVA EEJV-14
Dantaran Daily Bonus
e: FI MVA EEJV-15 Black Mica's Lady Of The Lake

Kasvattaja: Laura Rajakallio, omistajat: Johanna ja Niko Uosukainen

SERTIT:

06.07.2019 Orivesi, Tarja Löfman
30.11.2019 Pärnu, Nikolina Davidovska
01.12.2019 Pärnu, Ligita Zake
16.08.2020 Tallinna, Harto Stockmari

NOUI: 27.07.2019 Kouvola, Mika Toskala

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI41299/18, s.21.6.2018
FI MVA EE MVA LT MVA BY MVA LT JMVA LV JMVA EE JMVA
BALT JMVA KLB JMVA Dakotaspirit Erase Replace

i: SE U(U)CH NO UCH JEUW-16 DK U-16 FI DK V-17-18
Caci's We Are The Heroes, e: Dakotaspirit Light My Fire
Kasvattaja: Minna Sihvonen, omistaja: Sari Hagström

SERTIT:

23.03.2019 Tallinna, Stefan Sinko (EE JMVA)
24.05.2019 Moletai, Carina Östman (LT JMVA)
21.07.2019 Ukmerge, Daiva Rimaityte (LT)
03.08.2019 Porvoo, Helin Tenson (FI MVA)
12.10.2019 Valmiera, Pavlo Karpov (LV JMVA)
12.10.2019 Valmiera, Pavlo Karpov (BALT JMVA)
24.01.2020 Kaunas, Zoia Oleinkova (LT MVA)
26.01.2020 Kaunas, Leos Jancik (LT)
29.02.2020 Vilna, Ramune Kazlaskaite (BY MVA)
25.07.2020 Tallinna, Dina Korna (EE MVA)

NOU1: 22.08.2020 Susanna Salonen

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI50798/18, s. 21.9.2018
FI MVA Flat Power Unique Friendship

i: C.I.E. NORDIC CH SE U(u)CH NO UCH EE CH PH CH UA CH
NORD VV-19 FI VV-19 HeVW-19 HeVW-18 EUW-17 WW-15 SE
VCH Almanza Burberry Goodiebag
e: FI MVA EEJV-16 Starworkers Xpensive Taste

Kasvattajat: Anu ja Kimmo Vorobjev, Marianne Forsell
Omistajat: Olga ja Anu Vorobjev

SERTIT:

26.10.2019 Seinäjoki KV, Børge Espeland, Norja
25.01.2020 Turku KV, Joakim Ohlsson, Ruotsi
29.8.2020 Riihimäki KV, Helin Tenson
12.9.2020 Porvoo KR, Elina Haapaniemi
27.9.2020 Hyvinkää NORD, Paavo Mattila

NOU1: 17.08.2019 Iitti, Kari Silvennoinen

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI17808/18, s. 10.2.2018
FI MVA Finnflats Liepard

i: C.I.B. FI MVA IT MVA Dakotaspirit Just Like Jesse James
e: FI MVA Flatham's He Dä Över Jena

Kasvattajat: Tuula Ehrman ja Heidi Vainio, omistaja: Heidi Vainio

SERTIT:

12.09.2020 Kurikka, Kavén Sanna
26.10.2019 Seinäjoki, Espeland Børge
19.05.2019 Seinäjoki, Lundgren Bertil

NOU1: 28.09.2019 Kemiönsaari, Huttunen Ari

Sileäkarvainen noutaja, narttu, FI20824/16, s. 6.3.2016
FI MVA Finnflats Joana

i: C.I.E. JMV-11 Heilurihännän Ranger Peak
e: FI MVA Flatham's He Dä Över Jena

Kasvattaja: Tuula Ehrman ja Heidi Vainio, omistaja: Tuula Ehrman

SERTIT:

11.05.2019 Pöytyä, Talvitie Marja
07.07.2018 Sauvo, Koskelo Arja
27.05.2017 Rauma, Brown Andrew

NOU1: 22.08.2020 Vehmaa, Salonen Susanna

Aika 24.10.2020 klo 18.00

Paikka Tuorlan majatalo, Tuorlantie 1E, Kaarina

Paikalla 26 yhdistyksen jäsentä (liite 1)

1. Kokouksen avaus

Järjestön puheenjohtaja Mari Mamia avasi kokouksen klo 18.05.

2. Hyväksytään kokouksen työjärjestys

Hyväksyttiin kokouksen työjärjestys.

3. Valitaan kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri

Ehdotettiin ja valittiin kokouksen puheenjohtajaksi Mari Mamia ja kokouksen sihteeriksi Tanja Aunela.

4. Valitaan kaksi (2) pöytäkirjantarkastajaa

Ehdotettiin ja valittiin kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi Jaana Rätty ja Laura Rajakallio.

5. Valitaan kaksi (2) äänenlaskijaa

Päätettiin, että pöytäkirjantarkastajat toimivat tarvittaessa myös äänenlaskijoina.

6. Todetaan kokouksen laillisuus

Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Osallistujalista on liitteenä.

7. Esitetään tilinpäätös, toimintakertomus, varainhoitokertomus ja tilintarkastajien lausunto

Esitettiin tilinpäätös, toimintakertomus, varainhoitokertomus ja tilintarkastajien lausunto. Toimintakertomuksessa korjattiin Open shown parikilpailun voittaneen koiran nimi oikeaksi.

8. Päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä edellisen vuoden hallitukselle ja muille tilivelvollisille

Vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus edellisen vuoden hallitukselle sekä muille tilivelvollisille.

9. Käsitellään jäsenten tekemät esitykset ja aloitteet

- Esitys tuen maksamisesta sileäkarvaisten noutajien selän spondyloosikuvauksesta.
→ Päätettiin jäsenen esityksen puolesta. Tukisummaksi määriteltiin 50 euroa/koira. Esityksestä poiketen päätettiin, että tukea saadakseen koiran omistajan on oltava rotujärjestön jäsenen. Etua on mahdollista hyödyntää tästä päivästä 24.10.2020 alkaen 31.12.2021 asti.

10. Käsitellään kokouksen hyväksymät muut asiat ottaen huomioon yhdistyksen 23§ määräykset

Ei ollut.

11. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Mari Mamia päätti kokouksen klo 18.42

Mari Mamia
Kokouksen puheenjohtaja

Tanja Aunela
Kokouksen sihteeri

Laura Rajakallio
Pöytäkirjantarkastaja

Jaana Rätty
Pöytäkirjantarkastaja

Aika 24.10.2020, syyskokous alkaa vuosikokouksen päätyttyä

Paikka Tuorlan majatalo, Tuorlantie 1E, Kaarina

Paikalla 26 yhdistyksen jäsentä (liite 1)

1. Kokouksen avaus

Järjestön puheenjohtaja Mari Mamia avasi kokouksen klo 18.44.

2. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Kohta 9, muutetaan tilintarkastajat toiminnantarkastajiksi, kohta 11 vuosiluku muutetaan vuodeksi 2021 ja kohta 12 muutettiin vuosiluku JTO:lle oikeaksi. → Hyväksyttiin kokouksen työjärjestys näillä korjauksilla.

3. Valitaan kokoukselle puheenjohtaja ja sihteeri

Ehdotettiin ja valittiin kokouksen puheenjohtajaksi Mari Mamia ja sihteeriksi Tanja Aunela.

4. Valitaan kaksi (2) pöytäkirjantarkastajaa

Ehdotettiin ja valittiin kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi Laura Rajakallio ja Jaana Rätty.

5. Valitaan kaksi (2) äänenlaskijaa

Päätettiin, että pöytäkirjantarkastajat toimivat tarvittaessa myös äänenlaskijoina.

6. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Osallistujalista on liitteenä.

7. Valitaan hallituksen puheenjohtaja seuraavaksi kalenterivuodeksi

Hallituksen puheenjohtajaksi vuodelle 2021 ehdotettiin ja valittiin Mari Mamia.

8. Valitaan hallituksen varsinaiset jäsenet erovuorossa olevien tilalle sekä seuraavaksi kalenterivuodeksi kaksi (2) hallituksen varajäsentä.

Erovooroiset hallituksen jäsenet ovat Anne Haverinen, Piia Piiparinen ja Nina Onufriew.

Ehdotettiin ja valittiin hallituksen jäseniksi seuraavalle kaksivuotiskaudelle (2021-2022) Anne Kolsi, Miia Koski ja Piia Piiparinen.

Varajäseniksi vuodelle 2021 ehdotettiin ja valittiin Anne Haverinen ja Noora Saarikko.

9. Valitaan kaksi (2) toiminnantarkastajaa ja heidän varajäsenensä

Ehdotettiin ja valittiin toiminnantarkastajiksi Pasi Kempainen ja Tom Saura. Varatoiminnantarkastajiksi ehdotettiin ja valittiin Riikka Kaleva ja Anu Numminen.

10. Määrätään liittymismaksun, varsinaisen jäsenen sekä perhejäsenen jäsenmaksun suuruus seuraavalle kalenterivuodelle

Hyväksyttiin hallituksen esitys jäsenmaksuiksi seuraavalle kalenterivuodelle

- Varsinainen jäsen 25€
- Perhejäsen 6€ (ei omaa lehteä)
- Pentuejäsen 10€
- Liittymismaksu 5€ (ei koske pentuejäseniä)

11. Päätetään tarvittavat toimikunnat ja valitaan niille puheenjohtajat

Hallituksen esittämien toimikuntien puheenjohtajiksi ehdotettiin ja valittiin

Jalostustoimikunta: Kirsi Nieminen, NOME -toimikunta: Kirsi Launomaa, MEJÄ -toimikunta: Liisa Keränen

Näyttelytoimikunta: Piia Piiparinen, Ulkomuototuomaritoimikunta: Riitta Niemelä, Harrastuslajien toimikunta: Piritta Pärssinen

12. Esitetään toimintasuunnitelma ja talousarvio seuraavalle toimintavuodelle 2021

Esitettiin talousarvio ja toimintasuunnitelma vuodelle 2021.

Talousarvioon lisättiin jalostustoimikunnalle 1000e kulu spondyloositutkimusta varten ja poistettiin 1000e flattiviestin kuluista.

→ Hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2021 näillä muutoksilla.

13. Käsitellään hallituksen tekemät esitykset ja aloitteet

- Hallituksen esitys: Sileäkarvaisten noutajien jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) kaudelle 2022-2026
 - Hallituksen esitys: Jalostustyöohje (1.1.2021 alkaen)
 - Hallituksen esitys: Sileäkarvaisten noutajien PEVISA -esitys kaudelle 2022-2026
- Hyväksyttiin hallituksen esitykset sileäkarvaisten noutajien JTO:sta, jalostustyöohjeesta ja Pevisasta.

14. Käsitellään jäsenten tekemät esitykset ja aloitteet

Ei ollut.

15. Käsitellään kokouksen hyväksymät muut asiat ottaen huomioon yhdistyslain 23§:n määräykset

Ei ollut.

16. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Mari Mamia päätti kokouksen klo 19.36.

Kasvattajailmoituksia

Blackpepoon
www.blackpepoon.com

Tarja Kolkka, Valkeala
040 706 6659
blackpepoon@gmail.com

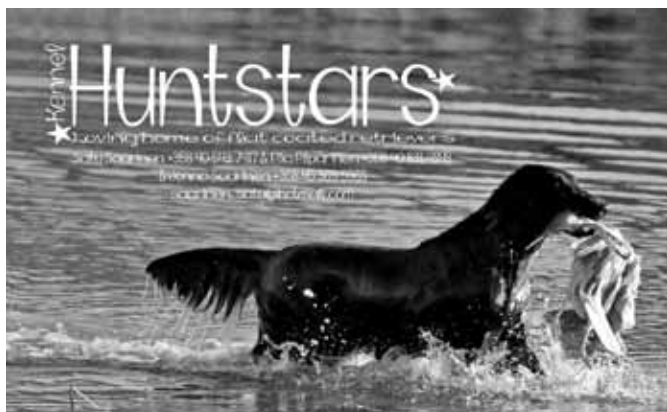

www.dantaran.com

flatcoated retrievers
Dantaran

Laura Rajakallio
Kunnarintie 55
02740 Espoo
050 535 6926

laura.rajakallio@gmail.com www.dantaran.com

Huntstars
Kämmeli
Living home of Flatcoated Retrievers
Kämmeliin 050 4048277. Flatcoated Retrievers
Huntstarsin kasa: 050 4048277
www.huntstars.fi

**Kennel
Kevätniityn**

Ann Leskinen / Pietarsaari / 050-338 3562 / ann.l@luukku.com

Valioilmoitukset

Valiopalsta järjestön jäsenille ilmainen. Lähetä kuva ja ilmoitustiedot aineistopäivään mennessä: flattiviesti@gmail.com, Flattiviestiin 1/2021 tulevat valioilmoitukset viimeistään 25.1.

Lähetä painokelpoinen, rajaamaton vaakakuva .jpg-muodossa. Kuvan tulee olla mahdollisesti suuri (300 dpi, vähintään 1 Mt). Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä voi niitä valitettavasti käyttää.

Lähetä kuvan lisäksi valiokoirastasi seuraavat tiedot:

- koiran sukupuoli, tittelit ja virallinen nimi
- koiran rekisteritunnus ja syntymäaika
- koiran isän tittelit + virallinen nimi
- koiran emän tittelit + virallinen nimi
- koiran kasvattajan nimi ja koiran omistajan nimi
- ko. valioarvoon vaadittavat tulokset: pvm, paikka, tuomari
- voit ilmoittaa myös koiran korkeimman tuloksen muista lajeista, esim. nome-B ALO1, toko ALO1

Pidätämme oikeuden siirtää valioilmoituksen julkaisun seuraavaan lehteen. Kansainväliset valionarvot julkaistaan vahvistamisen jälkeen.

Kasvattajaboxit 2021

Kasvattajailmoitukset Flattiviestiin
15€/nro tai 40€/vuosi (4 nroa). Kasvattajaboxin koko on 88x50 mm

Varaa paikkasi ensi vuodelle!

Flattiviesti nro 1/2021 ilmestyy 25.2.2021.
Aineistot Flattiviestin toimitukseen 25.1. mennessä.

Voit käyttää vuoden 2020 kasvattajaboxia, lähettää uuden valmiin boxin, tai lähetä vain haluamasi teksti ja kuva/logo, niin taitamme sinulle valmiin ilmoituksen, josta saat vedoksen hyväksyttäväksi ennen painoa.

Aineistot osoitteeseen: flattiviesti@gmail.com.
Lähetä varauksen/aineiston mukana maksukuitti.

Kasvattajailmoituksia

Kennel Finnflats

Tuula Ehrman
0400 699 197
tuulaehrman@gmail.com

Heidi Vainio
0400 822 110
heidivainio@merityo.fi

www.finnflats.com

FLAT POWER
FLATCOATED RETRIEVERS

Ann ja Kimmo Vorobjev - Marianne Forsell www.flatpower.com

Korven Akan

Riitta Koivisto / 040-544 6697 / Jämsänkoski
koivisto.riitta@gmail.com / www.korvenakan.com

- Sileäkarvaisia noutajia kaveriksi
metsälle ja harrastuksiin -

Minna Latva, Noutajantie
20780 Kaarina
puh: 0400 842 998
majakkasaaren@gmail.com
majakkasaaren.wixsite.com/flatit

Metsänpeiton kennel

<http://metsanpeiton.wixsite.com/metsanpeitonkennel>

KENNEL NINJATÄHDEN
FLATCOATED RETRIEVERS

Satu Marins
Vehkäläpaale
P. 0400 415515
satu.marins@hotmail.com
www.ninjatahden.com

www.facebook.com/ninjatahden
IG: ninjatahden

Morrini Retrievers

Riitta Niemelä
Långvik
Kirkkonummi
040-7091133
riitta@morrini.net
www.morrini.net

KENNEL NOANARKIN

kaija.leinonen@noanarkin.com
www.noanarkin.com

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry

- jäsenasiat, kuvapankki- ja tilitiedot

JÄSENASIAI

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat

Jäsenenä saat yhdistyksen jäsenlehden, Flattiviestin kotiisi neljä kertaa vuodessa sekä etusijan yhdistyksen järjestämiin kokeisiin, koulutuksiin ja tapahtumiin.

JÄSENMAKSUT 2021

- Varsinainen jäsen 25€
- Perhejäsen 6€ (ei omaa lehteä)
- Pentuejäsen 10€
- Liittymismaksu 5 € (ei koske pentuejäseniä)

KASVATTAJA-ALENNUKSET

Kasvattaja saa 10% alennuksen ostaessaan Tarvikemyynistä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n pentuvälityksessä oleville pennuille tarvikkeet pentupakettiin (pilli, pillinauha, dummy, talutin). Kasvattajan liittäessä uudet pennun omistajat pentuejäseniksi, saa uusi jäsen lahjakortin, jolla saa 10% alennuksen ensimmäisestä Tarvikemyynnin ostosta.

OSOITTEENMUUTOKSET

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat/osoitteenmuutos

Ilmoita osoitteenmuutos järjestön nettisivulla tai sähköpostitse jäsenihteerille: jasenasiat@flatti.net.

KUVAPANKKI

www.flatti.net/flattiviesti/kuvapankki

Flattiviestin toimituksella on kuvapankki, jonne voi ladata flattikuvia rotujärjestön käyttöön (Flattiviesti, nettisivut, facebook). Julkaistuissa kuvissa mainitaan kuvaajan nimi.

TILITIEDOT

OKOYFIHH

Tarvikemyynti: FI45 5620 0920 4247 35

Jäsenmaksut: FI23 5620 0920 4247 43

Yleistili (näyttely, nome ja muut):

FI28 5620 0920 4247 50

Löydät meidät myös Facebookista!

Flattiviesti aikataulu 2021

*Seuraava Flattiviesti, nro 1/2021, ilmestyy 25.2.
Lehteen tulevat aineistot pyydämme lähettämään
osoitteeseen flattiviesti@gmail.com 25.1. mennessä.*

Kuvamateriaalia lehden käyttöön voi toimittaa myös kuvapankkien kautta. Tekstitiedostot rtf- tai doc/docx-muodossa. Kuvien resoluutio 300 dpi ja jpg-, pdf- tai tif-muodossa. Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä voi valitettavasti niitä käyttää. Jos olet epävarma kuvien/aineistojen laadusta, ota yhteyttä Flattiviestin toimittajaan ja katsotaan yhdessä materiaalit kuntoon.

Flattiviesti aikataulu 2021:

- 1/2021 aineistopv 25.01., ilmestyy 25.02.
- 2/2021 aineistopv 05.04., ilmestyy 06.05.
- 3/2021 aineistopv 23.08., ilmestyy 23.09.
- 4/2021 aineistopv 08.11., ilmestyy 09.12.

Kuva Juho Pajari

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n yhteystiedot

HALLITUS 2020

Puheenjohtaja

Mari Mamia
Stor-Rösintie 66, 01150 Söderkulla
p. 050 4586770
puheenjohtaja@flatti.net

Varapuheenjohtaja

Marjut Sirén
p. 050 4116245
marjutsiren1@gmail.com

Sihteeri

Tanja Aunela
Iiriskuja 18A, 20320 Turku
p. 0400 939076, sihteeri@flatti.net

Anne Haverinen, p. 044 3601152
kennelregalerazza@gmail.com

Nina Onufriew, p. 041 4331959
nina.onufriew@gmail.com

Piia Piiparinen, p. 040 8314848
flatti87@gmail.com

Tomi Nieminen, p. 041 4907122
tomi.jere.nieminen@gmail.com

Aija Laakso, aija.tommila@raide.info

Varajäsen Kati Kallio, kati@pyymaen.com
Varajäsen Anne Kolsi, annehelsinki@gmail.com

TOIMIHENKILÖT 2020

Taloudenhoitaja

Marjatta Eivola
Löytänänkatu 2 D 20, 20540 Turku
p. 050 5543183, marjatta.eivola@gmail.com

Jäsensihhteeri

Heidi Vainio
Leikluodontie 130, 23310 Taivassalo
p. 0400 822110, jäsensiat@flatti.net

Tarvikemyynti

Janina Alankoja-Kanervalo
Merimasku
tarvike@flatti.net

Pentuvälittäjät

Hanna Hujanen, p. 040 5789523
Sanna Lahtinen, p. 040 7310831
pentu@flatti.net

Kiertopalkinnot

Sari Hagström
p. 0400 514215
flatti.kiertopalkinnot@gmail.com

Webmaster

Markku Kastepohja
p. 040 6650566
webmaster@flatti.net

ALUEYHTEYSHENKILÖT

Uusimaa + Aluetoiminnan vastuhenkilö

Nina Onufriew, p. 041 433 1959
nina.onufriew@gmail.com

Uusimaa Tina Hietala

p. 040 0777097, tina.hietala@gmail.com

Varsinais-Suomi Mia Jaakola-Siimes

p. 050 3764517, mia.lehtinen@gmail.com

Kanta-Häme Kirsi Launomaa

p. 040 7255354
kirsi.launomaa@gmail.com

Päijät-Häme Minna Vornanen

p. 050 5261540
minnajvornanen@gmail.com

Satakunta Maija Valtonen

p. 040 4120392, maijajokela3@gmail.com

Pirkanmaa Tarja Tuhola

vilpputuhola@yahoo.com

Keski-Suomi (Jyväskylä) Mika Toskala

p. 040 5649053, mikatoskala@elisanet.fi

Mikkeli-Pieksämäki -alue Jonna Häkkinen

p. 050 3057422, hiekkoi@hotmail.com

Savon seutu Tarja Koistinen

p. 040 7586768

Etelä-Karjala Juho Pajari

p. 041 4582812, jpajari@gmail.com

Etelä-Karjala Satu Marins

p. 0400 415515, satu.marins@hotmail.com

Pohjois-Karjala (Lieksa)

Tiina-Maarit Kisonen
p. 040 5477128, tiinakisonen@gmail.com

Pohjanmaan alue Heli Pitkäläinen

p. 040 5621529
pitkajarvi.heli@gmail.com

Kainuun alue Anne Haverinen

p. 044 3601152
kennelregalerazza@gmail.com

Oulun alue Henna Mikkonen

p. 044 5400609, hennamik@gmail.com

TOIMIKUNNAT 2020

FLATTIVIESTI

- flattiviesti@gmail.com
- Päätoimittaja: Mari Mamia
- Toimitussihhteeri: Jaana Kontto
- Taitto: Elisa Pekki

HARRASTUSLAJIEN TOIMIKUNTA

- Puheenjohtaja: Pipa Pärssinen
p. 040 5367167, pipa.parssinen@gmail.com
- Jäsenet: Miia Mäkijouppila,
Tuija Manninen,
Johanna af Hällström-Kamila

ULKOMUOTOTUOMARI-TOIMIKUNTA

- Puheenjohtaja: Riitta Niemelä
p. 040 7091133, riitta@morrini.net
- Jäsenet: Kirsi Nieminen, Katja Korhonen

JALOSTUSTOIMIKUNTA

- jalostus@flatti.net
- Puheenjohtaja: Kirsi Nieminen
p. 0400 641866,
kirsi@kennelheilurihannan.fi
- Sihteeri: Tuula Niva
p. 040 5045165, jalostus@flatti.net
- Jäsenet: Laura Rajakallio, Anne Kolsi,
Jenni Juvén, Riitta Niemelä

MEJÄ-TOIMIKUNTA

- meja@flatti.net
- Puheenjohtaja: Miia Koski, p. 050 4582157
- Sihteeri: Liisa Keränen
p. 040 5921296, liisam@kolumbus.fi
- Jäsenet: Mari Mamia, Marko Saarni

NOUTAJAJÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖTMK

- Kirsi Launomaa (varsinainen jäsen)
- Mari Mamia (varajäsen)

NÄYTTELYTOIMIKUNTA

- nayttely@flatti.net
- Puheenjohtaja: Piia Piiparinen
p. 040 8314848,
flatti87@gmail.com
- Sihteeri: Nina Skyttä
p. 0400 435 737,
nina@skoude.com
- Jäsenet: Satu Marins, Christina Kiuru,
Anni Vornanen, Katja Korhonen,
Liisa Jyväskylä, Tanja Mattila

NOME-TOIMIKUNTA

- nome@flatti.net
- Puheenjohtaja: Kirsi Launomaa
p. 040 7255354,
kirsi.launomaa@gmail.com
- Jäsenet: Anu Mikkola, Minsu Rauramo,
Heli Pitkäläinen, Marko Mikkilä,
Emmi Kiviluoma

COOKED WITH NATURAL INGREDIENTS
in
Vårgårda

 BOZITA

ROBUR

SWEDISH FUNCTIONAL QUALITY

Bozita Robur on Ruotsissa valmistettu superfunktionaalinen koiranruoka. Luonnollisista raaka-aineista valmistettu korkealuokkainen ravinto vahvistaa kehon omia toimintoja. Kun haluat antaa koirallesi parhaat mahdolliset edellytykset - täytä sen kuppi aterialla joka on täynnä luonnon omaa voimaa.

www.bozita.fi